

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

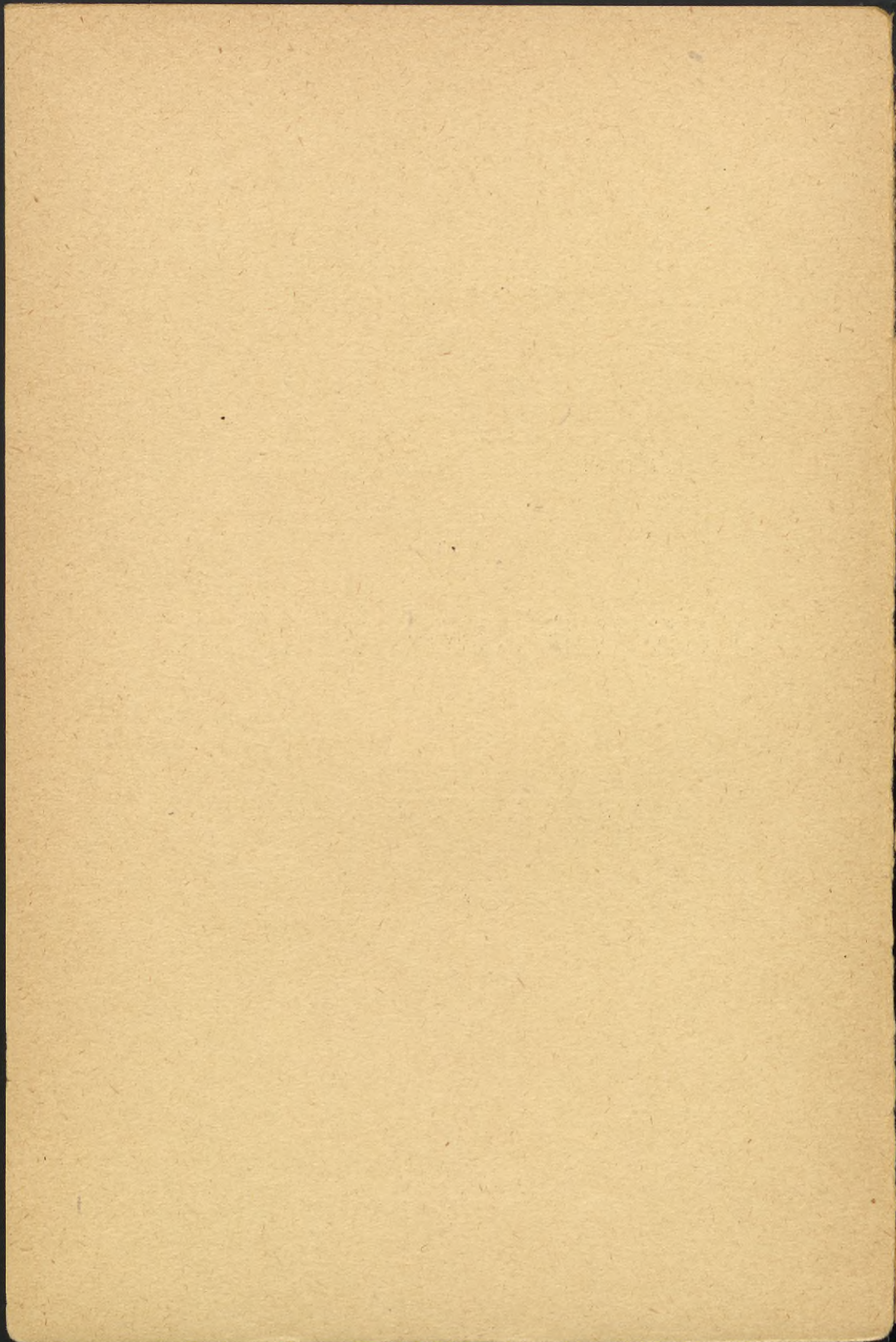
[Sverige, F. K. O. R.]

Statens
Böcker

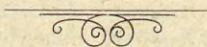
ÅRSBERÄTTELSE
FÖR
LANDSFÖRENINGEN
OCH
LOKALFÖRENINGARNA
FÖR
KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT
1907.

STOCKHOLM
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI
1908.

ÅRSBERÄTTELSE
FÖR
LANDSFÖRENINGEN
OCH
LOKALFÖRENINGARNA
FÖR
KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT
1907.

STOCKHOLM
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI
1908.

ÅRSBERÄTTELSE

ÅR

LÄNDSFÖRBINDNINGEN

ÅR

LOKALFÖRENINGARNA

ÅR

LÄNNANS POLITISKA RÖSTÄTT

1907

Centralstyrelsens

för

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt

årsberättelse 1907.

Då Verkställande Utskottet (V. U.) i maj månad uttalade det önskemålet, att Landsföreningen innan årets slut skulle nå upp till 100-talet föreningar, kunde det knappast förutse, att denna önskan redan i augusti med Värnamoföreningens bildande skulle bli uppfylld, och att Landsföreningen vid årsskiftet skulle räkna 112 föreningar med 10,173 medlemmar. Visserligen hava 43 föreningar under året bildats, och, då föreningsantalet vid 1906 års slut utgjorde 73, skulle antalet föreningar nu rätteligen utgjort 116. Av dessa hava 4 av de mindre och svagare föreningarna upphört att existera såsom självständiga, nämligen Indals, Katrineholms och Mjölbys, vilkas medlemmar i allmänhet övergått till någon angränsande större förening, samt Eskilstuna, vars verksamhet varit nedlagd under året.¹⁾ De nybildade föreningarna äro i Säffle, Norrahammar, Kalmar, Vadstena,²⁾ Sandviken, Karlskoga, Gnesta, Rättvik, Leksand, Skellefteå, Ursviken, Piteå, Luleå, Boden, Elmhult, Ljungby, Gräbbestad, Neder-Kalix, Öregrund, Haparanda, Ljusdal, Sundbyberg, Mariefred, Sösdala, Liljeholmen, Sigtuna, Värnamo, Alvesta, Gränna, Trollhättan, Broby, Hesselholm, Tingsryd, Arvidsjaur, Borgholm, Oskarshamn, Söderköping, Lysekil, Örnsköldsvik, Gudmundrå, Simrishamn, Ystad, Storvik.³⁾

*Förenin-
gars
bildande.*

¹⁾ Eskilstuna F. K. P. R. rekonstruerades i januari 1908 efter föredrag av fil. dr fröken Lydia Wahlström med 64 medlemmar.

²⁾ Vadstena F. K. P. R. bildades 1904, men anslöt sig först 1907 till Landsföreningen.

³⁾ I början av 1908 ha föreningar bildats i Gislaved, Markaryd, Östhammar, Enköping och Vimmerby.

*Centralstyrelsens
årsmöte.*

Centralstyrelsens fjärde årsmöte, som ägde rum i Karlstad 8—9 januari, bevistades av 43 medlemmar, representerande 41 föreningar. Dessa voro: fru A. Wretman-Lindström, Arvika; fru I. Johansson, Edsvalla; fröken E. Wester, Engelholm; fröken E. Lundevall, Falun; fröken O. Marin, Filipstad; fru E. Giliusson, Grängesberg; fru F. Carlberg, Göteborg; fröken A. Ljungberg, Halmstad; fröken A. Höglund, Jönköping; fröken Th. Hökerberg, Karlshamn; fröken S. Kruse, Karlskrona; fru G. Hellberg, Karlstad; fröken O. Fryklind, Kil; fru E. Billing, Kristianstad; fröken G. Linder, Landskrona; fröken M. Bouvin, Lidköping; fröken J. Wallerstedt, Linköping; fröken H. Borelius, Lund; fröken N. Uddenberg, Malmö; fru A. Florén, Mariestad; fröken A. Lindgren, Mölnbo; fröken H. Söderberg, Norrköping; fru A. Tonning, Ronneby; fru H. Hesselbom, Säffle; fru J. Velandar, Skara; fröken A. Eriksson, Skutskär; fröken A. Åkerberg, Sollefteå; fröken A. Whitlock, fröken G. Adelborg och fröken S. Bergman, Stockholm; fru K. Bergquist, Strängnäs; fröken A. Lörgren, Sundsvall; fru H. Öberg, Tidaholm; fru G. Zachau, Uddevalla; fru E. Hagen, Uppsala; fröken V. Malmström, Varberg; fru A. Lénström, Vaxholm; fröken O. Andersson, Visby; fru M. Strandberg, Västerås; fru G. Petrini, Växjö; fröken E. Beckman, Åmål; fröken V. Mesterton, Örebro; fröken A. Renborg, Östersund.

Vid detta möte infördes den nyheten, att även lokalföreningarnas medlemmar skulle få närvara vid s. k. halvenskilda möten, dock endast såsom åhörare. Med anledning av det synnerligen livliga intresse, som från pressens sida visades mötet, beslöts, att för framtiden även pressens representanter skulle äga tillträde till de halvenskilda mötena samt att för pressmeddelanden från de enskilda mötena en särskild presskommitté skulle tillställas.

Första dagens morgonsammanträde upptogs av föreningsärenden. På aftonen ägde offentligt diskussionsmöte rum. Andra dagen anslogs åt halvenskilda möten. Till det offentliga mötet, såväl som till alla de övriga, hade Rådhusets stora sal upplåtits.

Mötet öppnades av fröken Anna Whitlock, som erinrade om, hur kvinnornas rösträttsrörelse gått framåt under sista året. Här efter företogs val av ordförande, sekreterare och kassaförvaltare inom centralstyrelsen, och utsågos härtill genom slutna omröstning fröken Anna Whitlock ordförande, fröken Signe Bergman sekreterare och fröken Gertrud Adelborg kassaförvaltare.

1906 års stora verk, masspetitionen, förelåg nu avslutad och, fastän alla lister ännu icke inkommit, kunde V. U. meddela, att

tills dato 136,067 namn influtit. Även här hade sålunda den såsom slutmål uppställda siffran 100,000 på ett glädjande sätt överskridits. Centralstyrelsen hade nu närmast att avgöra, till vem och när petitionen skulle framlämnas. Efter en livlig diskussion beslöts, att den skulle framlämnas till riksdagen, sedan ordföranden upplyst om, att regeringen, som förut stått tvekan, huruvida den borde upptaga den kvinnliga rösträtten i sitt rösträttsförslag till 1907 års riksdag, nu beslutat att icke medtaga den. Vidare upplyste ordföranden, att i ingressen till nästa riksdags rösträttsförslag en vänlig passus angående kvinnornas rösträttsfråga intagits samt att de flesta statsråden principiellt voro för saken. Vid förfrågan hos stats- och justitieministrarna, huruvida den av 1906 års riksdag begärda utredningen angående kvinnans politiska rösträtt hunne bli färdig till årets riksdag, hade det svaret erhållits, att utredningen troligen ej skulle medhinnas, emedan förberedandet av det nya förslaget till männens rösträtt tagit så mycken tid i anspråk. På ordförandens förslag beslöt mötet att till regeringen avsända ett telegram så lydande:

Statsminister Lindman, Stockholm.

Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, samlad från hela Sverige till möte i Karlstad, anhåller vördsamt å svenska kvinnors vägnar, att regeringen ville göra sitt yttersta för att påskynda den av 1906 års riksdag begärda utredningen om kvinnornas politiska rösträtt, så att den i tid kan föreläggas instundande riksdag.

Å Centralstyrelsens vägnar:

Anna Whitlock,
ordförande.

V. U. fick i uppdrag att föreslå lämpligt tillfälle för petitionens framlämnande, ävensom till vem eller vilka inom riksdagen den skulle adresseras.

Den andra stora frågan, som förelåg till behandling vid det enskilda mötet, var den av ordföranden uppställda och inledda: *Böra vi arbeta för att de socialdemokratiska kvinnorna ingå i de redan befintliga rösträttsföreningarna?* Inledarinnan visade, hur de socialdemokratiska kvinnornas ställning till den kvinnliga rösträttsfrågan väsentligen ändrats, sedan det socialdemokratiska partiet på sitt arbetsprogram upptagit kvinnans rösträtt samt omtalade, att frågan om de socialdemokratiska kvinnornas rösträttsorganisation komme att behandlas vid den förestående första socialdemokratiska kvinnokonferensen. I ett varmt anförande betonade inledarinnan betydelsen av ömsesidig förståelse och samarbete mellan kvinnor tillhörande olika samhällsklasser. Efter en lång-

varig och uttömmande diskussion beslöt mötet att med anslutning till inledningsföredraget göra följande uttalande:

De kvinnliga rösträttsföreningarna böra arbeta för, att de socialdemokratiska kvinnorna ingå i de redan befintliga rösträttsföreningarna.

Till den socialdemokratiska kvinnokonferensen, som skall hållas i slutet av denna månad, insändes från Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt en skrivelse med inbjudan till samarbete.

Centralstyrelsen skall uppmana lokalföreningarna att med bibehållande av den politiska neutraliteten visa så mycket tillmötesgående som möjligt mot de socialdemokratiska kvinnorna, bland annat genom att bereda dem plats i styrelsen.

På grund av V. U:s konferens med den kommitté, som anordnar den socialdemokratiska kvinnokonferensen i Stockholm, uttalar centralstyrelsen den önskan, att lokalföreningarna bestämma årsavgiften till 50 öre för dem, som så önska.

I detta sammanhang beslöts, att två lokalföreningar för kvinnans politiska rösträtt på samma ort icke kunna tillhöra Landsföreningen.

Den första aftonens offentliga diskussionsmöte hade samlat en publik — män och kvinnor — långt större än rådhusalen kunde rymma. Det av ordföranden uppställda ämnet: *För vilka samhällseliga mål är det antagligt att de svenska kvinnorna komma att använda den politiska rösträtten?* inleddes genom korta anföranden av fröknarna Jenny Wallerstedt, Sigrid Kruse, Gertrud Adelborg och fru Frigga Carlberg, dessutom gjordes inlägg i frågan av ordföranden och fru Gerda Hellberg.

Till behandling vid det första halvskilda mötet förelåg frågan om *den svenska kvinnans politiska valbarhet* såsom nummer ett. Ämnet var uppställt av styrelserna i F. K. P. R. i Sundsvall och Uppsala, enskilda styrelsemedlemmar i F. K. P. R. i Stockholm samt av Växjö centralstyrelsemedlem. Inledaren fil. d:r fru Gulli Petrini klargjorde i ett sakrikt och belysande inledningsföredrag principerna för valbarhetens upptagande på programmet samt de konsekvenser, som kunde beräknas härleda av detta steg. Sedan frågan ingående debatterats, beslöts med alla avgivna röster mot en, att Landsföreningen såsom vilande skulle antaga förslaget om ändring av stadgarnas § 1, så att orden "och valbarhet" skulle inskjutas efter orden "politisk rösträtt". § 1 skulle sålunda komma att lyda:

Landsföreningen är en sammanslutning av lokalföreningar, som verka för att svensk kvinna må erhålla politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som svensk man.

Det av Stockholms F. K. P. R. uppställda ämnet: "*Lämpligheten av kvinnornas deltagande i de politiska valmötena (interpellationer till riksdagsmannakandidater)*" inleddes av fru Ellen Hagen, som framhöll de svårigheter, som i allmänhet mötte kvinnorna, då de såsom icke röstberättigade vid valtillfällena icke hade tillträde till mötena och icke heller kunde bliva medlemmar av männens politiska föreningar. Under för handen varande förhållanden kunde centralstyrelsen endast uttala sig för önskvärdheten att genom politiskt röstberättigade män vid valmöten o. s. v. få interpellationer framställda till riksdagsmän eller riksdagsmannakandidater och att under samarbete med män få till stånd politiska möten för allmänheten, där alla ha yttranderätt.

Stockholms F. K. P. R:s andra diskussionsämne: "*Lämpligheten för F. K. P. R. att återupptaga arbetet för frågorna om gift kvinnas äganderätt och mannens målsmanskap*", inleddes av fröken Gertrud Adelborg, som ansåg, att några utsikter att få dessa frågor snart avgjorda icke förefunnes. Centralstyrelsen anslöt sig till av inledarinnan uttalade åsikter.

Fru Frigga Carlberg inledde det av Landsföreningens resealare uppsatta ämnet: "*Vad kunna F. K. P. R. göra för kvinnornas livligare deltagande i de kommunala valen särskilt i mindre städer och på landsbygden?*" Med anslutning till inledningsföredraget uttalade sig centralstyrelsen för önskvärdheten av personlig agitation, spridande av upplysande litteratur, samlandet av kvinnorna kring för dem viktiga frågor samt anordnandet av valmöten. Dessutom beslöt mötet, att Landsföreningen skulle utgiva ett flygblad angående kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter. Detta har sedermera utkommit å Björck och Börjesons förlag, utgörande N:o II av Skrifter utgivna av centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt under titel "*Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt?*" av Gustaf A. Aldén. Pris 6 kr. pr. 1,000 ex.

Kopparbergs centralstyrelsemedlem hade föreslagit ämnet: "*Bör icke Landsföreningen ta ställning till nykterhets-saken och på vad sätt?*" Inledare var fru Gerda Hellberg, som i varma ordalag framhöll betydelsen av, att kvinnorna anslöte sig till denna samhällsviktiga fråga, på samma gång som hon betonade faran av, att Landsföreningen såsom sådan upptog frågor av denna art på sitt program, vilket därigenom kunde komma att verka splittrande. Centralstyrelsen beslöt att ej upptaga nykterhetsfrågan på programmet men, såsom ett uttryck för dess varma sympati för nykterhetsrörelsen, ställa följande uppmaning till lokal-föreningarna:

Centralstyrelsen uppmanar, utöver vad som beslöts vid Norrköpingsmötet, lokalföreningarna att bedriva upplysningsverksamhet i nykterhetsfrågan inom föreningarna.

Programmets sista ämne var uppställt av Stockholms F. K. P. R:s styrelse och Norrköpings centralstyrelsemedlem och inleddes av fröken Hilma Söderberg. Det lydde: "*Borde man ej verka för utvidgandet av kvinnornas kommunala rösträtt och för erhållande av kommunal valbarhet?*" Sedan inledarinnan framhållit önskvärdheten av, att kvinnorna mera än hittills begagnade sig av den kommunala rösträtt, de redan äga, samt framhållit de ringa utsikter, som förefunnos för en vidgning och ännu mera för erhållande av valbarhet, beslöt mötet att för tillfället icke arbeta i ovannämnda riktning. Däremot uttalades önskvärdheten av, att lokalföreningarna verka för att kvinnor inväljas i skolråd, fattigvårdsstyrelser och barnavårdsnämnder och att påverka kvinnor att åtaga sig dessa uppdrag.

Sista aftonen var centralstyrelsen av Karlstads F. K. P. R. inbjuden till ett angenämt samkväm å Stadshotellet, där man under sällskapslivets mera otvungna former hade tillfälle att utbyta åsikter och sammanföra intryck från mötesdagarna. En djup känsla av tillfredsställelse och samförstånd var säkert den i avskedets stund allmänt förhärskande.

Den socialdemokratiska kvinnokonferensen.

Till Sveriges första socialdemokratiska kvinnokonferens, som sammanträdde i Stockholm 27—29 januari, avlät centralstyrelsen i enlighet med Karlstadsmötets beslut en skrivelse av följande innehåll:

De socialdemokratiska kvinnorna i Sverige ha med få undantag hittills icke i någon nämnvärd mån deltagit i rörelsen för kvinnans politiska rösträtt, en omständighet, som närmast berott på partiets förutvarande taktik i förhållande till denna fråga. Men sedan partiet numera upptagit saken på sitt arbetsprogram, har ställningen blivit en annan, och Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt vill därför, på grund av centralstyrelsemötets i Karlstad beslut, till den socialdemokratiska kvinnokonferensen rikta en livlig uppmaning, att det socialdemokratiska partiets kvinnor i största möjliga mån ville ansluta sig till rösträttsföreningarna. Årsavgiften inom dessa föreningar är ej fastställd av Landsföreningen, men utgår, för de personer, som så önska, med 50 öre.

Fördelarne av de socialdemokratiska kvinnornas anslutning för framgången av kvinnans rösträttssak ligga i öppen dag. Till följd av de rådande förhållandena, som mer eller mindre underkänna kvinnans människovärde och medborgarrätt, intaga alla länders kvinnor inför lag och social sed en undantagsställning, som i viss mån gör dem till en särskild klass med gemensamma intressen, icke minst i sådana djupt betydelsefulla frågor, som röra exempelvis uppfostran, sedlighet, nykterhet, fattigvård och skyddslagstiftning. Nödvändigheten av en sammanslutning för att skaffa kvinnorna del i lagstiftningen såsom det kraftigaste medlet till av-

hjälpande av samhällets brister i dessa och andra avseenden har också framkallat kvinnornas internationella rösträttsallians, genom vilken de olika nationernas kvinnor över hela världen kunna stödja varandra i den ojämna striden för sina rättigheter.

Vid den internationella alliansens sista stora kongress (i Köpenhamn, aug. 06), där en utpräglat demokratisk anda rådde, uttalades också på det livligaste önskvärdheten av arbeterskornas större anslutning till de respektive ländernas rösträttsföreningar. Detta desto mera som i denna allians icke mer än en rösträttsorganisation från varje land kan inträda, och sådana kvinnliga rösträttsföreningar, som icke vilja ingå i Landsföreningen, alltså beröva sig det välbehövliga stödet av en fast internationell organisation för den kvinnliga rösträttsrörelsen.

Den svenska Landsföreningen kan så mycket mera hoppas, att dess inbjudan till de socialdemokratiska kvinnorna icke skall förklinga ohörd, som Landsföreningens organisation till ojämeförligt största delen består av kvinnor, vilka, vare sig de äro gifta eller ogifta, vare sig de stå på högre eller lägre bildningsgrad, dock i regel äro nödgade till strängt arbete för sitt och sina familjers uppehälle och därigenom äro väl skickade att arbeta och uppskatta allt verkligt arbete, av vad slag det vara må. Den kvinnliga rösträttsrörelsens utpräglade partilöshet i politiskt avseende gör också, att den icke kan lägga något band på handlingsfriheten hos något parti, inom vilket den räknar medlemmar.

Stockholm den 26 januari 1907.

För Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Verkställande Utskottet:

Gertrud Adelborg.

Lydia Wahlström.

Signe Bergman.

På detta svarade den socialdemokratiska kvinnokonferens arbetsutskott:

Vid den socialdemokratiska kvinnokonferensen i Stockholm januari 1907 behandlades den från Eder inlämnade skrivelserna av den 26 januari angående arbetarklassens kvinnors medlemskap i Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt olika avdelningar.

Efter en uttömmande debatt beslöt konferensen att godkänna den av Stockholms Allmänna Kvinnoklubb inlämnade motionen som svar å frågan: "Vilken ställning bör arbetarklassens kvinnor intaga till den kvinnliga rösträttsrörelsen?"

Motionen var av följande lydelse:

Konferensen uttalar, att de fackligt och politiskt organiserade kvinnorna överallt, antingen genom sina organisationer eller enskilt, böra söka bliva medlemmar av de respektive arbetarkommunerna och därigenom vid alla tillfällen hävda kvinnans lika rätt till bestämmandet av samhällets angelägenheter, som mannens.

Att ett energiskt arbete bedrivs bland kvinnorna för inträde i de socialdemokratiska kvinnoklubbarna, och att överallt, där möjligheter finnas för nya klubbar, bilda sådana.

Hänvisande till det socialdemokratiska parti-programmet om "lika och direkt rösträtt för män och kvinnor", uppmanas kvinnorna att mera än hittills beakta frågan om kvinnans politiska rösträtt.

Dessutom beslöt konferensen i sammanhang härmed, att det dock måtte stå varje arbetarkvinna fritt, att om hon så anser det vara nyttigt för rösträttsfrågans lyckliga lösning, ingå som medlem i Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt olika avdelningar.

Slutligen uttalade konferensen sitt tacksamma erkännande för det utomordentligt energiska arbete Landsföreningen för K. P. R. och dess styrelse nedlagt i arbetet för alla kvinnors gemensamma livsfråga, erövrandet av den politiska rösträtten.

Stockholm i mars 1907.

För Soc. Dem. Kvinnokonferensens Arbetsutskott.

Anna Sterky,
ordförande.

Ruth Gustafson,
sekreterare.

* * *

Masspetitionen.

Kvinnornas masspetition framlämnades till riksdagen vid årets remissdebatt, som ägde rum 6 februari. Efter från båda kamrarnas talmän erhållet tillstånd framlades petitionen, bunden i XIX tjocka band, i den s. k. sammanbindningsbanan, medan samtidigt på alla riksdagsmännens pulpeter framlades en skrivelse av följande lydelse:

Till Svenska Riksdagen!

Konstitutionsutskottet förklarade vid 1905 års riksdag, "att kravet på politisk rösträtt för kvinnor ännu icke vunnit någon allmännare eller livligare anslutning från kvinnornas egen sida." Samma övertygelse återfinnes i den Staaifiska ministärens avvisande svar till de deputationer, som i december 1905 till den framburo kvinnornas anhållan om politisk rösträtt. En mera omfattande opinionsyttring från kvinnorna själva har under dessa förhållanden tett sig som en bjudande nödvändighet för den kvinnliga rösträttsorganisationen. En sådan opinionsyttring framlägges också härmed för Kamrarna i form av en masspetition om 19 volymer, undertecknad av 142,128 svenska kvinnor, som anse, att, då kvinnan har samma skyldighet att lyda lagen som mannen, rättvisan kräver, att hon även får samma rätt som han att deltaga i valet av lagstiftare, och som därför hava velat giva uttryck åt sin önskan, att politisk rösträtt må tillerkännas svensk kvinna på samma villkor som svensk man.

73 lokalföreningar, tillhörande Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, hava deltagit i namninsamlingen, som utförts på en tid av 10 månader och avslutats den 31 december 1906. Fördelningen av namnen på de olika länen ställer sig på följande sätt:

Stockholms stad och län	35,112
Göteborgs stad och län	17,685
Malmöhus län	10,276
Västernorrlands län	8,634
Värmlands län	8,384
Gävleborgs län	7,313
Östergötlands län	6,503
Kopparbergs län	6,280
Örebro län	5,564
Västmanlands län	4,126
Hallands län	4,098
Södermanlands län	3,821
Uppsala län	3,813
Blekinge län	3,495
Jönköpings län	3,117
Jämtlands län	2,424
Skaraborgs län	2,331
Västerbottens län	1,973
Kristianstads län	1,821
Norrbottnens län	1,727
Älfsborgs län	1,290
Kronobergs län	889
Gottlands län	736
Kalmar län	716
	142,128

Till avvisande av varje vilseledande jämförelse med rösträttspetitionen av 1898, som stöddes av två starka politiska partier, krävde en arbetsstyrka av 40 personer, utdelningen av $1\frac{1}{2}$ million ströskriffter och en kostnad av 27,000 kronor, må här framhållas, att kvinnornas namnsamling skett utan stöd av något politiskt parti, utan någon betydande hjälp av pressen och med ytterst ringa tillgångar för bestridande av de nödiga utgifterna. Kvinnornas masspetition har framträtt uteslutande ur de rösträttslösa egna led och ombesörjts av frivillig arbetskraft, varför dess resultat också helt torde få tillskrivas deras egen vitt utbredda hänförelse och offervillighet för det gemensamma målet.

De svenska kvinnor, som undertecknat masspetitionen, hava genom att framlägga denna för Sveriges riksdag velat inför riksdagen uttala samma mening, som de nyligen uttalat inför Sveriges regering, nämligen att en verklig nationell samling är otänkbar, så länge ena hälften av folket står utanför lagligt inflytande på nationens angelägenheter. Ännu vänta vi förtröstansfullt, att svenska män skola vilja öka landets andliga krafter genom att giva svenska kvinnor full medborgarrätt i vårt gemensamma fädernesland.

Stockholm i januari 1907.

Centralstyrelsen i Landsföreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt.

Petitionen var bunden länsvis i enkla blå pappband med å framsidan anbrakt etikett angivande namnantalet för varje län. Å varje band stod dessutom hela petitionens slutsumma 142,128 angiven.

*Rösträtts-
frågans
behandling
riksdagen.*

Såsom en direkt frukt av masspetitionen kunna säkerligen de sex motioner om politisk rösträtt för kvinnor, som väcktes inom båda kamrarna vid 1907 års riksdag, betraktas, om också icke regeringen framkom med förslag i frågan. Regeringens ställning till saken klargöres i rösträttspropositionen, där justitieministern säger:

Yrkandet på politisk rösträtt jämväl för kvinnor har under de senare åren framträtt med alltjämt växande styrka.

I det yttrande till statsrådsprotokollet, som åtföljde k. m:ts proposition till 1906 års riksdag angående utsträckt rösträtt vid val till Andra kammaren, uttalades av dåvarande departementschefen, att den kvinnliga rösträtten väl torde i sinom tid komma att uppföras på dagordningen även hos oss. Det var emellertid hans bestämda övertygelse, att det skulle vara i hög grad oklokt att då upptaga detta spörsmål och förbinda det med frågan om utsträckt rösträtt åt män; den sistnämnda frågan hade visat sig så svårlöst, att en inblandning i densamma av den i sig själv svåra och i varje fall till omedelbar lösning ej mogna frågan om rösträtt åt kvinnor för visso skulle undanskjuta hela reformens lösning på obestämd tid. Och riksdagen, som ansåg frågan om beredande av politisk rösträtt åt kvinnor vara av den omfattning och betydelse att böra lösas utan samband med den om utsträckt rösträtt åt män, beslöt avlåtandet av en skrivelse till k. m:t med anhållan om föranstaltande av en allsidig utredning av förstnämnda fråga.

För mig är det tydligt, att den nu pågående rörelsen för att kvinnan, den gifta såväl som ogifta, må själv kunna bevaka sina egna intressen och äga att lika med mannen deltaga i det offentliga livet är en yttring av själva tidsandan och en omedelbar följd av den större självständighet, kvinnan alltmera i sin verksamhet kommit att intaga. Det berättigade i denna rörelse är jag också villig att erkänna. Och jag är för min del övertygad, att det mål, politisk rösträtt för Sveriges kvinnor, som nu äger så många varmhjärtade förespråkare, i en nära liggande framtid kommer att bli verklighet. Men att redan nu i sammanhang med frågan om utvidgning av rösträtten för män, vilken fråga, oaktat allt därpå under årtal nedlagda arbete, ännu är olöst, upptaga även den om politisk rösträtt för kvinnor kan jag ej anse annat än synnerligen oklokt, och jag återoppar härvid de skäl, som nyligen med så mycken styrka framhållits såväl inför k. m:t som av riksdagen. För övrigt kan såsom ett ytterligare skäl mot en åtgärd att nu bringa frågan om kvinnans rösträtt under behandling anföras, att den utredning av denna fråga, som hittills kunnat medhinnas, icke är av den omfattande beskaffenhet, som med riksdagens skrivelse avses.

I Första kammaren väcktes motion av A. Bergström med instämmande av G. Olsén. Denna motion med sin humanitära syn på saken och ingående motivering är ett märkligt dokument i kvinnofrågan. I Andra kammaren väcktes motioner av det socialdemokratiska partiet, undertecknad av samtliga partiets representanter i kammaren, av gruppen Lindhagen med 8 underskrifter, av P. Hörnsten med tvänne instämmanden samt av K. Warburg och A. T. Adelswärd. Den socialdemokratiska motionen och

gruppen Lindhagens innehölla uppslag till lösande av hela röst-rättsfrågan. Warburgs motion upptog utom kvinnorösträtten även upphävande av bostadsbandet. Adelswärds motion anslöt sig närmast till regeringsförslaget med tillägg av kvinnans rösträtt. Utom dessa motioner om politisk rösträtt väcktes i Andra kam-maren icke mindre än fyra motioner om kommunal valbarhet för kvinnor. Såväl gruppen Lindhagen som socialdemokraterna och liberala samlingspartiet upptogo kvinnans kommunala valbarhet i sina stora kommunalmotioner, borgmästare Lindhagen dessutom i särskild motion.

Det blev snart nog ganska tydligt, att, om också ingenting kunde vinnas på den politiska rösträttens område denna riksdag, den kommunala valbarheten dock med all sannolikhet skulle gå igenom. Med anledning av den sålunda förändrade situationen beslöt centralstyrelsen att, med frångående av Karlstadsmötets be-slut, omedelbart upptaga arbetet för den kommunala valbarheten. De flesta F. K. P. R. tillskrevs sina riksdagsmän i båda kam-rarna med begäran om deras understöd i frågan, och på många ställen avhölls möten, där uttalanden gjordes till förmån för frågans lösning vid årets riksdag.

Den riksdag, som preliminärt löste männens segslitna röst-rättsfråga, lämnade kvinnornas fortfarande olöst. Samtliga motioner om rösträtt för kvinnor avstyrktes — med två reservationer — av det särskilda rösträttsutskottet på den grund, att den av riks-dagen begärda utredningen ännu icke blivit framlagd. Första kammaren biföll utskottets hemställan utan votering; i Andra kammaren avgåvos 91 röster till förmån för den Hörnsténska motionen mot 133, som yrkade avslag. Dock hemförde kvin-norna en seger även denna gång. Riksdagen antog nämligen såsom vilande ett förslag om kommunal valbarhet för kvinnor.

Den 22 maj interPELLERADES statsministern på V. U:s för-anstaltande i Andra kammaren av redaktör K. Lindh från Gävle angående utsikterna till framläggande av utredningen rörande kvin-nornas rösträttsfråga vid 1908 års riksdag. Av det knapphändiga svaret från statsministern framgick, att utredningen alltjämt pågick. Däremot lämnades inga upplysningar om regeringens avsikter.

Ungefär samtidigt med interpellationen tillställde centralsty-relsen alla de riksdagsmän, som motionerat om kvinnans kom-munala valbarhet, följande tacksamhetsskrivelse, undertecknad av 75 centralstyrelsemedlemmar:

Undertecknade, medlemmar av centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, vilja härmed frambära de svenska kvinnor-nas tacksamhet till de medlemmar av riksdagen, som väckt förslag om

*Rösträtts-
frågans
utgång i
riksdagen.*

*Interpella-
tion till
stats-
ministern.*

den kommunala valbarhetens utsträckning till kvinnorna. Om de nu beslutade rösträtts- och kommunalreformerna efter nyvalen bekräftas, erhålla en del av Sveriges kvinnor den viktigaste delen av sin kommunala medborgarrätt.

Men ehuru vi äro uppriktigt tacksamma för vad som ernåtts, måste man ju erkänna, att den kommande nya rättigheten endast berör ett fåtal svenska kvinnor. Vi beklaga livligt, att regering och riksdag vid rösträttsfrågans lösning icke beaktat de svenska kvinnornas rättmätiga och tydligt uttalade krav på politisk rösträtt och valbarhet. Halva nationen är fortfarande i saknad av politiska medborgarrättigheter. Så länge detta är förhållandet, kan rösträttsfrågan ej anses vara löst.

Vi våga därför anhålla, att Ni, Herr Riksdagsman, ville vid 1908 års riksdag väcka eller understöda en motion om politisk rösträtt för svensk kvinna på samma villkor som för svensk man.

Stockholm i maj 1907.

Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Socialpolitisk upplysningsverksamhet.

Det nya ansvar, som väntar kvinnorna, då rösträttsfrågan är löst, och som genom riksdagens beslut om kommunal valbarhet delvis redan 1910 kan bli verklighet, har hos F. K. P. R:s medlemmar framkallat behovet av vidgad social upplysning. I juni utsände V. U. på initiativ av Landsföreningens ordförande ett första utkast till en ingående socialpolitisk upplysningsverksamhet inom F. K. P. R., omfattande fortlöpande kurser i samhällslära för Stockholm och andra större städer, studiecirklar, vandringsbibliotek och litteraturförteckningar.¹ Att tiden var mogen för denna nya tanke bevisades till fullo genom den hänförelse, med vilken planen blev mottagen över allt i landet och icke minst av den stora tillslutningen — över 300 personer — till den samhällskurs, som tog sin början i Stockholm 21 oktober under ledning av kaptenen frih. Erik Palmstierna. Denna kurs, som indelas i föreläsningar, diskussioner, praktiska övningar och repetitioner, är förlagd till måndagar och torsdagar kl. 7—9 e. m., och kommer att fortgå hela vintern. Realläroverkets aula har kostnadsfritt upplåtits. Priset för lärjungar d. v. s. för dem, som kunna ägna någon tid åt självstudier, och vilka äga deltaga i praktiska övningar och repetitioner, är 15 kr. för hela kursen, för åhörare 10

¹ Litteraturförteckning för studiecirklar inom kvinnliga rösträttsföreningar, utgiven av Landsföreningens Verkställande Utskott 1907, omfattande Arbetarfrågan, Bostadsfrågan (inkl. Egna hem), Fattigvård, Folkbildningsarbetet, Fredsfrågan, Kommunalpolitik, Kooperation, Kvinnofrågan, Nykterhetsfrågan, Sedlighetsfrågan, Småjordbruk, Statspolitik, Spridda sociala frågor, Översiktslitteratur. Rekvireras hos Landsföreningens sekreterare, 10 Å Arsenalsgatan, Stockholm. Pris 5 öre.

kr. Till arbeterskor ha genom Kvinnornas Fackförbund, Vita Bandet o. s. v. biljetter sålts till nedsatt pris respektive 5 kr. och 3,50. Ämnena äro uppdelade i följande fyra huvudgrupper: I. Ekonomisk historia. II. Kommunalpolitik. III. Statspolitik. IV. Aktuella frågor. Föreläsare: kaptenen frih. Erik Palmstierna, fil. lic. Sven Brisman, fil. kand. fröken Anna Brita Bergstrand, fil. kand. fröken Sigrid Björklund, lektor Odal Ottelin, med. d:r fröken Karolina Widerström, fru Emilia Broomé, fil. d:r Verner Söderberg, fil. d:r fru Gulli Petrini, med. d:r Knut Kjellberg, jur. kand. frih. Georg Stjernstedt, fil. d:r fröken Lydia Wahlström, fil. kand. fru Gerda Hellberg och fröken Anna Whitlock.

De på V. U:s initiativ av Folkbildningsförbundet upprättade vandringsbiblioteken, särskilt avsedda för F. K. P. R., omfatta: I. Fattigvårds- och bostadsfrågorna, II. Folkbildnings-, nykterhets-, freds- och sedlighetsfrågorna. III. Kooperation, arbetar- och kvinnofrågor. IV. Statspolitik och spridda sociala frågor. Redan i december hade icke mindre än 24 F. K. P. R. anmält sig till lån av vandringsbibliotek, vilka likväl först i februari 1908 kunde bliva färdiga att utskickas. Vandringsbiblioteken kosta 2 kr. i månaden och få behållas högst 2 månader. Halva frakten erlägges av Folkbildningsförbundet. Av brist på medel ha likväl hittills endast 4 bibliotek av detta slag kunnat upprättas.

Såsom ett led i det socialpolitiska upplysningsarbetet måste också nämnas den skrivelse, som av centralstyrelsen på fru Ann Margret Holmgrens förslag i maj månad utskickades till samtliga folkhögskolföreståndare i riket. Den var av följande lydelse:

I våra dagar, då den kvinnliga rösträttsrörelsen ådragit sig det utomordentliga intresse, som bevisas av en organisation om 79 föreningar i alla delar av vårt land, en masspetition om 142,000 namn och slutligen sex motioner från olika partier vid innevarande riksdag, torde genomförandet av kvinnans politiska rösträtt icke längre få betraktas såsom synnerligen avlägset. Redan vid denna riksdag ha för övrigt fattats två beslut, som gå ut på ett starkare inkorporerande av den svenska kvinnan i den svenska samhällsordningen, nämligen besluten om kvinnans tillträde till statens ämbeten samt om kvinnans kommunala valbarhet till att gälla även stadsfullmäktige, kyrkoråd m. m. När sålunda statsmakterna själva visat sig erkänna kravet på användning för de kvinnliga krafterna i vårt offentliga liv, är det av allra högsta vikt, att Sveriges kvinnliga ungdom uppfostras till ansvarskänsla inför de nya uppgifter, som föreläggas dem. Men till en sådan ansvarskänsla kräves framför allt en kunskap om samhällsförhållandena och en insikt om medborgarplikt och medborgarrätt, som våra kvinnor hittills i de allra flesta fall saknat.

Det är av denna anledning, som Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt härmed till Sveriges samtliga folkhögskolor vågar rikta en

vördsam hemställan att vid dessa kvinnornas medborgerliga uppfostran tillgodoses genom införandet på de kvinnliga kurserna av undervisning i statskunskap och andra sociala ämnen.

Stockholm i maj 1907.

För centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt,
dess Verkställande Utskott:

Anna Whitlock,
ordförande.

Signe Bergman,
sekreterare.

Lydia Wahlström,
kassaförvaltare.

*Opinions-
möten.*

1907 års riksdagsbeslut blev för kvinnorna sporen till ett allt intensivare rösträttsarbete. Nu gällde det att sätta in alla krafter på att genom en stark opinionsyttring över hela landet förmå riksdagen eller ännu hållre regeringen att vid 1908 års riksdag framlägga förslag om rösträtt för kvinnor, vilket, om det blev av riksdagen antaget, kunde efter nyvalen 1908 vinna grundlagsenlig stadfästelse samtidigt med det vilande rösträttsförslaget för män. Det av Stockholms F. K. P. R. anordnade massmötet i Cirkus å Djurgården den 5 maj blev signalen till offentliga möten på ett 70-tal platser i landet, anordnade av F. K. P. R. under loppet av sommaren och hösten med tal av såväl kvinnor som män. Av dessa senare ha icke mindre än 30 varit riksdagsmän och nästan lika många andra framstående män, tillhörande hela skalan av politiska partier. Cirka 25,000 personer (från en del möten föreligger ingen uppgift om antalet mötesdeltagare) ha sålunda genom antagna resolutioner understött kravet på lösningen av kvinnornas rösträttsfråga vid 1908 års riksdag.

Tack vare fru Ann Margret Holmgrens outtröttliga energi ha medel anskaffats, så att vid de flesta av dessa möten samt dessutom vid en mängd folkbildnings-, nykterhets-, hembygds-, ungdoms- och andra möten upprop och flygblad kunnat utdelas. Särskilt för detta ändamål har Landsföreningen låtit trycka ett upprop "Rösträtt 1908" samt "Utdrag ur motioner om politisk rösträtt för kvinnor vid 1907 års riksdag". Icke mindre än 750 kr. ha sålunda för detta ändamål influtit i gåvor. Landsföreningen ber att få begagna tillfället att frambara sitt hjärtliga tack till givarinnorna i Stockholm såväl som i landsorten.

Den opinion för lösning av kvinnornas rösträttsfråga vid 1908 års riksdag, som fick uttryck i uttalandena på sommarens och höstens stora möten, kom i första hand att inverka på Frisinnade Landsföreningen. Vid dess möte i november fattades beslut att icke blott upptaga kvinnans rösträtt och valbarhet på Frisinnade Landsföreningens program utan även att arbeta för frågans lös-

ning vid 1908 års riksdag. Till detta möte hade avlåtits en skrivelse med 101 namnunderskrifter från centralstyrelsen av följande lydelse:

Till Frisinnade Landsföreningens Förtroenderåd.

Den långvariga och kraftödande kampen om den manliga rösträtten och valbarheten får väl anses tills vidare avslutad. Så vitt vi känna, har det huvudsakliga skälet, varför det liberala samlingspartiet som sådant icke arbetat för kvinnornas rösträtt och valbarhet, varit fruktan, att den manliga rösträttsutvidgningen kunde löpa fara att uppskjutas eller försvåras, därest kvinnornas rösträttsfråga samtidigt framfördes. Detta skäl föreligger ej mera.

Frisinnade Landsföreningen har visserligen ännu icke uttalat sig för det berättigade i kvinnornas krav på fullt medborgarskap, men detta har antagligen berott på, att lämpligt tillfälle hittills saknats. Det bör nämligen vara uppenbart för Landsföreningens medlemmar, att kvinnorna stöda sina krav på aldeles samma grunder som de hittills utestängda männen, för vilkas rätt de frisinnade kämpat ihärdigt och kraftigt. Ett stort antal enskilda liberala riksdagsmän hava också med ord och handling främjat kvinnornas rösträttsrörelse. Kvinnorna anse sig därför äga skäl att med fullt förtroende vänta, att Frisinnade Landsföreningen vid novembermötet upptager den kvinnliga rösträtts- och valbarhetsfrågan på sitt program.

De svenska kvinnorna hoppas ännu mera av Frisinnade Landsföreningens känsla för rättvisa och omsorg för fosterlandets väl. De hoppas, att den vill sätta in sin kraft på, att förslag om kvinnornas rösträtt och valbarhet vid 1908 års riksdag antages, så att efter 1908 års val kvinnornas rösträtt stadfästes samtidigt med männens.

I Sverige har den kvinnliga rösträttsrörelsen utvecklats sig snabbare än i något annat land i världen. Den är spridd över alla delar av landet, i städerna som på landsbygden, den omfattar gifta och ogifna, unga och gamla bland alla samhällsklassers kvinnor. Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt består av 105 lokalföreningar, av vilka 25 bildats sedan 15 juni innevarande år. Den petition från svenska kvinnor, som frambars till 1907 års riksdag, var undertecknad med 142,128 namn. Under innevarande års sommar och höst hava stora opinionsmöten hållits i skilda delar av landet och resolutioner, uttalande önskvärdheten av att kvinnornas rösträttsfråga får sin lösning vid 1908 års riksdag, antagits. En rörelse av denna omfattning avstannar ej, innan den nått sitt mål.

Det nya Sverige behöver kvinnornas så väl som männens krafter på de många samhälleliga arbetsfälten. Det vore ett nationellt slöseri att onödigt förlänga en kamp, som förbrukar kraft och som i längden måste alstra tvedrägt och skapa bitterhet i sinnen. Säkert står det klart för Frisinnade Landsföreningens medlemmar, att den utdragna striden om männens rösträtt ingalunda varit till bättnad för landet. Det kan ej vara önskvärt, att kvinnornas rösträttsfråga finge samma långsamma förlopp.

I Finland och i Norge ha kvinnorna erhållit politisk rösträtt och valbarhet, utan att rörelsen bland dessa länders kvinnor haft en med den svenska jämförlig omfattning. Det skulle kännas förödmjukande, om icke Sveriges kvinnor åtminstone i tredje rummet i Europa tillerkändes politiska rättigheter. En lösning av kvinnornas rösträttsfråga vid 1908 års riksdag skulle i hög grad bidraga till nationell enighet och arbetsro.

Undertecknade, medlemmar av centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, vända oss med tillförsikt till Frisinnade Landsföreningens Förtroenderåd och anhålla, att det ville föreslå Frisinnade Landsföreningen att på novembermötet 1907 besluta

dels att upptaga frågan om de svenska kvinnornas rösträtt och valbarhet på sitt program,

dels att arbeta för att redan vid 1908 års riksdag beslut måtte fattas om rösträtt och valbarhet för svenska kvinnor på samma villkor som för svenska män.

Stockholm i oktober 1907.

Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Resetalare.

Med Landsföreningens så snabba tillväxt inåt och utåt hava allt flera krafter fordrats för att kunna uppehålla föredragsverksamheten i landet, i synnerhet som Landsföreningens ordinarie resetalare fru Ann Margret Holmgren genom en långvarig och svår sjukdom under största delen av året varit förhindrad att uppehålla befattningen. Glädjande att säga hava nya friska krafter icke saknats, utan Landsföreningen har hittills i allmänhet kunnat tillgodose det alltjämt stigande kravet på föredrag. Flera av Stockholms F. K. P. R:s medlemmar använde till och med sin korta sommarssemester till föredragsresor, dels för att bilda nya föreningar och dels för att tala på opinions- och andra möten, för det mesta på egen bekostnad och utan någon som helst ersättning för föredrag, resor eller vivre. Fordrar denna gren av Landsföreningens verksamhet sålunda fortfarande en stor fond offervillighet från sina medlemmars sida, är det dock tillfredsställande att konstatera, hur mycket lättare det är för rösträttssakens pionärer att nu bryta sig väg i landet, än det var, då fru Holmgren började sina resor. Medan hon många gånger fick bana sig väg trots motståndet, är nu marken mestadels redan beredd, och föredragshållarens uppgift blir endast att lägga sista hand vid arbetet med en förening, som kommit till stånd nästan av sig själv. Det har till och med hänt, att föreningar bildats utan något bistånd från Landsföreningens sida. Landsföreningen står i stor tacksamhetsskuld till alla dem, som på frivillighetens väg under det gångna året uppehållit resetalareverksamheten i landet.

Revisorer.

Till revisorer av Landsföreningens räkenskaper hava genom omröstning inom lokalföreningarnas styrelser återvalts fröknarna Hulda Lundin och Anna Roos samt till revisorssuppleanter fröknarna Stina Quint och Mathilda Silow.

Verkställande utskottet.

V. U. har sammanträtt 16 gånger och utsänt 10 cirkulär till centralstyrelsens medlemmar. Inom V. U. har under året den förändringen skett, att dess första kassaförvaltare fröken Gertrud

Adelborg, som i april lämnade Stockholm, efterträtts av suppleanten i centralstyrelsen fil. d:r fröken Lydia Wahlström. Med fröken Adelborg förlorade centralstyrelsen en sällsynt nitisk och dugande kraft. Att hon, om än icke som aktiv medlem av centralstyrelsen, i en snar framtid skall få vara med om att skörda sitt eget arbetes frukt, är den bästa önskan, som från centralstyrelsen kan följa henne till det egna hemmet i "hjärtat av Sverige".

En blick tillbaka på det föregående visar bäst, vari V. U:s verksamhet i övrigt under året bestått, men den visar mera, den visar också hur samarbetet mellan centralstyrelsens medlemmar såväl som mellan de olika föreningarna blivit allt livligare, och att det nät av rösträttsföreningar, som sträcker sig från högsta nordn till yttersta södern, från ost- till västkust, tilltagit i styrka och fasthet. Blicken far med stolthet över de milstolpar, som markera 1907 års väg. Sverige blev visserligen icke, vad så många hade hoppats, det andra landet i Europa, som i de politiskt fullmyndiga medborgarskarnas led upptog även sina döttrar, men att Sveriges kvinnor icke länge skola bliva Finlands och Norges efter, därom vittna den goda farten och den starka sammanhållningen.

Centralstyrelsens medlemmar år 1907 voro följande:

Alvesta	Fröken Carolina Bondeson. ¹
»	Fröken Edith Andersson. ²
Arboga	Fröken Carolina Falk. ¹
»	Fru Maria Blidberg. ²
Arvidsjaur	Fröken Anna Lidström. ³
»	Fröken Ida Landell. ²
Arvika	Fru Anna Wretman-Lindström. ¹
»	Fru Ida Nordström. ²
Boden	Fru Anna Geijer. ¹
»	Fröken Anna Högström. ²
Borgholm	Fru Cecilia Janson f. Lindroth. ¹
»	Fru Hanna Kjellberg. ²
Broby	Fru Hilda Schartau. ¹
Edsvalla	Fru Ida Johansson. ¹
»	Fru M. Spik. ²
Eksjö	Fröken Hilda Löfgren. ¹
»	Fröken Emma Lambère. ²
Elmhult	Fru Agda Wiberg-Söderberg. ³
Engelholm	Fru Sofi Lindstedt. ¹
»	Fröken Ellen Wester. ²
Eslöv	Fröken Emilia Lindquist. ¹
»	Fröken Tyra Lundblad. ²
Falkenberg	Fru Eliza Björck. ³
Falun	Fröken Valborg Olander. ¹
»	Fröken Elin Lundevall. ²
Filipstad	Fröken Ottilia Marin. ¹
»	Fröken Alma Rundberg. ²
Gellivare-Malmberget	Fru Anna Hellborn. ¹
»	Fru Hilma Borin. ²
Gnesta	Fröken Elin Pålman. ¹
»	Fröken Olga Strandberg. ²
Gräbbestad	Fröken Annie Busck. ¹
»	Fröken Elise Hansson. ²
Grängesberg	Fru Emma Giliusson. ¹
Gränna	Fru Berta Bergin. ¹
»	Fru Jeanie Lundegård. ²
Gudmundrå	Fröken Maja Lindberg. ³
Gävle	Fru Anna Björk. ¹
»	Fru Klara Lindh. ²
Göteborg	Fru Frigga Carlberg. ¹
»	Fru Helen Sjöstedt. ²
Halmstad	Fröken Anna Ljungberg. ¹
»	Fröken Frida Billing. ²

Även föreningsordförande.

² Suppleant.

³ Ordförande se sid. 24.

Haparanda	Fru Angelika Forsberg. ³
Hedemora	Fru Maria Bergendal. ¹
»	Fröken Mina Lemke. ²
Hessleholm	Fröken Maria Follin. ¹
»	Fröken Olga Rasmusson. ²
Hudiksvall	Fröken Ebba Sundholm. ¹
Hvetlanda	Fru Elin Sundell. ¹
»	Fru Anna Nylén. ²
Hälsingborg	Fru Kristina Borg. ¹
»	Fröken Nanny Palmkvist. ²
Härnösand	Fru Linnéa Bucht. ¹
»	Fröken Augusta Olson. ²
Hörby	Fru Karen Langenheim. ³
»	Fru Elna Persson. ²
Jönköping	Fru Ragnhild Spånberg. ¹
»	Fröken Ada Höglund. ²
Kalmar	Fru Hilma Rumbäck. ¹
»	Fru Elin Lind. ²
Karlshamn	Fröken Thea Hökerberg. ¹
Karlskoga	Fru Helena Larsson. ¹
»	Fru Elin Stark. ²
Karlskrona	Fröken Sigrid Kruse. ¹
»	Friherrinnan Ebba Palmstierna. ²
Karlstad	Fru Gerda Hellberg. ¹
»	Fröken Anna Ljungkvist. ²
Kil	Fröken Ottie Fryklind. ¹
»	Fru Mathilda Siktberg. ²
Kiruna	Fröken Ester Kriström. ¹
Kisa	Fröken Ingeborg Sjögren. ¹
Kopparberg	Fröken Maja Forsslund. ¹
»	Fröken Maria Fogelqvist. ²
Kristianstad	Fröken Anna Möller. ¹
»	Fru Ella Billing. ²
Kumla	Fröken Kerstin Andersson. ¹
»	Fru Sigrid Thernænius. ²
Landskrona	Fröken Gunhild Linder. ³
»	Fröken Ester Nennes. ²
Leksand	Fröken Ingrid Claëson. ¹
»	Fröken Anna Linder. ²
Lidköping	Fröken Maria Eriksson. ¹
»	Fröken Nanni Wendt. ²
Liljeholmen	Fru Hilma Kjellberg. ³
»	Fröken Anna Sofia Carlson. ²
Lindesberg	Fröken Agnes Zetterström. ¹
Linköping	Fröken Jenny Wallerstedt. ¹
»	Fru Willy Sjödin. ²
Ljungby	Fru Signild Johanson. ¹
Ljusdal	Fru Anna Thunborg. ¹
»	Fru Maria Hagander. ²
Ludvika	Fru Fejan Forsslund. ¹

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

³ Ordförande se sid. 24.

Luleå	Fru Hulda Uddenberg. ¹
»	Fru Julia Fernlund. ²
Lund	Fröken Hilma Borelius, ¹
»	Fru Anna Wicksell. ²
Lyckeby	Fröken Hildegard Larsson. ¹
»	Fröken Adèle Wiebe. ²
Lysekil	Fru Esther Malm. ¹
»	Fru Ebba Lagerwall. ²
Malmö	Fröken Naëmi Uddenberg. ³
»	Doktor Sofia Holmgren. ²
Mariefred	Fröken A. G. Indebetou. ¹
»	Fröken Signe Erikson. ²
Mariestad	Fru Andriette Florén. ¹
»	Fru Jenny Lindberger. ²
Mölnbo	Fröken Anna Lindgren. ²
»	Fröken Mina Lundberg. ²
Neder-Kalix	Fröken Ester Taube. ¹
Nora	Fröken Alfhild Cnattingius. ¹
»	Fru Anna Pettersson, f. Sandvall. ²
Norrahammar	Fru Hilvi Lorén. ¹
»	Fru Alma Andersson. ²
Norrköping	Fröken Hilma Söderberg. ¹
»	Fru Maria Nordenson. ²
Norrtälje	Fru Anna Humble. ¹
»	Fröken Maria v. Zweigbergk. ²
Nyköping	Fru Sophie Boström. ³
»	Fröken Ingrid Örström. ²
Oskarshamn	Fru Helfrid Högbom.
»	Fröken Eva Linnell. ^{1 2}
Piteå	Fröken Selma Jacobson. ¹
»	Fröken Hulda Åberg. ²
Ronneby	Fru Augusta Tonning. ¹
»	Fru Karin Norrman. ²
Rättvik	Fröken Elisabeth Forsslin. ¹
Sandviken	Fröken Mia Ljungqvist. ¹
Sigtuna	Fröken Kerstin Larson. ¹
Simrishamn	Fröken Anna Lundgren. ¹
»	Fru Agnes Osterman. ²
Skara	Fru Jenny Velander. ¹
»	Fru Emma Stenbeck. ²
Skellefteå	Fru Anna Stenson. ¹
Skutskär	Fröken Adolfina Erikson. ¹
»	Fröken Augusta Hammarström. ²
Sollefteå	Fröken Anna Åkerberg. ¹
»	Fröken Augusta Wigert. ²
Stockholm	Fröken Anna Whitlock.
»	Fröken Signe Bergman.
»	Doktor Lydia Wahlström. ¹
Storvik	Fröken Edit Kindvall. ¹
»	Fröken Alma Stålnacke. ²

¹ Även föreningsordförande.² Suppleant.³ Ordförande se sid. 24.

Strängnäs	Fru Ebba von Engeström. ¹
»	Fru Augusta Widebeck. ²
Strömstad	Fröken Maria Almén. ¹
Sundbyberg	Fru Ingrid Holmgren-Dalsjö. ³
Sundsvall	Fröken Elin Wahlqvist. ¹
»	Fröken Anna Lörgren. ²
Säffe	Fru Hanna Hesselbom. ¹
Söderhamn	Fröken Maria Larsson. ¹
»	Fru Ellen Sonesson. ²
Söderköping	Fru Judit Kämpe. ¹
»	Fröken Julia Helander. ²
Södertälje	Fru Ebba Pettersson. ¹
Sösådal	Fröken Emma Holm. ¹
Tidaholm	Fru Hilda Öberg. ¹
»	Fröken Olga Nyman. ²
Tingsryd	Fru Ellen Macintosh. ¹
»	Fröken Anna Donnér. ²
Trelleborg	Fru Lida Lundgren. ¹
»	Fru Hilma Swaitichin. ²
Trollhättan	Fröken Signe Wollter. ¹
»	Fru Tekla Wassberg. ²
Uddevalla	Fru Gertrud Zachau. ¹
»	Fru Tyra Berghman. ²
Umeå	Fröken Ingeborg Öquist. ¹
»	Fröken Elin Sundelius. ²
Uppsala	Fru Ellen Hagen. ¹
»	Fröken Elisabeth von Post. ²
Ursviken	Fru Selma Landström. ¹
»	Fru Anna Lundgren. ²
Vadstena	Fröken Ebba de Laval. ¹
Varberg	Fru Elin Linder. ¹
»	Fröken Wilhelmina Malmström. ²
Vaxholm	Fru Axeline Virgin. ¹
»	Fru Alma Lénström. ²
Visby	Fröken Olga Andersson. ³
»	Fröken Jenny Hallin. ²
Vänernborg	Fru Anna Lindskog. ¹
Värnamo	Fru Constance Ström. ¹
Västervik	Fru Gerda Assarsson. ¹
»	Fru Anna Öhman. ²
Västerås	Fru Maja Strandberg. ¹
»	Fru Rut Edström. ²
Växjö	Fru Gulli Petrini. ¹
»	Fröken Stina Åkerstén. ²
Ystad	Fröken Maria Munthe. ¹
»	Fru Judith Winther. ²
Åmål	Fröken Emma Beckman. ³
»	Fröken Hulda Jordell. ²
Örebro	Fröken Vienna Mesterton. ¹
»	Fröken Ella Löwegren. ¹

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

³ Ordförande se sid. 24.

Öregrund	Fröken Elna Nilsson. ¹
Örnsköldsvik	Fröken Marie Louise Åkerblom. ¹
Östersund	Fröken Alma Renborg.
»	Fru Hildur Kramer-Hallström. ^{1 2}

Landsföreningens resetalare:

Fru Ann Margret Holmgren, Stockholm.

Arvidsjaur, ordförande:	Fru Signe Tjäder.
Elmhult, »	Fru Sofia Österberg.
Falkenberg, »	Fru Signe Elwing.
Gudmundrå, »	Fröken Anna Buréus.
Haparanda, »	Fröken Maria Grape.
Hörby, »	Vakant.
Landskrona, »	Fröken Anna Linder.
Liljeholmen, »	Fröken Eine Pettersson.
Malmö, »	Fröken Stina Hellgren.
Nyköping, »	Fru Elna Cullberg.
Sundbyberg, »	Fröken Elna Humble.
Visby, »	Fröken Kerstin Wall.
Åmål, »	Fröken Louise Heurlin.

Anna Whitlock,

Landsföreningens ordförande.

Signe Bergman,

Lydia Wahlström,

Landsföreningens sekreterare. Landsföreningens kassaförvaltare.

---

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

Kassaförvaltarens rapport.

Räkenskaperna utvisa följande ställning:

Behållning från 1906 ..... 736: 07

Inkomster år 1907:

Landsföreningsavgift från lokalföreningarna...	1,923: 80	
Gåva av friherre Erik Palmstierna	300: —	
Räntor	43: 06	2,266: 86
		<u>Summa kr. 3,002: 93</u>

Utgifter år 1907:

Cirkulär m. m.	396: 90	
Trycksaker, årsberättelser, motioner m. m....	204: 45	
Postavgifter	333: 44	
Sekreterarearvode	250: —	
Telefon, 1 kvartal	6: 25	256: 25
Resetalarearvode	250: —	
Skrivmaterialier	61: 59	
International Womans' Suffrage Alliance (årsavgift 1907)	36: 44	
Resebidrag	70: —	
Bindning av masspetitionen.....	71: 25	
Allmänna omkostnader	9: 90	1,690: 22

Behållning till år 1908:

Kontant i kassan	547: 68	
Bankaktiebolaget Stockholm—Övre Norrland, innestående å sparkasseräkning	765: 03	1,312: 71
		<u>Summa kr. 3,002: 93</u>

Stockholm den 22 februari 1908.

Kassaförvaltaren.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som granskat Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt räkenskaper för år 1907, ha funnit dessa förda med synnerlig god ordning och fullständigt verifierade, varför vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet.

Stockholm den 4 mars 1908.

Mathilda Silow.

Stina Quint.

Lokalföreningarnas

för

kvinnans politiska rösträtt årsberättelse

1907.

1. Alvesta

Bildad 31 augusti 1907. Medlemsantal 20.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Carolina Bondeson*.
Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Edith Andersson*.

Föreningen bildades efter ett föredrag av fröken Nanny Palmkvist, Hälsingborg, över ämnet: "Kvinnans politiska rösträtt."

Under den korta tid, föreningen ägt bestånd, hava hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

5 november hölls på styrelsens föranstaltande av med. d:r fru Julia Kinberg ett ganska talrikt besökt föredrag om "Kvinnohygien".

Under det gångna året ha ej mindre än 5 kvinnor blivit invalda i fattigvårdsstyrelsen inom kommunen.

2. Arboga.

Bildad 16 november 1904. Medlemsantal 70.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fröken *Carolina Falk*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fru *Maria Blidberg*.

Styrelsen har sammanträtt 2 gånger och föreningen 5 gånger. 2 offentliga möten ha hållits. Vid det ena höll fru Frigga Carlberg föredrag över ämnet: "Angå politik och lagstiftning kvinnan?"

och vid det andra pastor H. Isberg över ämnet: "De ogifta mödrarna och deras barn." Dessutom ha två samkväm anordnats, varvid förekommit uppläsning av smärre artiklar i rösträttsfrågan, musik och sång samt servering av kaffe och té. Dessa samkväm ha varit tillgängliga även för utomstående.

I fattigvårdsstyrelsen har invalts fru Eva v. Stapelmohr såsom suppleant. Även kvinnliga vårdare äro anställda i fattigvården.

Ordföranden prenumererar på Jus Suffragii.

Lokalpressen är numera välvilligt stämd mot föreningen och är alltid tillmötesgående, då föreningen önskar få något infört.

Flertalet medlemmar bära det internationella rösträttsmärket.

3. Arvidsjaur.

Bildad 2 november 1907. Medlemsantal 21.

Ordförande: fru *Signe Tjäder*.

Centralstyrelsemedlem: barnmorskan fröken *Anna Lidström*.

Centralstyrelsesuppleant: sjuksköterskan fröken *Ida Landell*.

Föreningen bildades på initiativ af fröken Anna Lidström. 3 föreningsmöten ha hållits under året. På grund av svårighet att anskaffa lämplig talare, har ej något offentligt möte kunnat anordnas, men beslöt föreningen vid senaste sammanträde att vid första lägliga tillfälle anordna dylikt möte.

4. Arvika.

Bildad 30 november 1906. Medlemsantal 114.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Wretman-Lindström*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Ida Nordström*.

6 styrelsemöten och 3 föreningsmöten ha hållits. Vid två möten har förekommit diskussion i ämnet: "Vad borde samhället göra för fattiga barns vård?" Inledare var fru Anna Wretman-Lindström.

Ett föredrag har hållits av fil. d:r fru Gulli Petrini, Växjö, om "Kvinnans valbarhet."

Ett opinionsmöte har anordnats, varvid Ronneby-resolutionen enhälligt antogs. Talare voro ledamoten av Riksdagens Första kammare G. Olsén, ledamoten av Riksdagens Andra kammare M.

Mattson samt fil. kand. fru Gerda Hellberg, Karlstad. Omkring 300 kvinnor och män närvaro.

Två samkväm med sång, uppläsning och servering av té och smörgåsar ha anordnats. Till ett av dessa voro utomstående kvinnor inbjudna.

“Utdrag ur motioner om politisk rösträtt för kvinnor vid 1907 års riksdag” samt “Rösträtt 1908” ha utdelats.

Föreningen har prenumererat på *Jus Suffragii* och *Dagny*. Lokalpressen ställer sig nu välvilligare än förr till rösträttssaken. Åtskilliga rösträttsmärken ha försålts.

5. Boden.

Bildad 18 juli 1907. Medlemsantal 89.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Geijer*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Anna Högström*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Anna Lindhagen. Under året ha hållits 3 styrelsemöten samt 2 föreningsmöten, vid vilka förekommit korta föredrag av ordföranden. Dessutom har vid en del möten även förekommit uppläsning av flygblad av fröken Anna Whitlock och fil. d:r fröken Lydia Wahlström. Ett offentligt möte, opinionsmöte, var av föreningen anordnat 17 oktober å Goodtemplarsalongen, varvid riksdagsmännen Fredrik Berglund och Linus Lundström samt polisuppsyningsmannen A. Berglund talade för kvinnans politiska rösträtt. Mötet var besökt av cirka 200 personer, flertalet män. Följande resolution antogs: “Män och kvinnor, samlade till möte i Boden, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som för svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter.”

Föreningen har beslutat att för upplysning och tankeutbyte rekvirera social-politisk litteratur. Dessutom har till föreningens fromma två av föreningens medlemmar prenumererat på *Social tidskrift* och Svenska fattigvårdsförbundets tidskrift. Rösträttsmärken tillhandahöllös, då föreningen bildades. Lokalpressen har visat sig mycket tillmötesgående mot föreningens verksamhet genom att gratis införa notiser angående föreningsmötena.

6. Borgholm.

Bildad 4 november 1907. Medlemsantal 24.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Cecilia Janson f. Lindroth*.

Centralstyrelsesuppleant: prostinnan fru *Hanna Kjellberg*.

Föreningen bildades efter föredrag av fru Augusta Tonning. 2 styrelsemöten och 2 föreningsmöten ha hållits.

På de senare ha upplästs tidningsuppsatser, utdrag ur motioner vid 1907 års riksdag, "Bröllopet på Ensillre" samt flygblad. Åtskilliga sociala och kommunala frågor ha diskuterats såsom sedlighetsfrågan och frågan om ordnad torghandel. I och för den senare frågans lösning inlämnades i december till stadsfullmäktige en petition undertecknad av 42 kvinnor. Petitionen hade åsyftad verkan, ty stadens styresmän beslöto på följande sammanträde, att torghandeln skulle redan strax efter jul ordnas på ett tillfredsställande sätt. Kvinnorna här hava flere gånger deltagit i val av stadsfullmäktige.

Till skilda delar av ön ha utsänts flygblad och listor för att skaffa flere medlemmar till föreningen.

"Ölandsbladet" är motståndare till kvinnans politiska rösträtt, men "Ölandsposten" är vän av densamma, varför den senare intagit såväl hållna föredrag som flygblad och notiser.

7. Broby.

Bildad 21 september 1907. Medlemsantal 31.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hilda Schartau*.

Föreningen bildades på initiativ av fröken Thorhild Malmberg från Stockholm och efter föredrag av fru Augusta Tonning.

1 styrelsemöte, 1 föreningsmöte samt 2 offentliga möten ha hållits. Föreläsare på de senare ha varit fru Augusta Tonning, som höll föredrag om "Kvinnans politiska rösträtt", samt fil. d:r fru Gulli Petrini, som föreläste över "Proportionella val".

Vid första föredraget antogs den s. k. Hälsingborgs-resolutionen.

Ordföranden har spritt rösträttslitteratur.

Lokalpressen är vänligt stämd mot föreningens verksamhet och mål.

8. Edsvalla.

Bildad 18 november 1906. Medlemsantal 46.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fotografen fru *Ida Johansson*.
Centralstyrelsesuppleant: arbetarhustrun fru *M. Spik*.

Föreningen har under året haft 6 möten förutom ett opinionsmöte i Kil tillsammans med F. K. P. R. därstädes.

Av dessa hava 3 varit offentliga. På det första upplästes föredraget "Kvinnan i kommunens tjänst" av A. Montelius jämte ett poem; på det andra hölls föredrag av kand. G. Aronsson från Säffle om "Några allmänna drag ur kvinnorörelsens historia"; på det tredje hölls föredrag av montör G. Törnwall från Karlstad om "Den kvinnliga rösträttsrörelsen." Detta senare möte avslöts med festligt samkväm.

Opinionsmötet i Kil 13 oktober öppnades och leddes av riksdagsmannen G. M. Sandin. Övriga talare voro rektor V. Dahlgren från Säffle och fru Gerda Hellberg från Karlstad. Deltagare voro omkring 300 personer, varjämte Edsvalla arbetareorganisationer, 300 personer, tillkännagåvo sina sympatier genom ett telegram till mötet.

Den s. k. Ronneby-resolutionen antogs.

Föreningen har spritt ett stort antal flygblad, ströskrifter och böcker i rösträttsfrågan.

Till Edsvalla bruks chefer har sänts skrivelse med vördsam anhållan om upprättande av ett varmbadhus härstädes.

9. Eksjö.

Bildad 2 december 1904. Medlemsantal 58.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: föreståndarinnan för Smålands sinneslöanstalt fröken *Hilda Löfgren*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Emma Lambère*.

6 styrelsemöten och 2 föreningsmöten ha hållits under året samt 1 offentligt möte. På detta senare höll fru Ellen Hagen från Uppsala föredrag över ämnet: "Kvinnans rätt och samhällets väl". Föreningen har deltagit i ett opinionsmöte i Jönköping, avhållet 8 december.

29 november anordnade föreningen ett samkväm, vartill även utomstående hade tillträde. På detta förekom deklamation, sång och musik.

1 kvinna, medlem av föreningen, har invalts i skolrådet.

Lokalpressen har i allmänhet ställt sig likgiltig för föreningens arbete.

Det internationella rösträttsmärket har försålts till föreningsmedlemmar. Flygbladet "Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt?" har spriffts bland stadens röstberättigade kvinnor.

10. Elmhult.

Bildad 16 juli 1907. Medlemsantal 38.

Ordförande: fru *Sofia Österberg*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Agda Wiberg-Söderberg*.

Föreningen är bildad efter föredrag av fröken Thorhild Malmberg från Stockholm.

Under året ha hållits 3 styrelsemöten, 1 föreningsmöte och 2 offentliga möten.

Vid föreningsmötet förekom uppläsning av "Bröllopet på Ensillre" och av diverse ströskrifter.

Vid det ena offentliga mötet förekom uppläsning av två från C. S. A. hyrda föredrag med ämne: "Föregångskvinnor" av Lotten Dahlgren samt "Medel och mål" av Gertrud Adelborg.

Det andra mötet var anordnat som opinionsmöte, varvid fil. d:r fru Gulli Petrini höll föredrag. Antalet deltagare i mötet var 124. Resolution av följande innehåll antogs utan diskussion:

"Svenska män och kvinnor, samlade till möte i Elmhult, anse, att den allmänna rösträtten ej är införd, förrän den även tilldelats kvinnorna. Vi yrka därför i rättvisans namn, att 1908 års riksdag måtte besluta att giva Sveriges kvinnor politisk rösträtt och valbarhet, så att de samtidigt med Sveriges män komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter."

Denna resolution har varit införd i lokalpressen, vars intresse för föreningens ändamål för övrigt synes hava varit ljumt.

Styrelsen prenumererar på Jus Suffragii.

Det internationella rösträttsmärket tillhandahålles hos en av styrelsemedlemmarne, men har hittills haft föga åtgång.

11. Engelholm.

Bildad 23 april 1903. Medlemsantal 49.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan fru *Sofi Lindstedt*.

Centralstyrelsesuppleant: författarinnan fröken *Ellen Wester*.

Under året hava hållits 5 styrelsemöten, 1 föreningsmöte, årsmötet, och 4 offentliga möten, därav 2 diskussionsmöten och

ett opinionsmöte 22 november med omkring 200 deltagare samt med föredrag av fil. d:r fru Gulli Petrini och tal av f. riksdagsmannen Ivar Månsson i Trää. Stockholms-resolutionen antogs härvid enhälligt.

Engelholms barnkrubba, startad på initiativ av föreningen, öppnades 1 mars och har varit talrikt besökt.

I fattigvårdsstyrelsen äro 2 kvinnor invalda.

Lokalpressen är mycket välvilligt stämd mot vår sak.

12. Eslöv.

Bildad 4 december 1903. Medlemsantal 38.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Emilia Lindquist*.

Centralstyrelsesuppleant: fil. kand. fröken *Tyra Lundbladh*.

Under året ha hållits 4 styrelsemöten, 2 föreningsmöten och 2 offentliga möten. Vid det ena av dessa sistnämnda höll fil. lic. fröken Hilma Borelius från Lund föredrag över ämnet: "Äldre och nyare teorier om kvinnans rösträtt." Vid det andra, som var opinionsmöte och hölls 26 november, talade fil. d:r fru Gulli Petrini från Växjö över ämnet: "Om kvinnans politiska rösträtt." Efter föredragets slut upplästes och antogs följande resolution: "Män och kvinnor, samlade till möte i Eslöv, uttåla härmed såsom sin mening, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det politiska livet, och då rösträttsfrågan ingalunda kan anses löst, så länge halva befolkningen lämnas utan allt inflytande på lagstiftningen, förslag om samma politiska rättigheter för kvinnor som för män bör antagas vid 1908 års riksdag."

Vid föreningens höstmöte beslöts att under år 1908 anordna studiecirklar för föreningens medlemmar, och en kommitté tillställs för utarbetande av förslag härtill.

Lokalpressen har ställt sig välvillig emot föreningens verksamhet och mål och har i dessa avseenden tämligen flitigt anlitats.

Eslövs F. K. P. R. har beslutat söka åvägbringa samarbete med en av arbeterskor härstädes bildad diskussionsklubb.

13. Falkenberg.

Bildad 5 maj 1903. Medlemsantal 43.

Ordförande: folkskollärarinnan fru *Signe Elwing*.
Centralstyrelsemedlem: doktorinnan fru *Eliza Björck*.

Under året ha hållits 3 styrelse- och 2 föreningsmöten. På det första upplästes ett föredrag av fröken Anna Whitlock över ämnet: "Moderna klassutjämningsförsök." Det sista, till vilket allmänheten inbjudits, hölls 9 december. Fröken Eva Rodhe från Göteborg talade då över ämnet: "Något om den svenska kvinnans uppgifter i samhället", och den s. k. Ronneby-resolutionen antogs.

14. Falun.

Bildad 11 december 1905. Medlemsantal 282.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: seminarieadjunkten fröken *Valborg Olander*. Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Elin Lundevall*.

Under året ha hållits 6 styrelsemöten, 3 föreningsmöten och 3 offentliga möten. Av de senare ha 2 varit föredrag och 1 opinionsmöte. Föredragen ha hållits av fil. kand. fru Gerda Hellberg om "Nykterhet och samhällsanda" samt av pastor H. Isberg om "De ogifta mödrarna och deras barn". Då föreningen äger ett mycket stort antal medlemmar vid Grycksbo, men dessa på grund av tågförhållanden äro förhindrade att bevista föredrag i Falun, ha föredragen varje gång hållits på båda dessa ställen.

Opinionsmötet ägde rum 24 november. Talare voro: landshövding F. Holmquist, riksdagsmännen Dan. Persson i Tällberg och Bernhard Eriksson i Grängesberg samt fru A. M. Holmgren och fröken Hilma Söderberg. Antalet deltagare var 1,200 och den antagna resolutionen var av samma lydelse som den i Stockholm 17 november antagna.

Vid årsmötet i november beslöts anordnandet av en studiecirkel, som skulle taga sin början i februari.

Föreningsmötena ha i allmänhet avslutats med samkväm och gemensam supé. Efter opinionsmötet hade föreningen inbjudits föredragshållarna till supé på Stadshotellet. Denna supé var tillgänglig även för utomstående och var talrikt besökt.

Det internationella rösträttsmärket har sålts till ett antal av ungefär 100.

Under året har föreningens ordförande av stadsfullmäktige blivit invald som suppleant i styrelsen för Elementarläröverket för flickor och dess v. ordförande som ledamot i fattigvårdsstyrelsen.

Av de tre tidningar, som utges i Falun, ha den liberala och den moderat-liberala ställt sig synnerligen sympatiska, medan högtidningen förhållit sig reserverad.

15. Filipstad.

Bildad 26 mars 1905. Medlemsantal 82.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: telegrafisten fröken *Ottilia Marin*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Alma Rundberg*.

2 styrelse- och 5 föreningsmöten ha hållits under året, varjämte föreningen anordnat 2 offentliga föredrag: ett på våren, av fil. d:r fru Gulli Petrini, om "Kvinnans politiska valbarhet" och ett på hösten, av pastor H. Isberg, om "Ogifta mödrar och deras barn."

28 oktober hölls ett offentligt opinionsmöte med föredrag av fil. kand. fru Gerda Hellberg. Därjämte talade riksdagsmännen K. Otto från Kristinehamn och C. Jansson från Edsbacken till förmån för kvinnornas rösträttskrav. Följande resolution antogs: "Män och kvinnor, till ett antal av 250, samlade till offentligt möte i Filipstad, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor, som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter."

Samkväm med enkel tesupé och uppläsning av föredrag m. m. ha hållits en gång i månaden och varit tillgängliga för även utom föreningen stående kvinnor.

Den hösten 1906 inrättade läsestugan har fortsatt sin verksamhet även detta år.

Föreningen har prenumererat på *Jus Suffragii*. Av stadens tre tidningar äro två välvilligt stämda mot kvinnornas rösträttsrörelse, den tredje icke, men har varit föga agressiv.

De flesta av föreningens medlemmar ha inköpt det internationella rösträttsmärket.

16. Gellivare—Malmberget.

Bildad 10 januari 1904. Medlemsantal 46.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Hellborn*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Hilma Borin*.

Under året ha 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten hållits, det ena i Gellivare tingshus 26 april, det andra i Malmberget 31 oktober. Vid det förstnämnda mötet hölls ett kortare föredrag av föreningens sekreterare. Vid oktobermötet diskuterades åtskilliga frågor, bland andra inrättandet av studiecirkel. Ett allmänt möte anordnades i mars, varvid föredrag hölls av fil. d:r fröken *Lydia Wahlström* över ämnet: "Kan det politiska livet längre undvara kvinnan." Ett opinionsmöte anordnades 8 december. Vid detta möte hölls föredrag av riksdagsmannen *L. J. Karlsson* över ämnet: "Den kvinnliga rösträttsfrågans läge i riksdagen." Den s. k. Stockholms-resolutionen antogs.

Till medlem av fattigvårdsstyrelsen valdes å kommunalstämma vid 1906 års slut fru *Anna Hellborn*.

Lokalpressen har under det gångna året varit vänligt stämd mot föreningen och dess verksamhet.

17. Gnesta.

Bildad 9 oktober 1907. Medlemsantal 28.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Elin Pålman*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Olga Strandberg*.

Föreningen bildades på initiativ av grevinnan *Ebba von Eckermann* efter föredrag av fru *A. M. Holmgren* och fil. d:r fröken *Lydia Wahlström*.

2 styrelsemöten ha hållits under året och 2 föreningsmöten samt 2 offentliga möten. På ett av de senare hölls föredrag om "Kommunal rösträtt och beskattning i Sverige" samt på det andra om "Uppfostran i hemmet" av fru *Anna Höjer*.

I december var ett samkväm anordnat, då föredrag hölls av ordföranden "Om några av grundmotiven för kvinnans krav på politisk rösträtt." Efter föredraget följde diskussion och tesupé. Till detta samkväm hade även kvinnor utom föreningen tillträde.

Föreningsmärken hava hemtagits och tillhandahållas hos sekreteraren.

18. Gräbbestad.

Bildad 7 augusti 1907. Medlemsantal 27.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: telegrafkommissarien
fröken *Annie Busck*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Elise Hansson*.

Föreningen bildades efter föredrag av fil. d.r fröken Lydia Wahlström.

Under året ha hållits 2 styrelsemöten och 2 föreningsmöten. De båda sistnämnda ha varit offentliga.

Mötet 22 november var även diskussions- och opinionsmöte. Efter inledande föredrag av ordföranden vidtog diskussion över ämnet: "Böra Sveriges kvinnor erhålla politisk rösträtt och valbarhet". Därefter fattades enhälligt följande resolution:

"Män och kvinnor i Gräbbestad till ett antal af omkring 100 samlade till möte i folkhögskolan, uttala härmed som sin mening, att då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det politiska livet, och då rösträttsfrågan ingalunda kan anses löst, så länge halva befolkningen lämnas utan direkt inflytande på lagstiftningen, förslag om samma politiska rättigheter som för männen, bör antagas vid 1908 års riksdag."

Flygblad, som dels inköpts, dels skänkts, ha gratis utdelats bland medlemmarna.

Föreningen vill i första hand rikta sitt arbete på att vidga kvinnornas intressen för och öka deras kunskaper i en del ämnen, som de hittills ansett ligga utom deras område. Den har därför anmält sig som deltagare i vandringsbiblioteken, och så snart ekonomien tillåter det, skall den söka skaffa lämpliga föreläsare.

Som platstidningens redaktör är medlem av föreningen, bör ju lokalpressen ställa sig välvillig mot dess verksamhet och mål.

19. Grängesberg.

Bildad 29 december 1905. Medlemsantal 20.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Emma Giliusson*.

20. Gränna.

Bildad den 13 september 1907. Medlemsantal 35.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: f. d. telegrafisten fru *Berta Bergin*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Jeanie Lundegård*.

Föreningen är bildad på initiativ av fru Ann-Margret Holmgren och fru Berta Bergin.

3 styrelsemöten ha hållits och 1 offentligt möte. På detta senare beslöt föreningen att genom sin ordförande tillskriva stadens och ortens riksdagsmän, att de vid stundande riksdag måtte understödja motion om politisk rösträtt för svenska kvinnor på samma villkor som för svenska män. På dessa skrivelser har föreningen erhållit välvilliga svar. 8 december deltog Gränna F. K. P. R. genom sin ordförande i det stora opinionsmötet i Jönköping. Samkväm med sång, musik, deklamation och uppläsning av skrifter och flygblad angående kvinnans politiska rösträtt har hållits, och besöktes detta av ett 40-tal kvinnor, medlemmar och utomstående. Dylika samkväm komma att, om möjligt, hållas varje månad. Litteratur och skrifter angående kvinnans politiska rösträtt och nuvarande rättsställning äro anskaffade.

I höstens stadsfullmäktigeval deltog 13 kvinnor, och i nykterhetsarbetet i staden äro de flesta av F. K. P. R:s medlemmar livligt intresserade; flera äro medlemmar av nykterhetsorganisationen härstädes. Goodtemplarne upplåta godhetsfullt sin lokal för föreningens möten och samkväm.

I stadsfullmäktige har av folkskolläraren Kellner väckts motion om ökandet av fattigvårdsstyrelsemedlemmarnes antal med 2 kvinnor. Förslaget härom är ännu vilande. Föreslagna äro fru Berta Bergin och fröken Ida Lagerborg. Lokalpressen har ställt sig mycket vänlig till föreningens verksamhet och mål, särdeles under första tiden, då flera motståndare till kvinnans politiska rösträtt insände långa artiklar för att förhindra dess verksamhet och varna kvinnor för inträde i en dylik förening.

21. Gudmundrå.

Bildad 7 december 1907. Medlemsantal 27.

Ordförande: folkskollärarinnan fröken *Anna Buréus*.

Centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Maja Lindberg*.

Föreningen, som bildades efter ett övertygande och utmärkt föredrag av fru Ellen Hagen, har ej något att meddela om sin så nyss började verksamhet.

22. Gävle.

Bildad 4 april 1903. Medlemsantal 248.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Björk*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Klara Lindh*.

Styrelsen har under året haft 6 sammanträden och föreningen
4. Vid ett av de senare förekom diskussion över frågan: "Vad

kan göras för att hos kvinnorna väcka intresse för kommunala och politiska spörsmål?" med inledningsföredrag av fröken Anna Sundbom, och vid novembermötet höll ordföranden föredrag om "Sveriges första kommunalkongress". 2 offentliga föredrag ha hållits, i februari av fru Frigga Carlberg över ämnet: "Angå politik och lagstiftning kvinnan?" och i november av pastor H. Isberg om "De ogifta mödrarna och deras barn". Vid två tillfällen ha samkväm med supé varit anordnade för föreningsmedlemmar.

Fyllnadsvalet till stadsfullmäktige i oktober omfattades med alldeles särskilt intresse av hela samhället, varför styrelsen utsände till samtliga röstberättigade kvinnor brevkort, med för var och en utsatt röstetal, med uppmaning att delta i valet. Kvinnorna i Gävle ha håller aldrig förr visat så stor livaktighet vid något val som detta, i det att 150 av 875 röstberättigade deltog mot 90 av 943 vid föregående tillfälle.

Som flygblad n:o 2 har föreningen utgivit fru Klara Lindhs föredrag: "Kvinnan i det politiska och kommunala". Flygbladet kan i begränsat antal erhållas hos fru Lindh adr. Gävle till endast själva tryckningskostnaderna eller 1 öre pr exemplar.

Av stadens fyra dagliga tidningar är det endast den konservativa, som tagit parti emot den kvinnliga rösträttsrörelsen, men har den dock, trots detta, intagit notiser och meddelanden om rörelsen. De andra tre tidningarna ha alla med välvilja omfattat föreningens verksamhet, särskilt den frisinnade morgontidningen, som haft en mångfald artiklar i frågan däribland också ledande.

Det internationella rösträttsmärket bäres i rätt stor omfattning av medlemmarna.

I maj tillställde styrelsen länets samtliga riksdagsmän en skrivelse med anhållan, att de ville understödja de inom riksdagen framkomna motionerna om kommunal valbarhet för röstberättigade kvinnor.

Genom utsändande av kallelsebrev har föreningen under året tillförts 100 nya medlemmar, och på initiativ av två av styrelsens medlemmar hava två nya föreningar bildats inom länet.

23. Göteborg.

Bildad 7 oktober 1902. Medlemsantal 500.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Frigga Carlberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Helen Sjöstedt*.

Styrelsen har under året sammanträtt 5 gånger och för föreningen ha 5 möten varit anordnade, alla offentliga.

På ordinarie sammanträdet i mars genomgicks av ordföranden de i riksdagen väckta sex motionerna om politisk rösträtt för kvinnor, och lämnades även en kortare redogörelse över centralstyrelsemötet i Karlstad.

Vid årsmötet i november höll fil. kand. fru Gerda Hellberg ett föredrag, vari hon i en ingående kritik bemötte Adolf Hallgrens broschyr: "Kvinnorösträttens konsekvenslinjer".

Föredrag hava dessutom hållits: 5 mars av fröken Ina Rogberg om "Kvinnliga poliser och barndomstolar" samt 25 april av fil. d:r fru Gulli Petrini om "Kvinnans kommunala och politiska valbarhet". På det sistnämnda mötet fattades följande resolution:

"F. K. P. R. i Göteborg, samlad till möte med föredrag av fil. d:r fru Gulli Petrini om kvinnans kommunala och politiska valbarhet, uttalar en kraftig protest mot orättvisan i att längre avvisa kvinnornas krav på full kommunal och politisk rösträtt och valbarhet."

Föreningens stora opinionsmöte ägde rum 24 oktober i Cirkus, som var i det närmaste fullsatt. Talare voro: fröken Eva Rodhe, fil. d:r fru Gulli Petrini och redaktören Henrik Hedlund. Mellan föredragen utfördes sång och musik och följande resolution antogs:

"Män och kvinnor till ett antal av 2,300, samlade till offentligt möte i Göteborg, uttala som sin åsikt, att då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans medverkan i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter."

Mötet, som var utomordentligt lyckat, avslutades med samkväm och supé, vartill även utomstående ägde tillträde.

Föreningen har under året utgivit flygblad n:o 3: "Kvinnornas frihetsvävdjan" av Helen Sjöstedt. (Ett komplement till Verner v. Heidenstams "Medborgarsång"). Flygbladet, som kostar 5 öre, med 20 % rabatt vid köp av minst 100 ex., kan rekvideras hos sekreteraren i Göteborgs F. K. P. R., fröken Hildur Öijer.

På Jus Suffragii prenumereras av föreningens ordförande. Lokalpressen har i allmänhet ställt sig välvillig till föreningens verksamhet.

Styrelsen har genom att inköpa och tillhandahålla föreningsmedlemmar det internationella rösträttsmärket sökt att verka för det sammans spridning.

I början av året anhöll styrelsen genom skrivelser till stadens och länets riksdagsmän, att få kännedom om deras ställning till

den kvinnliga rösträttsfrågan. Av de 27 riksdagsmän som tillskrevos svarade 5, och av dessa avböjde en att uttala sig; två förklarade sig vara för frågan; en ansåg tidpunkten för dess lösning olämplig och en förklarade att "kvinnorna sakna det allmänna intresse för sin rösträttsfråga, som är en nödvändig förutsättning för att denna skall kunna tas upp till allvarlig behandling."

24. Halmstad.

Bildad 24 april 1903. Medlemsantal 130.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan fröken *Anna Ljungberg*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Frida Billing*.

Styrelsen har under 1907 sammanträtt 4 gånger. Föreningen har haft 2 ordinarie sammanträden samt 3 diskussionsaftnar. Ämnen för diskussion ha varit: "Koloniträdgårdar", "Fabriksarbeterskan" och "Arbeterskehem".

"Kvinnan och fosterlandet" föredrogs av föreningens sekreterare fröken F. Billing vid marsksammanträdet och vid höstsammanträdet diskuterades "Huru skötes ett hem mest praktiskt", inledare: konsulinnan B. Smitt.

På föredrag av ordföranden beslöts bilda en studiecirkel med "Arbetarefrågan", som första ämne. Ett 30-tal medlemmar antecknade sig. Inköpta böcker skulle utgöra början till ett bibliotek.

1 kvinna, medlem av styrelsen, blev på decemberstämman vald till ordinarie skolrådsledamot.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii. 1,500 flygblad ha genom föreningens försorg spritts i bygderna.

25. Haparanda.

Bildad 12 augusti 1907. Medlemsantal 52.

Ordförande: samskollärarinnan fröken *Maria Grape*.

Centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan fru *Angelika Forsberg*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Anna Kleman från Stockholm.

3 föreningsmöten och 1 offentligt möte ha hållits under året.

Lokalpressen har i allmänhet ställt sig välvillig mot föreningens verksamhet och mål.

26. **Hedemora.**

Bildad 10 maj 1906. Medlemsantal 31.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Maria Bergendal*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Mina Lemke*.

27. **Hessleholm.**

Bildad 22 september 1907. Medlemsantal 25.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan
fröken *Maria Follin*.

Centralstyrelsesuppleant: butiksbiträdet fröken *Olga Rasmusson*.

Föreningen bildades efter föredrag av fru Augusta Tonning från Ronneby.

Särskilda styrelsemöten hava ej hållits, utan har hela föreningen hittills sammankommit en gång i månaden.

Utom det offentliga möte, i samband med vilket föreningen bildades, har endast 1 förekommit 25 november, då föredrag hölls av fil. d:r fru Gulli Petrini från Växjö om "Proportionella val".

Samkväm med uppläsning ha förekommit ett par gånger men endast för föreningens medlemmar.

Lokalpressen är icke för föreningens arbete, om den än icke direkt motarbetar den.

28. **Hudiksvall.**

Bildad 3 december 1903. Medlemsantal 53.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fröken *Ebba Sundholm*.

Styrelsen har under året sammanträtt 4 gånger och föreningen 3 gånger.

I november anordnades för såväl föreningsmedlemmar som utomstående kvinnor ett enkelt samkväm, varvid doktorinnan Hilda Sjögren från Ramvik inledde ämnet: "Den svenska kvinnans förhållande till nykterhets- och sedlighetsfrågan". Härpå följde en livlig diskussion.

Något särskilt intresse för föreningens strävanden och mål har lokalpressen egentligen icke ådagalagt, men den har i allmänhet ställt sig välvillig mot föreningen såsom sådan.

Genom styrelsens försorg har det internationella rösträttsmärket rekviderats och försålt.

29. Hvetlanda.

Bildad 7 december 1905. Medlemsantal 28.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: doktorinnan fru *Elin Sundell*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Nylén*.

2 styrelsesammanträden, 5 föreningsmöten och 3 offentliga möten hava hållits. Föreläsare på de senare voro fröken *Emilie Rathou*, fru *Ellen Hagen* samt fil. d:r fru *Gulli Petrini*. Ämnen: "Kvinnans politiska rösträtt" samt "Kvinnans rätt, samhällets väl".

Hvetlanda F. K. P. R. deltog i det stora opinionsmötet i Jönköping 8 december. Samkväm har anordnats för föreningens medlemmar med diskussion över ämnet: "Varför begagna sig ej de kvinnor, som äga kommunal rösträtt, av densamma, och huru få dem att mera allmänt göra bruk därav?"

En s. k. studie- eller läsafton har varit anordnad en gång i november och en gång i december och skall fortsättas en gång i månaden. Åtskillig rösträttslitteratur har inköpts. En "Barnens dag" har anordnats. Nettobehållningen var 700 kr., varav hälften använts att skaffa varma middagsmåltider åt fattiga skolbarn och andra hälften till en fond för tuberkulösa inom socknen. Under en industriutställning härstädes har föreningen genom försäljning av en s. k. "Utställningsblomma" insamlat 400 kr., varav 300 kr. skulle användas för tuberkulösa och 100 kr. för F. K. P. R:s verksamhet. 1 kvinna har blivit vald till medlem i styrelsen för högre folkskolan härstädes.

500 flygblad "Utdrag ur motioner om politisk rösträtt för kvinnor vid 1907 års riksdag" ha utdelats. På Jus Suffragii har föreningen prenumererat. Lokalpressen är välvillig. Röst-rättsmärket har sålts till alla föreningsmedlemmarna.

30. Hälsingborg.

Bildad 19 februari 1903. Medlemsantal 97.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Kristina Borg*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Nanny Palmkvist*.

5 styrelsemöten och 3 offentliga möten ha hållits under året.

Föredragshållare ha varit slottspastor *A. Wirén*, Malmö, om "Brottlighetens sociala orsaker", fil. d:r fröken *Lydia Wahlström*, Stockholm, om "Kvinnans politiska rösträtt i historisk belysning", med. d:r fru *Julia Kindberg*, Stockholm, om "Sexuell uppfostran".

3 diskussionsmöten ha under året varit anordnade med inledningsanförande av fru *Kristina Borg* om "Kvinnornas rösträtts-

petition, en redogörelse“, fröken Nanny Palmkvist om “Bildandet av en kvinnornas diskussionsklubb och en kvinnornas lokal i Hälsingborg“, skolföreståndarinnan fröken Anna Borgström “Vilka samhällseliga uppgifter böra närmast sysselsätta rösträttsföreningarna?“ samt fröken Ellen Læstadius om “Rättvisa eller barmhärtighet?“

I samkväm med musik, sång och uppläsning har varit anordnat för föreningsmedlemmar och vänner till dessa.

Vid ett offentligt möte, besökt av omkring 300 män och kvinnor, antogs enhälligt en resolution till förmån för kvinnans rösträtt och valbarhet samtidigt med lösningen av männens rösträttsfråga.

Dessutom har föreningen genom sin styrelse till länets riksdagsmän avlåtit en skrivelse med anhållan om deras medverkan för lösningen av frågan om kvinnors kommunala rösträtt och valbarhet. Av den av Landsföreningen utgivna flygskriften “Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt?“ har föreningen inköpt 1,000 ex. för utdelning bland kvinnor.

Ett antal internationella rösträttsmärken har spritts.

Lokalpressen har alltid ställt sig synnerligen välvillig och intresserad av föreningens arbete.

31. Härnösand.

Bildad 2 mars 1904. Medlemsantal 66.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: rektorskan fru *Linnéa Bucht*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Augusta Olson*.

Styrelsen har sammanträtt 3 gånger och föreningen 2 gånger. 2 offentliga möten hava anordnats i maj och november. På det förra hölls föredrag av fru Frida Stéenhoff om “Kvinnans medborgarrätt“. Det senare, som ägde rum 24 november, var opinionsmöte. Det öppnades av fru Linnéa Bucht, varefter riksdagsmannen rektor A. J. Hagström höll ett längre inledande föredrag. Därefter vidtog en livlig diskussion. Såsom talare uppträdde redaktör G. P. Österdahl, fröken Anna Holm, lektor Skoglund m. fl. Mötet var besökt av omkring 200 personer. En resolution antogs så lydande: “Män och kvinnor, i stort antal samlade till offentligt möte i Härnösand, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter».

En studiecirkel bildades i slutet av året, med fattigvårdsfrågan som studieämne. Antalet deltagare är 12.

Den på F. K. P. R:s initiativ bildade föreningen "Frivillig fattigvård" har under året fortsatt sin verksamhet.

I december invaldes 1 kvinna till suppleant i skolrådet. Sedan ett par år tillbaka äro kvinnor medlemmar av såväl fattigvårdsstyrelsen som barnavårdsnämnden.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii.

Lokalpressen har i allmänhet omfattat föreningens verksamhet med sympati. Särskilt har stadens frisinnade tidning genom artiklar och referat på ett synnerligen verksamt sätt sökt stödja föreningen och främja dess syfte.

Såsom under föregående år har föreningen kostnadsfritt fått använda lokaler i Elementarläroverket för flickor.

32. Hörby.

Bildad 6 december 1906. Medlemsantal 48.

Ordförandeplatsen vakant.

Centralstyrelsemedlem: doktorinnan fru *Karen Langenheim*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Elna Persson*.

7 styrelsemöten och 7 föreningsmöten ha hållits. 2 av de senare ha anordnats i form av samkväm med musik och uppläsning av valda stycken.

Ett opinionsmöte, besökt av närmare ett hundratal personer, har hållits, varvid fil. d:r fru Gulli Petrini talade om "Kvinnans politiska rösträtt" och på vilket möte Stockholms-resolutionen enhälligt antogs.

Föreningen har beslutat anordnandet av studiecirklar. Ämnen för desamma bliva kommunalpolitik och fattigvård. 14 medlemmar hava antecknat sig som deltagare i dessa cirklar.

En läsestuga har på föreningens initiativ bildats.

En av föreningens medlemmar är medlem av skolrådet.

Föreningen har utdelat flygbladet "Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt?"

Lokalpressen har bistått föreningen på flera sätt. På begäran har en del urklipp ur andra frisinnade tidningar angående kvinnans politiska rösträtt intagits i ortstidningen.

Skriftliga uttalanden av de två närmaste valkretsarnas riksdagsmän äro inlämnade till V. U.

På ett delegeradmöte i Lund 10 augusti framlade föreningens centralstyrelsemedlem förslag om årliga möten för alla Skåne-

föreningars styrelsemedlemmar i ändamål att befordra samarbetet mellan nämnda föreningar. Beslut fattades av de närvarande att söka förverkliga detta förslag, som skulle framläggas för de olika styrelserna, vilka skulle lämna svar till Hörby, om de gillade planen, och skulle Hörby centralstyrelsemedlem i så fall träffa anordningar och utfärda inbjudan till alla F. K. P. R. i Skåne.

Sedan en del jakande svar ingått, utsände Hörby centralstyrelsemedlem 21 november till alla Skånes F. K. P. R. ett förslag till hållande av årsmöte i Lund sista söndagen i januari 1908. Förslaget blev enhälligt antaget, varför mötet bestämdes till 26 januari. Behovet av en lokal sammanslutning i Skåne visade sig således vara allmänt.

33. Jönköping.

Bildad 8 mars 1906. Medlemsantal 111.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ragnhild Spånberg*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Ada Höglund*.

Under året ha 8 styrelsemöten och 5 föreningsmöten hållits. 2 offentliga möten ha anordnats, ett med föredrag av fru Ellen Hagen och ett opinionsmöte tillsammans med F. K. P. R. i Alvesta, Eksjö, Elmhult, Gränna, Hvetlanda, Värnamo, Västervik och Växjö.

Opinionsmötet hölls 8 december. Talare voro riksdagsmannen borgmästaren C. Lindhagen och fil. d:r fru Gulli Petrini. Omkring 1,000 personer voro närvarande. Mötet antog den s. k. Stockholms-resolutionen. Ett par samkväm ha anordnats, till vilka även utomstående inbjudits.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii.

Åtskilliga bland medlemmarna ha skaffat sig det internationella rösträttsmärket.

34. Kalmar.

Bildad 6 april 1907. Medlemsantal 82.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hilma Runbäck*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Elin Lind*.

Föreningen bildades efter föredrag av fru Augusta Tonning. 4 styrelsemöten och 1 ordinarie föreningsmöte ha hållits samt dessutom ett större opinionsmöte. På föreningsmötet upplästes ett föredrag om "Rättigheter och ansvar".

Opinionsmötet hölls 12 november. Fil. lic. fröken Hilma Borelius talade om "Kvinnans medborgarrätt". Mötet var be-

sökt av omkring 200 personer och en resolution antogs så lydande:

“Män och kvinnor, samlade till offentligt möte, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfalldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga lifvet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män.”

Styrelsen har i brev till 18 av länets riksdagsmän översänt resolutionen och personligen överlämnat den till länets hövding och stadens representant i Andra kammaren.

Omkring 1,000 flygblad hava utdelats i staden och närmaste landsbygd.

Föreningen som sådan har ej bedrivit något allmänt socialt eller kommunalt arbete, men en del av dess medlemmar tillhöra en diskussionsförening, tidigare bildad än rösträttsföreningen, vilken har sociala frågor såsom arbetsstuga och mjölkdroppe på sitt program.

Lokalpressen har ställt sig välvillig men passiv.

Det internationella rösträttsmärket har av föreningen anskaffats, men hittills ej haft stor avgång.

35. Karlshamn.

Bildad 15 maj 1905. Medlemsantal 30.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Thea Hökerberg*.

Ordföranden har velat intressera hela föreningen för centralstyrelsens verksamhet och för socialt arbete i allmänhet, varför föreningen kallats till styrelsesammanträdena, där den delgivits V. U:s cirkulär och tagit del i de diskussioner, som hållits. 4 sådana kombinerade förenings- och styrelsesammanträden ha under året ägt rum, och 3 av dem ha haft karaktär av samskvämsaftnar.

3 april sändes skrivelser till 9 av länets riksdagsmän med hemställan om stöd för motionerna för kvinnans kommunala valbarhet.

36. Karlskoga.

Bildad 15 maj 1907. Medlemsantal 69.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Helena Larsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Elin Stark*.

Redan vid påsktiden höll fil. kand. fröken Anna Grönfeldt å Goodtemplarnes lokal ett föredrag avsett att väcka intresse för bildandet av en kvinnlig rösträttsförening. Det var dock

föga besökt. Ett föredrag några dagar senare å Folkets hus hade samlat en talrik åhörarskara. Efter detta möte sökte fröken Grönfeldt förbereda bildandet av en förening, i det hon försäkrade sig om krafter, som funnos villiga att åtaga sig arbetet att starta föreningen, då hon själv måste för sitt arbete lämna platsen strax efter påsk. Någon förening kom emellertid ej till stånd. På fru Helena Larssons initiativ höll fil. kand. fru Gerda Hellberg ett föredrag om "Kvinnans politiska rösträtt" å Folkets hus i början av maj. På detta möte kom man överens om, att några intresserade skulle samlas å bestämd tid och plats för att besluta om bästa sättet att få en förening till stånd. Detta sammanträde resulterade i beslutet att låta införa i två ortstidningar ett upprop till alla på platsen intresserade kvinnor att komma till ett möte å Folkets hus för att avgöra, huruvida en förening skulle bildas eller ej.

Mötet hölls 15 maj och blev konstituerande. Sedan ha 2 styrelsesammanträden hållits. 2 föreningsmöten ha anordnats, det ena omedelbart efter beslutet om föreningens bildande, det andra som ordinarie höstmöte i samband med ett omedelbart föregående offentligt möte med föredrag av fru Hellberg. I augusti hölls ett samkväm med föredrag av fröken Grönfeldt, vid vilket även förekom deklamation och sång.

Lokalpressen har välvilligt understött föreningens arbete genom att intaga annonser fritt eller till nedsatt pris.

Åtskilliga rösträttsmärken ha försålts.

37. Karlskrona.

Bildad 9 april 1904. Medlemsantal 105.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Sigrid Kruse*.

Centralstyrelsesuppleant: friherrinnan *Ebba Palmstierna*.

Styrelsen har varit samlad 4 gånger och föreningen i sin helhet 2 gånger. Vid det första av föreningens sammanträden redogjorde ordföranden för centralstyrelsemötet i Karlstad.

Ett allmänt möte har hållits, vid vilket fil. d:r fru Gulli Petrini höll ett särdeles intressant föredrag om "Kvinnans valbarhet".

Ett opinionsmöte, som var förberett, måste i sista stund inställas, på grund av att huvudtalaren, riksdagsmannen borgmästaren Frithiof Söderbergh, blivit förhindrad att komma.

Socialpolitiska kurser för föreningens medlemmar ha planerats och komma att taga sin början på nyåret 1908.

Under året har för första gången en kvinna blivit invald i fattigvårdsstyrelsen.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii.

Lokalpressen har i allmänhet ställt sig ganska välvillig mot föreningen.

Det internationella rösträttsmärket tillhandahålles föreningens medlemmar och många av dem ha skaffat sig detsamma.

38. Karlstad.

Bildad 16 mars 1903. Medlemsantal 188.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fil. kand. fru *Gerda Hellberg*.

Centralstyrelse-suppleant: folkskollärarinnan fröken *Anna Ljungkvist*.

Styrelsen har under året sammanträtt 4 gånger och föreningen 3 gånger. Vid ett av föreningens sammanträden diskuterades tjänarinnornas fackföreningsrörelse, för vilken föreningen beslöt uttala sin sympati.

Dessutom ha 2 offentliga föredrag hållits, det ena av fil. d.r fru Gulli Petrini från Växjö om "Kvinnans valbarhet", det andra av pastor H. Isberg från Malmö om "De ogifta mödrarna och deras barn". Under hösten anordnades ett opinionsmöte för kvinnans rösträtt efter inbjudan av ett flertal män och kvinnor, representerande skilda klasser och politiska åskådningar inom samhället. Mötet hölls å Rådhuset 29 oktober, under ordförandeskap av f. d. statsrådet landssekreteraren Axel Schotte. F. K. P. R:s styrelse hade uppvaktat stadens riksdagsman, lektor G. Elowson, för att anmoda honom att yttra sig vid mötet, vilket han dock avböjde. Han förklarade sig emellertid vara varm vän av kvinnans rösträtt, för vilken han ivrigt verkat inom riksdagen, särskilt inom konstitutionsutskottet. Detta lektor Elowsons yttrande meddelades på mötet. Efter föredrag av fru Gerda Hellberg antogs enhälligt följande resolution: "Män och kvinnor, till ett antal av 400, samlade till offentligt möte i Karlstad, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insatts i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter". Mötet beslöt att sända resolutionen till Frisinnade Landsföreningen och till länets samtliga riksdagsmän. Ordföranden avslutade mötet med ett kort och kraftigt] anförande, i vilket han uttalade den förhoppningen,

att frågan om kvinnans rösträtt måtte finna sin lösning inom den närmaste framtiden.

Ordföranden prenumererar på Jus Suffragii.

Föreningen har en mycket "god press", då tre av stadens fyra tidningar understödja kvinnornas rösträttsrörelse. Särskilt har Karlstads-tidningen alltid rent och klart fört kvinnornas talan i många ledande artiklar. Den nyupprättade socialdemokratiska tidningen Värmlands Folkblad hör naturligtvis också till rörelsens energiska målsmän inom pressen. Den fjärde av stadens tidningar, högerorganet Nya Värmlandstidningen, företräder en visserligen bestämd, men (åtminstone i de ledande artiklarna) mera mild opposition i frågan; tidningen har dessutom alltid beredvilligt lämnat plats för upprop o. d., som föreningen önskat få införda.

Det internationella rösträttsmärket bäres allmänt av föreningens medlemmar.

39. Kil.

Bildad 15 december 1906. Medlemsantal 31.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Ottie Fryklind*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Mathilda Siktberg*.

Under 1907 ha 5 styrelsemöten samt 5 föreningsmöten hållits.

2 offentliga möten ha därjämte under sommaren anordnats. Det första av dessa möten var s. k. föredragsmöte; såsom föredragshållare hade föreningen glädjen att få höra fil. kand. fru Gerda Hellberg, Karlstad, (nykterhetsföredrag) samt redaktör Ivar Vennerström (kvinnospörsmål). Båda talarne hälsades med värme och förståelse av mötesdeltagarne. Mötet var besökt av cirka 330 personer.

Söndagen 13 oktober stod det stora slaget i Kils samhälle för den kvinnliga rösträttsfrågan, då ett opinionsmöte var anordnat under ledning av riksdagsmannen G. M. Sandin. Övriga talare voro fru Gerda Hellberg samt rektorn vid Säffle folkhögskola V. Dahlgren. Föredragen vid detta möte rörde sig speciellt om den kvinnliga rösträtten, och den s. k. Ronneby-resolutionen antogs.

Kils och Edsvalla F. K. P. R. hade vid detta tillfälle enats om att inbjuda alla intresserade män och kvinnor i Mellansysslets valkrets till mötet, och uppgingo deltagarna till cirka 300 personer.

Lokalpressens hållning kan man säga är både gillande och ogillande allt efter dess olika färg.

Inom föreningen har gjorts allt för att sprida det internationella rösträttsmärket.

40. Kiruna.

Bildad 2 maj 1906. Medlemsantal 33.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan
fröken *Ester Kriström*.

41. Kisa.

Bildad 30 mars 1906. Medlemsantal 61.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan
fröken *Ingeborg Sjögren*.

2 offentliga möten ha under året hållits, det första i maj med föredrag av fröken Jenny Wallerstedt om den internationella kvinnokongressen i Köpenhamn 1906. Efter föredragets slut antogs en resolution om önskvärdheten av, att kvinnans rösträtt genomfördes 1908. I november höll fröken Anna Lindhagen föredrag om "Kvinnans politiska rösträtt", varefter de närvarande uttalade sig för rösträttsfrågans lösning vid 1908 års riksdag. För övrigt har styrelsen genom utdelning av skrifter och genom personliga samtal försökt sprida upplysning om och väcka intresse för saken.

42. Kopparberg.

Bildad 31 januari 1906. Medlemsantal 60.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Maja Forsslund*.
Centralstyrelsesuppleant: fröken *Maria Fogelqvist*.

Föreningen har under året haft 5 styrelse- om 5 föreningsmöten. Vid de senare, till vilka oftast även icke-medlemmar haft tillträde, har förekommit kortare föredag eller läsning med diskussion och musik. Följande ämnen ha behandlats: "Renhetens betydelse för hem och samhälle", "Våra allmännaste folksjukdomar", "Fredsarbetet", "Kooperationen", "Huvuddragen av kommunalförvaltningen, med särskilt avseende på Kopparberg som blivande köping".

Ett opinionsmöte, besökt av omkring 220 personer, hölls 6 oktober med fil. d:r fröken Lydia Wahlström och riksdagsmannen Bernhard Eriksson som talare. Det i allo lyckade mötet antog Ronneby-resolutionen.

Ett stort antal av föreningens medlemmar deltaga i en studiecirkel, startad av ortens goodtemplarloge och ledd av föreningens

ordförande, varför¹ något speciellt studiearbete icke kan påtänkas inom föreningen.

Efter av föreningen till valnämnden inlämnat förslag har kommunalstämman till medlemmar av köpingens fattigvårdsstyrelse valt 5 kvinnor, 3 som ordinarie och 2 som suppleanter.

Föreningen har under året prenumererat på *Jus Suffragii* och på *Social* tidskrift, samt i övrigt sökt sprida social litteratur, såsom broschyrer i fattigvård, Kooperation och Nykterhet. Av tidningen *Kvinnan* och *Samhället* ha 100 ex. spritts.

Av ortens tidningar stå 2, den liberala *Bergslagsposten* och den socialdemokratiska *Örebro-Kuriren*, på den kvinnliga rösträttssakens sida. *Bergslagens Tidning* är reaktionär i detta som i övriga avseenden.

43. Kristianstad.

Bildad 21 november 1906. Medlemsantal 139.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Anna Möller*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Ella Billing*.

Under året har styrelsen sammanträtt 9 gånger och föreningen 8 gånger.

Av föreningsmötena ha 2 varit ordinarie, de i april och november; 1 hölls i december för att med val av 2 ledamöter öka styrelsens antal från 5 till 7; 4 ha anordnats i förening med samkväm, uppläsning, sång och musik; 2 ha varit offentliga med föredrag om "Växtlivets betydelse för hemmet" av fru Edla av Klerker, samt om "Kvinnans politiska rösträtt" av fil. dr fru Gulli Petrini. Efter det senare föredragets slut anslöto sig de närvarande, omkring 150 åhörare, till Ronneby-resolutionen.

Diskussion har 2 gånger förekommit i förening med samkväm, och har denna då inletts av föreningsmedlemmar, fröken *Anna Möller*: "Hemmet, samhällets grundval" och fru *Frida Leiffert-Svensson*: "Vad bör den unga flickan företaga sig året efter hon slutat skolan?"

1 kvinna har under året blivit invald i skolrådet och 1 i fattigvårdsstyrelsen. Kvinnorna hava också mera än förr deltagit i de kommunala valen.

Lokalpressen ställer sig i allmänhet välvillig mot föreningen.

44. **Kumla.**

Bildad 28 april 1906. Medlemsantal 35.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skollärarinnan
fröken *Kerstin Andersson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Sigrid Thermoenius*.

Styrelsen har sammanträtt 2 gånger, föreningen 6, dessutom ha 4 offentliga möten hållits och 1 opinionsmöte. Vid de offentliga mötena ha föredrag hållits av folkskolläraren E. Aspling om "Frances Willard", av seminarieadjunkten fru Jenny Velander, Skara, om "Kvinnan och den politiska rösträtten" samt om "Matsedeln och nykterheten". Vid opinionsmötet, som avhölls 3 augusti, och som var besökt av omkring 100 personer, uppträdde följande talare: kyrkoherden G. Petterson, kyrkovärden L. Anderson, grosshandlaren P. J. Karlson, disponenten E. Adlers, folkskollärarna E. Aspling, O. Palmberg, J. Janson och H. Olson. Som ordförande fungerade ordföranden i Örebro F. K. P. R. fröken Vienna Mesterton. Resolution till förmån för en snar lösning av kvinnornas rösträttsfråga antogs.

Vid ett samkväm, till vilket även utomstående ägde tillträde, redogjorde fröken Mesterton för Karlstadsmötets förhandlingar.

45. **Landskrona.**

[Bildad 6 april 1903. Medlemsantal 91.

Ordförande: seminarieadjunkten fröken *Anna Linder*.

Centralstyrelsemedlem: seminarieadjunkten fröken *Gunhild Linder*.

Centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan fröken *Ester Nennes*.

Styrelsen har under året sammanträtt 8 gånger. Föreningen har haft 4 sammanträden, då uppläsningar och diskussioner förekommit. Särskilt livlig var diskussionen över ämnet: "Hur böra de kvinnliga rösträttsföreningarna förhålla sig till de kommunalpolitiska föreningarna å de respektiva orterna?" Vid alla föreningsammansammanträden hava samkväm varit anordnade.

På föreningens initiativ ha hållits 3 föredrag: av fru Elsa Sjöström nykterhetsföredrag, av med. d:r fröken Sofia Holmgren om "Skolflickors hygien" samt av fil. d:r fru Gulli Petrini om "Proportionella valmetoder". Särskilt intresse visade stadens såväl män som kvinnor för ett av föreningen anordnat opinionsmöte, som hölls i slutet av september. Talare vid mötet, som var besökt av omkring 500 personer, voro fil. d:r fröken Lydia Wahlström, domänintendenten Ivar Månsson, seminarieadjunkten fröken Gunhild

Linder och seminarielärarinnan fröken Elisabet Sandstedt. Alla talarna framhöllo från skilda synpunkter betydelsen av, dels att kvinnorna tillerkännas politisk rösträtt, dels att den kvinnliga rösträttsfrågan finner sin lösning vid 1908 års riksdag. Mötet antog enhälligt den s. k. Ronneby-resolutionen.

Vid flera tillfällen har styrelsen uppvaktat stadens riksdagsman. Så blev också den å opinionsmötet antagna resolutionen honom tillsänd.

Föreningen har genom tidningsartiklar och kringsändande av ströskrifter sökt sprida allt större upplysning om den kvinnliga rösträttsfrågan.

Såväl allmänheten som lokalpressen har visat stigande intresse.

Stadens olika politiska föreningar ha inbjudit kvinnorna att delta i mötena och ingå i föreningarna.

Det gångna arbetsåret kan sålunda karakteriseras såsom i allo gott.

46. Leksand.

Bildad 1 juli 1907. Medlemsantal 64.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Ingrid Claëson*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Anna Linder*.

Föreningen har bildats efter föredrag av fil. d:r fru Gulli Petrini.

Under året ha hållits 4 styrelsemöten, 3 föreningsmöten samt 2 offentliga möten.

Vid de sistnämnda har sekreteraren uppläst ett föredrag av pastor Natanael Beskow samt åtskilliga ströskrifter. Dessutom har genom utförandet av roller "Bröllopet på Ensillre" föredragits.

Beslut har fattats att anskaffa bibliotek.

Inom kommunen finnes 1 kvinnlig medlem i fattigvårdsstyrelsen.

Lokalpressen intar ännu så länge en avvaktande hållning.

47. Lidköping.

Bildad 9 maj 1906. Medlemsantal 41.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan fröken *Maria Eriksson*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Nanni Wendt*.

Under det gångna året ha 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 2 offentliga möten hållits. Vid det första offentliga mötet höll fru Emma Wretlind föredrag om "Hvita Bandet"

och vid det andra talade fru Frigga Carlberg över ämnet: "Angå politik och lagstiftning kvinnan?"

Beslut har fattats om bildandet av en studiecirkel. Val av lämpliga böcker i olika sociala ämnen uppdrogs åt en kommitté, och skulle böckerna sedan tillfalla föreningens blivande bibliotek.

Styrelsen har prenumererat på *Jus Suffragii*.

Den ena lokaltidningen har intagit artiklar i kvinnans rösträttsfråga.

48. Liljeholmen.

Bildad 19 augusti 1907. Medlemsantal 29.

Ordförande: fabriksarbeterskan fröken *Eine Pettersson*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Hilma Kjellberg*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Anna Sofia Carlson*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Thorhild Malmberg från Stockholm.

4 styrelsemöten, 1 föreningsmöte samt 1 diskussionsmöte ha hållits. På det sistnämnda beslöts ingå till kommunalnämnden med begäran om understöd för upprättande av en barnkrubba i församlingen.

49. Lindesberg.

Bildad 12 augusti 1905. Medlemsantal 28.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan fröken *Agnes Zetterström*.

50. Linköping.

Bildad 2 maj 1903. Medlemsantal 138.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Jenny Wallerstedt*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Villy Sjödin*.

Styrelsen har under året sammanträtt 5 gånger och föreningen i sin helhet har haft 3 möten, av vilka tvänne varit de ordinarie årsmötena. Dessa ha alltid en offentlig karaktär, i det pressens representanter äga tillträde och utomstående inbjudas att bevista de föredrag, som anordnas i sammanhang därmed.

Dessutom har föreningen anordnat 2 offentliga föredrag: "Om kvinnan i den äldsta kristna kyrkan" av fil. d:r fröken Lydia Wahlström och om "Den vita slavhandeln och Sverige" av fröken Clara Wahlström.

Vid det av cirka 300 personer besökta opinionsmötet, som hölls i Arbetareföreningens lokal 19 november, höll fil. d:r O. Lagerstedt från Norrköping ett föredrag om "Kvinnan och statslivet". Vid detta möte antogs enhälligt den s. k. Ronneby-resolutionen.

Rösträttsföreningens medlemmar förhålla sig i allmänhet reserverade vid diskussioner. Emellertid lyckades det att få en sådan till stånd vid ordinarie vårmötet efter fröken Hilma Söderbergs föredrag om "Kvinnan och den kommunala valrätten". Det samkväm med tesupé, som sedan följde, rönt livlig tillslutning.

Vad lokalpressens hållning beträffar, har rösträttsföreningen haft god hjälp av de liberala tidningarna, som visat stort intresse för framåtskridandet av rösträttsfrågan. Den konservativa tidningen däremot har ställt sig ganska likgiltig.

51. Ljungby.

Bildad 5 augusti 1907. Medlemsantal 38.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Signild Johanson*,

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Thorhild Malmberg från Stockholm.

1 styrelsesammanträde har hållits och 1 föreningsmöte. På detta senare beslöts att anordna ett opinionsmöte för kvinnans politiska rösträtt och att till detta möte kalla ortens riksdagsman E. O. Magnusson och Växjö F. K. P. R:s ordförande fil. d:r fru Gulli Petrini. Herr Magnusson var av kommittégöromål förhindrad att infinna sig, men fru Petrini antog kallelsen och höll 20 oktober föredrag om "Kvinnans politiska rösträtt".

Efter föredraget upplästes av ordföranden den s. k. Ronneby-resolutionen, och blev densamma av de närvarande, som uppgingo till omkring 150 personer, antagen.

52. Ljusdal.

Bildad 17 augusti 1907. Medlemsantal 55.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Thunborg*,
Centralstyrelsesuppleant: fru *Maria Hagander*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Anna Kleman från Stockholm och anslöt sig genast till Landsföreningen,

Under hösten har styrelsen sammanträtt 3 gånger och föreningen 1 gång, då bland annat beslöts, att opinionsmöte skulle under året hållas, samt att föreningen i sin helhet, genom att en gång i månaden åhöra och diskutera lämpligt föredrag, skulle söka vinna socialpolitisk upplysning. Opinionsmötet har på grund av omöjligheten att erhålla lämpliga talare ej ännu kunnat komma till stånd, men den form av socialpolitisk upplysning, föreningen beslöt sig för, äger däremot rum.

53. Ludvika.

Bildad 10 december 1905. Medlemsantal 36.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Fejan Forsslund*.

2 styrelse- och 2 föreningssammanträden ha hållits under det gågna året samt 2 offentliga möten. På det första offentliga mötet höll pastor H. Isberg från Malmö föredrag om "Ogifta mödrar och deras barn". Det andra var opinionsmöte med föredrag av riksdagsmannen Bernhard Eriksson och besökt av ett hundratal kvinnor och män. Ronneby-resolutionen upplästes och antogs. Därefter var samkväm med musik och uppläsning anordnat.

Frågan om studiecirkelns bildande har diskuterats, och ett förslag att försöka förena sådana med goodtemplarnas har vunnit bifall.

Av Stockholms F. K. P. R:s flygblad n:ris 3 och 5 ha 100 ex. utdelats i socknen.

54. Luleå.

Bildad 11 juli 1907. Medlemsantal 144.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hulda Uddenberg*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Julia Fernlund*.

Föreningen är bildad efter föredrag av fröken Anna Lindhagen från Stockholm

4 styrelsemöten, 1 föreningsmöte, 1 diskussionsmöte samt 1 opinionsmöte ha hållits. Det sistnämnda hölls i oktober, varvid riksdagsmännen Fr. Berglund från Luleå och Linus Lundström från Långnäs höllo föredrag om den kvinnliga rösträttsrörelsen. Vid mötet, som bevistades av omkring 350 personer, antogs följande resolution:

"Män och kvinnor, till ett antal av 350, samlade till offentligt möte i Luleå, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet

på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter».

Vid diskussionsmötet, som anordnades strax före stadsfullmäktigvalet för att uppmuntra till så livlig anslutning som möjligt, hade till ämne upptagits: "Kandidaterna till det stundande stadsfullmäktigvalet".

Föreningen har rekvirerat och erhållit ett 40-tal broschyrer och skrifter till blivande bibliotek.

I stadens skolråd och fattigvårdsstyrelse finnas, i det förra 1 och i den senare 2 kvinnliga ledamöter.

Till föreningens verksamhet och mål har lokalpressen ställt sig gillande och sympatisk.

Föreningen har till sitt förfogande ett 100-tal rösträttsmärken och en stor del ha redan försålts.

55. Lund.

Bildad 24 januari 1903. Medlemsantal 140.

Ordförande och centralstyrelsemedlen: fil. lic. fröken *Hilma Borelius*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Wicksell*.

Styrelsen har sammanträtt 9 gånger. Föreningen har sammanträtt 6 gånger, varvid trenne föredrag hållits som inledning till diskussion, ett över "Uppfostran" av fröken M. Ljunggren, "Skyddslagstiftning för kvinnor" av med. d:r fröken Sofia Holmgren samt "Sedlighetsfrågan ur uppfostrans och undervisningens synpunkt" av fru A. Andersson. För att åhöra fröken Holmgrens föredrag hade inbjudning utfärdats till kvinnliga fackföreningar, från vilka åtskilliga medlemmar infunnit sig. Vid första mötet under året vidtog efter föredraget samkväm med gemensam supé. Av de tre övriga föreningsmötena har ett varit årsmöte och två diskussionsmöten, då frågan om studiecirklar dryftats.

1 oktober hölls ett offentligt möte i Akademiska föreningens sal, varvid riksdagsmannen häradsförordning Jacob Larsson talade över ämnet: "Kvinnans medborgarrätt — ett samhällskrav", samt fil. d:r fröken Lydia Wahlström över frågan: "Varför önska kvinnorna rösträtt?" Följande resolution fattades: "Män och kvinnor, samlade till offentligt möte i Lund, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offent-

liga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor politisk rösträtt.“

Mötet besöktes av 3 à 400 personer.

19 november bildades en studiecirkel, då 19 personer tecknade sig som deltagare. Denna cirkel började sin verksamhet med två föredrag av fru Anna Wicksell över Regeringsformen.

Skolföreståndarinnan fröken Anna Rönström är i år liksom föregående år medlem av skolrådet.

Föreningen har i år som förut prenumererat på Jus Suffragii.

Lokaltidningarna ha i allmänhet varit tystlåtna med avseende på kvinnlig rösträtt, men i samma nummer av Lunds Dagblad, som gav ett utförligt, neutralt hållet referat av opinionsmötet 1 oktober, hade redaktionen insatt en längre, berömmande redogörelse för A. Hallgrens broschyr mot kvinnlig rösträtt.

56. Lyckeby.

Bildad 10 mars 1906. Medlemsantal 18.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Hildegard Larsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Adèle Wiebe*.

Styrelsen har under 1907 haft 3 möten, föreningen 2. På de senare ha föreläsningar hållits av ordföranden.

Det internationella rösträttsmärket har anskaffats och spritts bland medlemmarna.

57. Lysekil.

Bildad 6 november 1907. Medlemsantal 73.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: bankkassören fru *Esther Malm*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Ebba Lagerwall*.

Föreningen bildades efter föredrag av fru Frigga Carlberg från Göteborg. Styrelsen har sammanträtt 1 gång. Fru Anna Sjunesson är sedan 1906 medlem av fattigvårdsstyrelsen. Den ena av stadens två tidningar, Lysekils-Kuriren, är mycket välvilligt stämd mot föreningens strävanden.

58. Malmö.

Bildad 21 april 1903. Medlemsantal 231.

Ordförande: folkskollärarinnan fröken *Stina Hellgren*,

Centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan fröken *Naemi Uddenberg*.

Centralstyrelsesuppleant: med d:r fröken *Sofia Holmgren*.

Styrelsen har under året haft 8 sammanträden, föreningen 4.

Föreningsmötena hava alla varit enskilda. På årets första sammanträde lämnade centralstyrelsemedlemmen redogörelse för

centralstyrelsens årsmöte i Karlstad samt föredrog därefter ett från engelskan översatt föredrag om "Susan B. Anthony's liv och verksamhet." Vid ordinarie vårmötet inledde med. d:r fru Malin Wester-Hallberg till diskussion frågan: "Vad kunna vi kvinnor göra för varandra?" och vid ordinarie höstmötet lämnade v. pastor S. Stadener en sakrik och för förhållandena särdeles belysande redogörelse för "Kvinnorörelsen i Frankrike."

Tvåne offentliga föredrag hava på föreningens föranstaltande hållits, det ena av professor Carl Björling från Lund med ämne: "Männens målsmanskap", och det andra av fil. d:r fröken Lydia Wahlström om "Kvinnans rösträtt i historisk belysning".

I styrelsen väcktes på våren förslag om anordnandet under hösten av diskussionsövningar samt socialpolitiska föredrag i huvudsaklig likhet med den plan, som senare framlagts av Landsföreningens Verkställande Utskott, och som utförts av flera F. K. P. R. Som styrelsen emellertid ej ansåg sannolikhet föreligga för att dessa förslag skulle vinna tillräcklig anslutning från allmänhetens sida, beslöt den att under hösten anordna diskussionsövningar endast för föreningens medlemmar och under ledning av en dess medlem.

Vid föreningens enskilda möten under våren hava enkla samkväm hållits. Såväl till dessa som till föredrag och diskussioner har medlem ägt rätt medtaga gäster; ävenså hava inbjudningar utfärdats till en del personer inom samhället.

I stadens skolråd finnas 2 kvinnliga ledamöter, den ena ordinarie och den andra suppleant.

Lokalpressen intar i allmänhet en, om ej direkt fientlig, dock tämligen likgiltig hållning. I den största platstidningen förekomma ytterst sällan meddelanden eller artiklar rörande de svenska kvinnornas rösträttsrörelse, då däremot de engelska "suffragetterna" ägnas livlig uppmärksamhet. Vålligt intresse för rörelsen ådagalägges endast av den socialdemokratiska pressen.

59. Mariefred.

Bildad 18 augusti 1907. Medlemsantal 34.

[Ordförande och centralstyrelsemedlem: bankkamreraren
fröken A. G. Indebetou.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Signe Erikson*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Thorhild Malmberg från Stockholm.

3 styrelsemöten och 2 offentliga möten hava hållits. På det första talade fröken Malmberg och på det andra, som var opinions-

möte, talade fru Ann Margret Holmgren från Stockholm och fru Augusta Widebeck från Strängnäs.

Opinionsmötet besöktes av cirka 140 personer; den s. k. Ronneby-resolutionen upplästes och antogs enhälligt av deltagarna.

Vid valmötet till stadsfullmäktigevalet representerades kvinnorna för första gången här i staden, så ock vid själva valet — men då till största delen genom fullmakter.

Lokalpressen kan icke nog berömmas för visat tillmötesgående.

60. Mariestad.

Bildad 21 november 1904. Medlemsantal 31.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fru *Andriette Florén*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Jenny Lindberger*.

2 styrelsemöten och 2 föreningsmöten hava hållits under året.

Vid föreningsmötet i februari redogjorde centralstyrelsemedlemmen för sitt deltagande i Karlstadsmötet. Vid årets andra föreningsmöte i november hade anordnats ett enkelt samkväm med teservering.

På föreningens föranstaltande höll fru Frigga Carlberg från Göteborg under februari månad föredrag "Om fattigvård" inför en jämförelsevis talrik åhörarskara.

5 december hölls opinionsmöte med föredrag av riksdagsmannen häradshövding G. Kronlund från Skara, varvid följande resolution antogs:

"Män och kvinnor i Mariestad, till ett antal av omkring 150, samlade till möte, uttala härmed som sin mening, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det politiska livet, och då rösträttsfrågan ingalunda kan anses löst, så länge halva befolkningen lämnas utan allt direkt inflytande på lagstiftningen, förslag om samma politiska rättigheter för kvinnorna som för männen bör antagas vid 1908 års riksdag."

Av lokalpressen har den ena tidningen tagit avgjort avstånd från den kvinnliga rösträttsrörelsen, och ha några av densammas uppsatser i frågan bemötts av ordföranden. Samhällets andra tidning synes vara mera välvilligt stämd mot rörelsen, om ock intet gjorts från dess sida att främja föreningens mål.

Vid val av medlem i fattigvårdsstyrelsen ha 2 kvinnor erhållit röster; 1 kvinna är suppleant i skolrådet. Samtliga föreningsmedlemmar hava genom ordföranden förskaffat sig det internationella rösträttsmärket.

61. **Mölnbo.**

Bildad 7 september 1906. Medlemsantal 24.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: sömmerskan fröken *Anna Lindgren*.
Centralstyrelsesuppleant: fröken *Mina Lundberg*.

62. **Neder-Kalix.**

Bildad 10 augusti 1907. Medlemsantal 22.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fröken *Ester Taube*.

Föreningen bildades efter ett varmt och övertygande föredrag av fröken Anna Kleman. 16 kvinnor ingingo genast i föreningen.

Under hösten har styrelsen sammanträtt 2 gånger och föreningen 1 gång. Då flertalet av föreningsmedlemmarna utgöres av folkskollärarinnor inom den vidsträckt församlingen — i Neder-Kalix socken ha en hel del församlingsbor 4 à 5 mil till kyrkan — är det svårt att anordna föreningsmöten annat än under ferierna.

63. **Nora.**

Bildad 17 december 1905. Medlemsantal 22.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: telegrafkommissarien
fröken *Alfhild Cnattingius*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Pettersson f. Sandvall*.

Styrelsen har under året sammanträtt 6 gånger och föreningen 5 gånger. Ett talrikt besökt offentligt möte anordnades av föreningen 21 augusti. Inledningsföredrag med ämne: "Kvinnans politiska rösträtt" hölls av seminarieadjunkten fröken Anna Grönfeldt. Följande resolution antogs:

"Mötet anser, att det vore rättvist, önskvärt och gagneligt, att frågan om kvinnans politiska rösträtt bleve så behandlad vid 1908 års riksdag, att den kunde bringas till slutlig lösning samtidigt med männens vid 1909 års riksdag."

Föreningsmötena hava i allmänhet haft karaktär av samkväm, tillgängliga även för utomstående. Föredrag från C. S. A. och artiklar ur Dagny ha på dessa samkväm upplästs och diskuterats, varjämte deklamation och musik förekommit. Såsom en frukt av föreningens arbete inom kommunen kan antecknas, att Nora fattigvårdsstyrelse genom allmänna rådstugans beslut av 4 juni

1906 erhöll 1 kvinnlig medlem, vilken under det gångna året blivit omvald.

Föreningen har prenumererat på Jus Suffragii.

Lokalpressen har ställt sig indifferent till föreningen och dess verksamhet.

64. Norrahammar.

Bildad 3 januari 1907. Medlemsantal 60.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hilvi Lorén*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Alma Andersson*.

Under året ha hållits 9 föreningsmöten. Styrelsen har sammanträtt 11 gånger.

Föreningen har under året hållit 8 offentliga möten med föredrag av: fru Ellen Hagen från Uppsala om "Kvinnans rätt och samhällets väl", fröken Adèle Wetterlind från Jönköping om "Barnuppföstran", fil. d:r fru Gulli Petrini från Växiö om "Kvinnans valbarhet." Detta sista möte var anordnat ute i det fria och besökt av omkring 500 personer. Den 12 oktober hade föreningen anordnat ett opinionsmöte besökt av 300 personer. Vid detta möte hölls föredrag av fru Frigga Carlberg från Göteborg över ämnet: "Varför vi kvinnor måste ha rösträtt," av folk-skolinspektören riksdagsmannen Rob. Johansson från Jönköping, om "Kvinnorösträttsfrågans läge i riksdagen" samt av redaktör Ivar Neuman från Jönköping om "Socialdemokratien och kvinnornas rösträttssträvanden." Den s. k. Ronneby-resolutionen antogs.

Under oktober månad hade föreningen anordnat tre föreläsningar av riksdagsmannen Rob. Johansson från Jönköping. Ämnena voro: "Riksdagen, dess sammansättning och arbetssätt," "Kommunalförvaltningen" samt "Det proportionella valsättet." Vid dessa möten hade även utomstående tillträde. 30 december höll folk-skollärarinnan fröken Nanny Palmkvist från Hälsingborg föredrag över ämnet: "Framtidens folkskola, ett reformprogram." Samtliga föredrag har varit väl besökta av en intresserad publik.

Samkväm ha hållits med korta tal, uppläsning och sång. Föreningen har hos Folkbildningsförbundet rekviderat ett vandringsbibliotek. Kommunalt arbete har icke bedrivits, beroende på, att samtliga medlemmar sakna inflytande på kommunens angelägenheter. Av tidningar har den socialdemokratiska Smålands Folkblad visat varmt intresse. Det internationella rösträttsmärket har rekviderats till samtliga medlemmar. Då frågan om kvinnans kommunala valbarhet förelåg i riksdagen, tillskrev

föreningen Jönköpings läns riksdagsmän i Första och Andra kammaren och anhöll om deras medverkan till denna frågas lösning. Föreningen har under året prenumererat på Fredrika-Bremer-Förbundets organ Dagny samt på Social tidskrift, vilka cirkulerat bland medlemmare. Agitationsbroschyrer ha rekvirerats och spritts. På mötena har upplästs smärre artiklar i kvinnorösträttsfrågan och redogjorts för Riksdagens förhandlingar i de frågor, som berört kvinnorna.

65. Norrköping.

Bildad 24 oktober 1903. Medlemsantal 306.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: författarinnan
[fröken *Hilma Söderberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Maria Nordenson*.

9 styrelsemöten ha under det gångna året hållits och 2 föreningsmöten, av vilka det ena efter en livlig diskussion uppsatte tre stadsfullmäktigkandidater för ett blivande stadsfullmäktigval. 2 offentliga möten ha varit anordnade, ett på våren och ett på hösten. Det förra var diskussionsmöte och behandlades då följande ämnen: "Vad kan göras för att förhindra den lätta åtkomsten för ungdomen av sprit på automaterna" samt "De olämpliga, ofta slippriga kinematografbildernas förråande och neddragande inflytande på de unga." Inledare: fröken Aurore Pihl. Det offentliga höstmötet var opinionsmöte och hölls den 6 december. Åhörareantalet uppgick till omkring 450. Trots ihärdiga ansträngningar från styrelsens sida kunde ingen manlig talare uppbringas. Mötet får dock anses som synnerligen lyckat, detta till största delen tack vare fru Ann Margret Holmgren, som godhetsfullt ställde sina krafter till föreningens disposition. Förutom fru Holmgren talade fröken Hilma Söderberg och fru Frida Danielsson. Såväl kör- som solosång förekom. Stockholms-resolutionen antogs enhälligt.

Styrelsen har anordnat fyra föredrag. Med. d:r fru Anna Clara Romanus har föreläst över »Våra flickors uppfostran», överste E. Melander över »Samvetsäktenskap», brukspredikanten riksdagsmannen Per Pehrsson i Österby över »Barnuppfostran», till vilket senare föredrag upplätts Olai kyrka. Dessutom höll fröken Jenny Käll på årsmötet i november ett föredrag om Lappland belyst av skioptikonbilder. Efter d:r Romanus' föredrag var tesupé anordnad, till vilken även utomstående ägde tillträde.

Styrelsen har vänt sig till Norrköpings folkbibliotek med anhållan om, att biblioteket måtte upptaga åtminstone flertalet av

de böcker, som finnas intagna i den av V. U. uppställda litteraturförteckningen för studiecirklar. Beviljas denna anhållan, skall sedan till medlemmarna ställas en uppmaning att flitigt studera dessa böcker.

För styrelsens räkning prenumereras på Jus Suffragii.

Lokalpressen har hittills egentligen ej ställt sig ogin mot föreningens arbete; ett par av de liberala tidningarna äro nu gynnsamt stämnda mot den kvinnliga rösträtten. Det synes dock, som om stadens konservativa tidning, alltsedan regeringens beslut om att ej framlägga proposition i frågan blev kungjort, börjat iakttaga en något stramare hållning. Det internationella rösträttsmärket är anskaffat och tillhandahålles medlemmarna vid mötena.

66. Norrtälje.

Bildad 6 november 1905. Medlemsantal 42.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Humble*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Maria v. Zweigbergk*.

Föreningen har under året haft 3 styrelsemöten och 3 föreningsmöten.

På mötet 13 oktober, besökt av omkring 175 personer, höll fröken Anna Kleman föredrag, varefter den s. k. Ronneby-resolutionen antogs.

Ett samkväm med musik och förfriskningar har hållits under året.

Vid tvänne fyllnadsval till stadsfullmäktige ha i det första 8 proc. kvinnor och 7 proc. män deltagit, i det andra 14 proc. kvinnor och 20 proc. män.

2 kvinnor äro invalda i fattigvårdsstyrelsen. Den större tidningen är emot, men den mindre är för kvinnans rösträtt.

67. Nyköping.

Bildad 9 februari 1903. Medlemsantal 141.

Ordförande: fru *Elna Cullberg*.

Centralstyrelsemedlem: landshövdingens fru *Sophie Boström*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Ingrid Örström*.

Under året ha hållits 7 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten. Ett av de senare var anordnat som fredsmöte, varvid uttalande gjordes i fredsvänlig riktning.

Dessutom ha 2 offentliga möten ägt rum. Det första utgjordes av ett föredrag av fru Anrep-Nordin om »De blinda döv-

stummas liv.» Det andra var opinionsmöte med fil. d:r fröken Lydia Wahlström och riksdagsmannen friherre Carl C:son Bonde såsom talare. Ronneby-resolutionen antogs. I mötet deltog omkring 200 personer.

Inom föreningen har satts i gång en studiekurs i samhällslära, till vilken hittills 22 medlemmar antecknat sig som deltagare.

Genom upprop, som tillställdes var och en av stadens kommunalt röstberättigade kvinnor, uppmanades dessa att delta i ett fylnadsval till stadsfullmäktige i slutet av november.

Av de 343 röstberättigade kvinnorna begagnade sig 98 av sin rösträtt. Vid samma tillfälle röstade 787 män av 2,063 röstberättigade.

Föreningen har prenumererat på Jus Suffragii.

Av stadens två tidningar är den ena varm vän av kvinnans rösträtt, den andra iakttagel helst fullkomlig tystnad med avseende på allt, som rör denna sak. Efter opinionsmötet ägnades likväl frågan av sistnämnda tidning två längre artiklar, den ena på ledareplats.

68. Oskarshamn.

Bildad 5 november 1907. Medlemsantal 73.

Ordförande: fröken *Eva Linnell*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Helfrid Högbom*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Eva Linnell*.

Föreningen bildades efter föredrag av fru Augusta Tonning. 2 styrelsesammanträden ha ägt rum under året. På det första beslöts att rekvirera ett vandringsbibliotek; på det andra att antaga med. d:r fru Malin Wester-Hallbergs erbjudande att i början av januari 1908 hålla föredrag i rösträttsfrågan.

69. Piteå.

Bildad 10 juli 1907. Medlemsantal 67.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: föreståndarinnan fröken *Selma Jacobson*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Hulda Åberg*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Anna Lindhagen.

2 styrelsemöten samt 2 offentliga möten hava hållits. Ett av dessa senare var opinionsmöte och besökt av omkring 200 personer.

Som talare uppträdde riksdagsmannen Fr. Berglund från Luleå. Följande resolution antogs: »Män och kvinnor, samlade till möte i Piteå, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som för svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter.»

På det senare mötet beslöts anordna s. k. studiecirklar för föreningens medlemmar.

Ett 70-tal flygblad och upprop ha spritts.

Stadens tidningar ställa sig gynnsamt mot rösträttsrörelsen.

70. Ronneby.

Bildad 24 april 1903. Medlemsantal 130.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Augusta Tønning*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Karin Norrman*.

Styrelsen har under året sammanträtt 2 gånger och föreningen 2 gånger.

Offentligt opinionsmöte hölls 17 augusti å Snäckebacken invid Ronneby, och var detsamma besökt av 1,500 personer. Riksdagsmannen borgmästaren F. Söderbergh från Karlshamn talade för »Fosterlandet och för kvinnans deltagande i det politiska livet», fil. d:r fru Gulli Petrini om »Den kvinnliga rösträttsrörelsen» och fru Gerda Hellberg för »Nykterhet.» Musik utfördes. Följande resolution antogs: »Män och kvinnor, till ett antal av 1,500, samlade till offentligt möte i Ronneby, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det politiska livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter.»

Vid föreningens årsmöte redogjorde ordföranden för centralstyrelsemötet i Karlstad. Efter detsamma höll fru Petrini föredrag om »Kvinnans valbarhet», till vilket föredrag allmänheten inbjudits.

Föreningen har genom Folkbildningsförbundet i Stockholm rekviderat ett vandringsbibliotek, innehållande böcker om fattigvård, kvinnofrågan och statspolitik. I staden har på initiativ av fru R. von Heidenstam bildats en förening för välgörenhetens

ordnande, i vars styrelse pluraliteten utgöres av kvinnor. 1 kvinna har blivit invald i fattigvårdsstyrelsen för Ronneby stad.

Lokalpressen har i allmänhet ställt sig gynnsam mot föreningens verksamhet.

100 rösträttsmärken äro spridda.

Föreningens ordförande har under året bildat rösträttsföreningar i Kalmar, Broby, Hessleholm, Borgholm, Oskarshamn, Ystad och Simrishamn.

71. Rättvik.

Bildad 30 juni. Medlemsantal 22.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan
fröken *Elisabeth Forsslin*.

Föreningen bildades efter föredrag av fil. d:r fru Gulli Petrini. 1 styrelsemöte samt 2 föreningsmöten hava hållits.

72. Sandviken.

Bildad 2 juni 1907. Medlemsantal 58.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan
fröken *Mia Ljungqvist*.

Föreningen bildades efter föredrag av fru Klara Lindh från Gävle.

Under året ha hållits 3 styrelse- och 3 föreningsmöten, till vilka senare även kvinnor icke tillhörande föreningen haft tillträde.

Av föreningens ordförande har hållits två föredrag nämligen: "Några inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan" och "Kvinnan förr och nu". Likaledes har vid dessa båda möten diskussion förekommit över följande frågor: "På vilket sätt kunna vi här på orten boende kvinnor lämpligast bereda oss tillfälle till förvärvande av medborgerlig kunskap?", "Bör endast medborgerlig kunskap vara ämnet under våra sammankomster?", "Vad kunna föreningens medlemmar göra för föreningens tillväxt?"

Flygblad av olika slag ha i mängd utdelats. Likaså har "Bröllopet på Ensillre" vunnit god avsättning.

Det internationella rösträttsmärket bäres av några bland föreningens medlemmar.

73. Sigtuna.

Bildad 20 augusti 1907. Medlemsantal 27.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Kerstin Larson*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Thorhild Malmberg från Stockholm. Föredraget åhördes med spänd uppmärksamhet, och efter detsamma antogs av de till ett 50-tal uppgående åhörarna följande, av fröken Malmberg föreslagna, resolution:

“Svenska män och kvinnor, samlade i Sigtuna, anse, att rösträttsfrågan ej är löst, förrän rösträtt tilldelats även kvinnan. Vi yrka därför i rättvisans namn, att 1908 års riksdag måtte besluta att giva Sveriges kvinnor politisk rösträtt och valbarhet, så att de samtidigt med Sveriges män komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter.”

Några dagar därefter hölls ännu ett offentligt möte, denna gång med föredrag av fil. d:r fröken Lydia Wahlström. Dessutom har föredrag hållits av fröken A. Symonds-Ohlin från Stockholm. Föreningen har sammanträtt 7 gånger.

Vid de allmänna mötena har kvinnofrågans utveckling diskuterats. Medlemmarne hava uppmanats att mera allmänt närvara vid allmän rådstuga samt kyrko- och kommunalstämmor, för att få inblick i och utöva inverkan på de frågor, som där avgöras. Nykterhetsfrågan har varit föremål för livlig diskussion inom föreningen.

I fattigvården finnes 1 kvinnlig ledamot. Distriktets lärarepersonals representant i skolrådet är folkskollärarinnan fröken Jenny Hanson.

Sigtuna tidning har ej någon direkt politisk tendens, men den har visat sig välvilligt stämd för föreningens verksamhet.

74. Simrishamn.

Bildad 8 december 1907. Medlemsantal 23.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: sparbanksbokhållaren fröken *Anna Lundgren*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Agnes Osterman*.

Föreningen bildades efter föredrag av fru Augusta Tønning. 1 styrelsesammantråde har hållits. 1 kvinna är invald i fattigvårdsstyrelsen.

75. **Skara.**

Bildad 27 november 1903. Medlemsantal 52.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: seminarieadjunkten
fru *Jenny Velander*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Emma Stenbeck*.

Styrelsen har sammanträtt 4 gånger och föreningen 2 gånger; 1 offentligt möte har hållits. Vid årsmötet hölls föredrag av fru Frigga Carlberg om "Kvinnan i fattigvården". Dessutom har ett offentligt föredrag anordnats i januari, då fru Emma Wretlind föreläste om "Nykterhet och sedlighet".

Offentligt opinionsmöte hölls 16 oktober, vilket var besökt av omkring 600 personer. Föredrag hölls av riksdagsmannen häradshövding G. Kronlund.

En resolution antogs av följande lydelse: "Män och kvinnor i Skara, till ett antal av omkring 600, samlade till offentligt möte, uttala som sin åsikt, att enär kvinnans krav på rösträtt och valbarhet ur alla synpunkter är fullt berättigat och hennes insats i samhällsarbetet otvivelaktigt kommer att bli av största gagn, 1908 års riksdag bör besluta tilldela svensk kvinna rösträtt och valbarhet på samma villkor som svensk man."

Den för ett par år sedan på föreningens initiativ tillkomna "folkbarträdgården" har fortsatt sin verksamhet och omfattats med allt större intresse. Föreningen har prenumererat på Jus Suffragii. Lokalpressen har ställt sig ganska välvillig till föreningens verksamhet och mål.

Skrivelser till länets samtliga riksdagsmän avlätos i början av året med begäran, att de måtte rösta för motionen om kommunal valbarhet för kvinnor.

Ordföranden har på olika platser hållit föredrag om kvinnans politiska rösträtt och andra sociala ämnen.

Det internationella rösträttsmärket har anskaffats.

76. **Skellefteå.**

Bildad 8 juli 1907. Medlemsantal 53.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Stenson*.

77. Skutskär.

Bildad 4 april 1906. Medlemsantal 65.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan
fröken *Adolfina Eriksson*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Augusta Hammarström*.

3 styrelse- och 6 föreningsmöten hava hållits. Ett av de senare har anordnats som samkväm. 2 offentliga möten med föredrag hava dessutom anordnats. 23 februari föreläste fru Frigga Carlberg från Göteborg över ämnet: "Angå politik och lagstiftning kvinnan?" och 20 oktober höll fröken Anna Lindhagen från Stockholm föredrag om "Den kvinnliga rösträttsfrågans läge". Vid sistnämnda tillfälle, då ungefär 150 personer närvaro, antogs följande resolution: "Män och kvinnor, samlade till offentligt möte i Skutskär, uttala som sin åsikt, att, enär kvinnans krav på rösträtt och valbarhet ur alla synpunkter är fullt berättigat, och hennes insats i samhällsarbetet otvivelaktigt kommer att bli av största gagn, 1908 års riksdag bör besluta tilldela svensk kvinna rösträtt och valbarhet på samma villkor som svensk man."

1 kvinna är vald till suppleant i skolrådet och 2 äro invalda i fattigvårdsstyrelsen.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii."

Det internationella rösträttsmärket är anskaffat åt alla föreningens medlemmar.

78. Sollefteå.

Bildad 22 oktober 1906. Medlemsantal 106.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fil. kand. fröken *Anna Åkerberg*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Angusta Wigert*.

Under 1907 har styrelsen sammanträtt 8 gånger och föreningen 4 gånger. På anmodan av styrelsen har fil. d:r fröken Lydia Wahlström hållit föredrag om "Svensk kvinna inför svensk lag". 5 december hölls ett opinionsmöte, då valkretsens representant i Andra kammaren, riksdagsmannen A. A. Eriksson samt fru Ellen Hagen från Uppsala m. fl. talade. Den s. k. Ronneby-resolutionen antogs enhälligt av de omkring 500 mötesdeltagarna.

Vid föreningssammanträdena har förekommit uppläsning av C. S. A:s föredrag "Social kunskap — en medborgarplikt" av Natanael Beskow och "Kvinnan i kommunens tjänst" av Agda Montelius, varjämte en föreningsmedlem hållit föredrag om "Fattigvård" samt om "Kooperation".

Av föreningens medlemmar äro 1 ordinarie ledamot och 2 suppleanter i fattigvårdsstyrelsen. De båda platstidningarna ha kvinnans politiska rösträtt på sitt program.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii, och en stor del av föreningsmedlemmarna har skaffat sig det internationella rösträttsmärket.

79. Stockholm.

Bildad 4 juni 1902. Medlemsantal 2,049.

Ordförande: fil. d:r fröken *Lydia Wahlström*.

Centralstyrelsemedlemmar: skolföreståndarinnan fröken *Anna Whitlock*, bankassören fröken *Signe Bergman* och fil. d:r fröken *Lydia Wahlström*.

Föreningen har under året sammanträtt 4 gånger, styrelsen 9 gånger; 3 offentliga möten ha anordnats av styrelsen.

Å årsmötet lämnades av ordföranden redogörelse för Landsföreningens årsmöte i Karlstad, för det sätt, varpå masspetitionen framlämnats till riksdagen, samt för de motioner om kvinnans rösträtt, som vid årets riksdag blivit väckta.

4 juni hölls minnesfest med anledning av föreningens femåriga tillvaro, varvid framställdes yrkande på agitation för lösning av kvinnans rösträttsfråga vid 1908 års riksdag.

Vid sammanträdet 30 september redogjorde fröken *Anna Whitlock* för den kurs i samhällslära, som Landsföreningens Verkställande Utskott vintern 1907—08 anordnar i Stockholm. Därefter höll fröken *A. Symonds-Ohlin* föredrag om "De engelska kvinnornas rösträttskamp".

Å sammanträdet 3 december höll fröken *Anna Kleman* föredrag om "Årets kvinnliga rösträttsrörelse utomlands" och fil. d:r fröken *Ingegerd Palme* om "Australien och Nya Zeeland" med särskild hänsyn till den kvinnliga rösträtten därstädes.

Ett offentligt diskussionsmöte för "Kvinnans kommunala valbarhet", vartill riksdagsmän och stadsfullmäktige voro inbjudna, avhölls, med anledning av borgmästare *C. Lindhagens* motion, 12 mars å Runan under samverkan med *Fredrika-Bremer-Förbundet*, *Vita Bandet*, *Kvinnoklubben*, *Kvinnornas Diskussionsklubb* och *Sveriges Kvinnliga Fredsförening*. Talare voro fru *Emilia Broomé* och fröken *Emilie Rathou*. Mötet antog följande resolution:

"Män och kvinnor, samlade till offentligt möte i Stockholm 12 mars 1907, vilja med anledning av herr *C. Lindhagens* motion vid innevarande riksdag om kommunal valbarhet för kvinna göra följande uttalande: Då kvinnorna, som i kommunen ha

samma skyldigheter som männen, jämväl böra där äga lika rättigheter; då många av de frågor, som avgöras av kommunalrepresentationerna ha speciellt avseende på kvinnor; då den erfarenhet, som föreligger från kvinnors verksamhet i skolor och fattigvårdsstyrelser, är uteslutande gynnsam, samt då samhället bör tillgodogöra sig det tillskott av nya synpunkter och värdefull praktisk erfarenhet, som genom kvinnorna kan tillföras behandlingen av de kommunala ärendena, bör kommunal valbarhet för såväl gifta som ogifta kvinnor i rättvisans och samhällsgagnets intresse snarast genomföras, och bör denna valbarhet gälla samtliga kommunala representationer och nämnder."

Tvåne opinionsmöten för kvinnans politiska rösträtt hava hållits i Cirkus å Djurgården, till vilka inbjudits regeringens och riksdagens medlemmar samt medlemmar i en del styrelser.

Det första, som var till trängsel besökt, hölls 5 maj. Talare voro: riksdagsmännen friherre Th. Adelswärd, redaktör Hj. Branting, borgmästare C. Lindhagen samt fru Ruth Gustafsson, fru Ellen Hagen, fil. d:r Lydia Wahlström och fröken Anna Whitlock. Körsång utfördes samt solosång av fru Anna Norrie.

Det andra opinionsmötet hölls 17 november. Talare voro: riksdagsmännen direktör E. Beckman och med. d:r K. Kjellberg samt d:r S. A. Fries och bokbindaren A. Weidenhajn, fru Agda Montelius, fru Ann Margret Holmgren och fru Agda Östlund. Körsång utfördes samt solosång av fru Otti Pegel. Vid mötet fattades följande resolution:

"Män och kvinnor i Stockholm till ett antal av 2,000, samlade till möte å Cirkus på Djurgården, uttala som sin mening, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnornas insats i det offentliga livet, och då rösträttsfrågan ingalunda kan anses löst, så länge halva befolkningen lämnas utan allt direkt inflytande på lagstiftningen, förslag om samma politiska rättigheter för kvinnorna som för männen bör antagas vid 1908 års riksdag."

Samkväm hölls å Runan 22 april i syfte att hos föreningens medlemmar väcka intresse för anskaffande av medel till egen lokal.

Till motionärerna om kvinnans kommunala valbarhet hava tacksamhetsskrivelser avgått.

Föreningen representerades i en kommitté, som tillsattes vid mötet 12 mars, i syfte att arbeta för antagande av kvinnans kommunala valbarhet vid årets riksdag.

Föredrag i landsorten samt i Stockholm och omnejd, flertalet i syfte att agitera för den kvinnliga rösträttsfrågans lösning 1908, hava hållits av nedanstående föreningsmedlemmar:

Fru Ruth Gustafsson 31 föredrag (i Uppsala, Gävle, Katrineholm, Uddevalla, Trollhättan, Göteborg, Hälsingborg, Landskrona, Malmö, Lund, Kristianstad, Lomma, Skromberga, Billesholm, Karls-

krona, Växjö, Nybro, Kalmar, Oskarshamn, Boxholm, Linköping, Motala, Norberg, Smedjebacken, Hudiksvall, 6 i Stockholm). Dessutom har i 49 av fru Gustafsson hållna föredrag i landsorten kvinnornas rösträttsfråga ingått som ett moment.

fru Lilli Hellström 1 föredrag (på Lidingön);

fru Ann Margret Holmgren 5 föredrag (i Mariefred, Strängnäs, Falun, Norrköping och Stockholm);

fröken Anna Kleman 20 föredrag (i Mölnbo, Malmberget, Neder-Kalix, Haparanda, Ljusdal, Norrtälje, Brännkyrka, Sundbyberg, 12 i Stockholm);

fröken Anna Lindhagen 16 föredrag (i Vännäs, Umeå, Sandviks sågverk, Skellefteå, Ursviken, Piteå, Luleå, Boden, Vindeln, Kramfors, Skönviks sågverk, Hola folkhögskola, Skutskär, Adolfsbergs brunn, Kisa och Söderköping);

fröken Anna Ljungberg 2 föredrag (i Östhammar och Öregrund);

fröken Thorhild Malmberg 6 föredrag (i Elmhult, Ljungby, Mariefred, Sigtuna, Sundbyberg och Liljeholmen);

fil. d:r fröken Lydia Wahlström 28 föredrag (i Boxholm, Södertälje, Östersund, Enköping, Västerås, 2 i Uppsala, Sollefteå, Kiruna, Malmberget, Gellivare, Umeå, Linde, Smedjebacken, Gnesta, Gräbbestad, Sigtuna, Brunnsvik, Hälsingborg, Landskrona, Malmö, Lund, Kopparberg, Nyköping, 4 i Stockholm);

fru Agda Östlund 6 föredrag (i Borlänge, Kvarnsveden, Västerås, Enköping, Ektorp och Stockholm.)

Föreningen har under året låtit trycka ett nytt flygblad N:o 7, "Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan", innehållande en i Svenska Dagbladet införd enquête samt en ny tillökad upplaga av Minneslistan och föranstaltat utgivande av "Bröllopet på Ensillre" av Ragnhild Modin.

För att intressera kvinnorna för deltagande i de kommunala valen hava i likhet med föregående år valbyråar upprättats och cirkulär utsänts.

Såsom förslag till överläggningsämnen vid centralstyrelsemötet i januari 1908 beslöt styrelsen insända följande ämnen:

1:o Om förmedling av föredragsverksamheten i landsorten.

2:o Lämpligheten av åstadkommande av motion om gift kvinnas kommunala rösträtt och i sammanhang därmed frågan om egen debetsedel för gift kvinna? Inledare: fru Anna Wicksell.

3:o Lämpligheten att vid 1908 års riksdag återupptages frågorna om mannens målsmanskap och gift kvinnas äganderätt?

4:o Vad kan göras för ökat inval av kvinnor i fattigvårdsstyrelser, skolråd m. m.

Föreningen har under året haft omkring 35 ombud inom olika kårer och föreningar, vilka haft till uppgift att skaffa medlemmar, insamla årsavgifterna, sprida broschyrer och väcka intresse för föreningens möten.

Föreningen har från och med 1 oktober sin egen lokal Lästmakaregatan 6.

80. Storvik.

Bildad 15 december 1907. Medlemsantal 18.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fotografen fröken *Edit Kindvall*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Alma Stålnacke*.

Föreningen är bildad på initiativ av fröken Anna Sundbom från Gävle.

På grund av föreningens korta tillvaro hava inga möten ännu kunnat hållas.

Till lärarekårens representant i skolrådet utsågs våren 1906 lärarinnan fröken Ida Gustafsson.

81. Strängnäs.

Bildad 14 februari 1906. Medlemsantal 34.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ebba von Engeström*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Augusta Widebeck*.

Under året ha hållits 4 styrelsemöten och 3 föreningsmöten samt 1 offentligt möte. Detta sista, opinionsmöte, hölls 28 november och uppträdde såsom talare fru Ann Margret Holmgren, fru Augusta Widebeck samt herrar stadsfullmäktige G. Liljhagen och A. Lännstrand. Antalet deltagare i mötet var ungefär 250. Ronneby-resolutionen antogs.

Vid höstmötet beslöts anordnandet av studiecirklar samt inköp av litteratur. Föreningen prenumererar på Jus Suffragii.

Lokalpressens hållning i fråga om föreningens verksamhet och mål har varit ganska sympatisk.

82. Strömstad.

Bildad 16 februari 1906. Medlemsantal 32.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan fröken *Maria Almén*.

Av de möten, som hållits under året, har ett varit opinionsmöte. Detta hölls 10 december och inleddes med avsjungandet av "Du gamla, du fria". Därefter höll föreningens ordförande

föredrag över ämnet: "Kvinnans politiska rösträtt". Följande resolution antogs:

"Män och kvinnor i Strömstad, samlade till offentligt möte, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor politisk rösträtt på samma villkor som svenska män."

De till ett 60-tal uppgående mötesdeltagarna sjöngo sedan "Vårt land" unisont, varefter fru Helen Sjöstedts dikt "Kvinnornas frihetsvädjan" upplästes.

83. **Sundbyberg.**

Bildad 17 augusti 1907. Medlemsantal 42.

Ordförande: fröken *Elna Humble*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Ingrid Holmgren-Dalsjö*.

84. **Sundsvall.**

Bildad 4 december 1903. Medlemsantal 171.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Elin Wahlqvist*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Anna Lörgren*.

Under året ha hållits 5 styrelsemöten, 5 föreningsmöten och 2 offentliga möten. Av föreningsmötena ha 2 varit diskussionsaftnar med följande diskussionsämnen: "Mannens målsmanskap över kvinnan" och "Alkoholmissbruket och dess härjningar". Dessa möten, till vilka den kvinnliga allmänheten inbjudits, ha varit talrikt besökta och diskussionen livlig.

I april anordnade föreningen ett offentligt möte med ämne: "Kvinnans kommunala valbarhet". Föredrag hölls av fru Emilia Bromée från Stockholm. Någon diskussion följde ej, utan antogs omedelbart efter föredraget följande resolution:

"Medborgare i Sundsvall ur alla samhällsklasser, kvinnor och män, uttala som sin bestämda övertygelse, att införande av kommunal valbarhet för kvinna vore en gård av social klokhet, då ju kvinnans behörighet i det sociala arbetet med var dag gör sig mera gällande, på samma gång som en gård av rättvisa åt kvinnan, som fri, skattebetalande medborgare."

Ett opinionsmöte för den kvinnliga rösträttsfrågan anordnades 15 december. Jämte rösträttsföreningen stodo som inbjudare fem av stadens kvinnoföreningar. Under mötet uppträdde utom fru Ellen Hagen, aftonens huvudtalare, ordföranden i socialdemokratiska

kvinnoklubben fröken Elvira Forsberg, ordföranden i Vita Bandet fröken Elin Nilsson, ordföranden i Sömmerskeföreningen fru Hanna Boström samt riksdagsmännen J. Hellgren och H. Kvarnzelius. Från riksdagsmannen E. Hägglund, som förhindrats närvara, upplästes ett sympatiuttalande. Mötet, som vunnit en storartad avslutning, räknade 800 deltagare. Enhälligt antogs följande resolution:

“Män och kvinnor, till ett antal av 800, samlade till offentligt möte i Sundsvall, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter.”

Föreningen har under hösten börjat en studiecirkel. Första studieaftonen hölls föredrag över ämnet: “Den kooperativa rörelsen”.

Då medlemmar av styrelsen hålla Jus Suffragii, prenumererar föreningen ej särskilt på densamma.

Lokalpressen har visat sig mycket välvilligt stämd och lagt i dagen stort intresse för föreningens arbete. Notiser före och referat efter de olika sammanträdena ha beredvilligt beretts plats. Detta gäller i all synnerhet den liberala platstidningen.

Slutligen har föreningen för spridande av det internationella rösträttsmärket tillhandahållit medlemmarna detsamma i en av stadens affärer.

85. Säffle.

Bildad 7 januari 1907. Medlemsantal 50.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hanna Hesselbom*.

Föreningen är bildad på initiativ av fru Ida Johansson från Edsvalla.

1 styrelsemöte, 5 föreningsmöten och 6 offentliga möten ha hållits. På ett av de senare höll fru Frigga Carlberg föredrag över ämnet: “Angår politiken kvinnan?” 27 oktober hölls opinionsmöte med föredrag av kandidat J. Furuskog samt med sång och musik. Detta möte var besökt av omkring 80 personer, och den s. k. Ronneby-resolutionen antogs.

De övriga mötena ha haft karaktär av samkväm med föredrag, sång, musik och deklamation.

En studiecirkel är nyss bildad, och medel äro anskaffade till inköp av böcker för ett bibliotek. Till en under året hållen kom-

munalstämma, då spritbolagets begäran om förlängd oktroj för sprithanteringen behandlades, inlämnade föreningen en av kvinnor inom samhället undertecknad petition, vilken upplästes på stämman, där kvinnorna i stort antal infunnit sig. Det önskade resultatet uppnåddes dock ej.

En del flygblad ha utdelats. Lokalpressen är mycket vänligt stämd mot föreningens arbete. Alla föreningsmedlemmar äga det internationella rösträttsmärket.

86. Söderhamn.

Bildad 9 december 1903. Medlemsantal 71.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fröken *Maria Larsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Ellen Sonesson, f. Bladin*.

Under 1907 har styrelsen sammanträtt 3 och föreningen i sin helhet 2 gånger.

På föreningens initiativ ha två föredrag hållits av fröken Ina Rogberg över ämnena: "Livets helgd och de ungas fostran till renhet" samt "Ett framtidsfolk och vårt folks framtid."

I samband med mötet i februari och fröken Rogbergs föreläsningar i maj anordnades samkväm, varvid förekom musik, uppläsning och unison sång samt avslutning med gemensam tesupé.

Vid ordinarie mötet i november beslöt föreningen anordna s. k. studiecirklar, vilka skola äga rum två gånger i månaden. Som grundläggning genomgås Hildebrands "Svensk stats- och samhällslära" därefter något arbete i fattigvårdsfrågan. Alla föreningsmedlemmar gingo in som deltagare. Föreningen har prenumererat på Jus Suffragii.

Lokalpressen har visat sig välvilligt stämd och tillmötesgående.

87. Söderköping.

Bildad 30 november 1907. Medlemsantal 28.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Judit Kämpe*.

Centralstyrelsesuppleant: fil. kand. fröken *Julia Helander*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Anna Lindhagen.

2 styrelsemöten ha hållits men intet föreningsmöte utom det konstituerande.

Såväl den frisinnaede som den konservativa tidningen har visat sympati för föreningens verksamhet och mål, mest dock den frisinnaede.

88. Södertälje.

Bildad 9 februari 1906. Medlemsantal 59.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: borgmästarinnan fru
Ebba Pettersson.

Under året har styrelsen haft 2 sammanträden och föreningen 2. 2 offentliga möten ha hållits, båda diskussionsmöten. Det första av dessa inleddes med föredrag av fröken Anna Ljungberg angående "Utom äktenskapet födda barns och deras mödrars rättsliga ställning." Mötet anslöt sig till den resolution, som förut fattats av Kvinnornas Diskussionsklubb i Stockholm på möte 5 april, och blev resolutionen genom styrelsen avsänd till motionärerna i riksdagen herrar Fahlbeck och Pehrsson. Det senare, som även var opinionsmöte, hölls 5 december och inleddes med föredrag av fru Frigga Carlberg över ämnet: »Angå politik och lagstiftning kvinnan?» Som talare på samma möte uppträdde bland andra även riksdagsmannen borgmästaren Jakob Pettersson. Deltagarna i mötet voro omkring 200, och den s. k. Stockholms-resolutionen av följande lydelse antogs: »Män och kvinnor i Södertälje, till ett antal av omkring 200, samlade till möte, uttala härmed sin mening, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det politiska livet, och, då rösträttsfrågan ingalunda kan anses löst, så länge halva befolkningen lämnas utan allt direkt inflytande på lagstiftningen, förslag till samma politiska rättigheter för kvinnorna som för männen bör antagas vid 1908 års riksdag.»

Lokalpressen har i allmänhet ställt sig välvillig till föreningens verksamhet och mål.

89. Sösdala.

Bildad 18 augusti 1907. Medlemsantal 21.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Emma Holm.*

Föreningen bildades på initiativ av fröken Sigrd Kruse från Karlskrona, som sammankallade ett allmänt möte i Sösdala och där höll föredrag om "Kvinnans politiska rösträtt." Detta möte,

som bevistades av ett 50-tal personer, antog enhälligt följande resolution: »Män och kvinnor, samlade till allmänt möte i Sösdala, förklara såsom sin åsikt, att rösträttsfrågan i vårt land ej kan anses vara löst, om endast männen erhålla rösträtt, och anse därför, att svensk kvinna snarast möjligt bör tillerkännas rösträtt på samma villkor som svensk man.»

Under den korta tid, föreningen ägt bestånd, har just ingen annan verksamhet förekommit än spridande av en del flygblad.

90. Tidaholm.

Bildad 15 maj 1906. Medlemsantal 28.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hilda Öberg*.
Centralstyrelsesuppleant: fröken *Olga Nyman*.

Under året ha hållits 1 styrelsemöte, 2 föreningsmöten samt 1 offentligt möte med föredrag av fru Friggå Carlberg. Föreningen har prenumererat på Jus Suffragii. Rösträttsmärket har försålts till de flesta av föreningens medlemmar.

91. Tingsryd.

Bildad 26 oktober 1907. Medlemsantal 36.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ellen Macintosh*.
Centralstyrelsesuppleant: bankkassören fröken *Anna Donner*.

Föreningen har bildats på initiativ av fru Alma Lénström från Vaxholm.

3 styrelsemöten ha under året hållits samt 1 föreningsmöte. Det senare var offentligt med föredrag i rösträttsfrågan av fru Augusta Tonning från Ronneby samt med musik och sång.

92. Trelleborg.

Bildad 5 maj 1906. Medlemsantal 51.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Lida Lundgren*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Hilma Swaitichin*.

Under året ha följande föreläsningar hållits: 16 maj professor C. G. Björling från Lund över "Mannens målsmannskap i äktenskapet", 24 november fru Anna Wicksell och fil. d:r Gulli Petrini över "Den kvinnliga rösträtten." Detta senare möte var anordnat som opinionsmöte. På fru Petrinis förslag uttalade sig mötet i en resolution för att regeringen redan till

nästa riksdag skulle framlägga proposition om allmän rösträtt för kvinnor i samma utsträckning som för män. 21 december talade professor J. Thyren från Lund över "Kvinnans politiska rösträtt."

93. Trollhättan.

Bildad 12 september 1907. Medlemsantal 65.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Signe Wollter*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Tekla Wassberg*.

Föreningen bildades på initiativ av fröken Signe Wollter.

Under året ha 3 styrelsemöten, 2 föreningsmöten och 2 offentliga möten hållits. Av dessa senare var ett, som hölls 20 oktober, opinionsmöte med föredrag av fru Frigga Carlberg från Göteborg och herr H. Björkqvist från Trollhättan. Mötet var besökt av omkring 200 personer. Ronneby-resolutionen antogs.

Föreningen har beslutat att snarast möjligt bilda en studie-cirkel.

Fröken Stina Björnberg har nyligen blivit vald till medlem av kommunens fattigvårdsstyrelse.

Det internationella rösträttsmärket bäres av föreningens medlemmar.

För att om möjligt åstadkomma samarbete med de socialdemokratiska kvinnorna har styrelsen avlåtit en skrivelse till kvinno-klubben på platsen med inbjudan att ingå i F. K. P. R.

94. Uddevalla.

Bildad 10 februari 1905. Medlemsantal 104.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Gertrud Zachau*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Tyra Berghman*.

Under 1907 ha hållits 8 styrelsemöten, 1 föreningsmöte och 3 offentliga möten, därav 1 diskussionsmöte.

I januari höll med. d:r fru Thora Wigardh från Göteborg, rösträttsföredrag och i mars fröken Eva Rodhe från Göteborg inledningsföredrag om "Social uppfostran", varpå följde diskussion. I samband härmed var anordnat samkväm med teservering, och avslöts det hela med några sångnummer. Även icke föreningsmedlemmar hade tillträde. I november höll löjtnant Ernst Liljedahl vid ett talrikt besökt möte föredrag om "Ungdom och sedlighet."

På Jus Suffragii prenumererar ordföranden.

Lokalpressen ställer sig i allmänhet indifferent och endast refererar utan några reflektioner, då föreningen haft något möte eller dylikt. Göres någon gång ett uttalande, är det emot rörelsen.

I barnavårdsnämnden äro 4 kvinnor invalda, i fattigvårdsstyrelsen 1 såsom suppleant.

95. Umeå.

Bildad 24 november 1903. Medlemsantal 155.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Ingeborg Öquist*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Elin Sundelius*.

Samkväm med föredrag, uppläsningar, diskussioner, sång och musik ha förekommit.

Då frågan om inrättande av ett barnhem i staden var aktuell, anordnade föreningen uppläsning av redaktör von Kochs föredrag om "d:r Barnardos barnhem i London", vilket föredrag förhrydes av C. S. A.; en talrik publik åhörde uppläsningen.

I juli månad höll fröken Anna Lindhagen ett livligt och övertygande föredrag. 24 november var ett av mer än 300 personer besökt opinionsmöte anordnat. Seminarieadjunkten fröken Anna Grönfeldt höll inledningsföredraget; rektor Lindgren bemötte punkt för punkt redaktör Hallgrens broschyr "Kvinnorösträttens konsekvenslinier", och hälsades detta tal av starkaste bifall; där-efter uppträdde riksdagsmannen J. Andersson i Baggböle m. fl., alia belysande frågan från olika synpunkter. Stockholmsresolutionen antogs.

På Jus Suffragii och Dagny har föreningen prenumererat.

Fru Rosa Bäcklund har skänkt 10 kr. till agitationsmedel.

Fröken Grönfeldt har på uppdrag av föreningen besökt Örnsköldsvik och där bildat en förening för kvinnans politiska rösträtt.

96. Uppsala.

Bildad den 21 mars 1903. Medlemsantal 175.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ellen Hagen*.

Centralstyrelsesuppleant: samskollärarinnan fröken *Elisabet von Post*.

Styrelsen har under året sammanträtt 5 och föreningen 4 gånger. Följande för allmänheten tillgängliga föredrag anordnades under våren: "Angå politik och lagstiftning kvinnan?" av fru Frigga Carlberg, "Den kvinnliga rösträttens historia i Nordamerika och England" av fil. d:r fröken Lyd a Wahlström samt under hösten "Kommunal rösträtt för gift kvinna" av fru Anna Wicksell. Efter

det sistnämnda förekom en kortare diskussion. 8 november hölls ett av föreningen anordnat offentligt opinionsmöte å Stora Gillesalen besökt av närmare 800 personer. Efter hälsningstal av ordföranden hölls kortare och längre anföranden av riksdagsmannen lektor Karl Starbäck, fru Ruth Gustafson, professor Nathan Söderblom och fru Gerda Hellberg. Mötet gjorde ett storartat intryck, och tidningarna talade om "den oerhörda anslutning" det fått. Flere hundra personer kommo ej in i brist på utrymme.

Mötet beslöt enhälligt »uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter.»

Efter detta möte liksom vid föregående tillfällen anordnades i Gillets festvåning samkväm, besökt av både män och kvinnor. Efter supén har musik utförts av fröknarna Lindfors, Eriksson, Falkman m. fl. samt uppläsning av fröken Alma Sjöman.

Vid centralstyrelsemötet i Karlstad representerades föreningen av sin ordförande, som där inledde diskussionen om lämpligheten av kvinnornas deltagande i de politiska valmötena.

I stadens barnavårdsnämnd är grevinnan Anna Mörner medlem och till bostadsinspektör har fröken Hildur Ottelin blivit utsedd, båda medlemmar av F. K. P. R.

Föreningen prenumererar sedan flere år på Dagny, Social tidskrift och Jus Suffragii.

500 ex. av »Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt» utdelades gratis före ett stadsfullmäktigval i början av året.

Stadens tidningar ha i allmänhet ställt sig välvilliga till föreningens verksamhet och mål.

97. Ursviken.

Bildad den 9 juli 1907. Medlemsantal 23.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Selma Landström*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Lundgren*.

Styrelsen har haft 3 möten och föreningen 3, därav 1 offentligt, vid vilket föredrag hölls av kandidat A. Lindström. Föredragshållaren framhöll härvid med skärpa det rättmätiga uti kvinnornas rösträttskrav och likställighet med männen ifråga om individuella rättigheter o. s. v. Föredraget, som hälsades med app-

låder, hade den kraft och värkan att flera nya medlemmar an-tecknade sig.

Vid övriga föreningens möten har föreläsning hållits av någon bland medlemmarna. Ströskrifter ha inköpts och utdelats.

Av lokalpressen har Skellefteå Nya Tidning intagit en god ställning till rösträttsrörelsen, medan Skellefteåbladet däremot är avogt stämt.

98. Vadstena.

Bildad 21 mars 1904. Medlemsantal 46.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fröken *Ebba de Laval*.

Styrelsen har under året sammanträtt 3 gånger och föreningen 2 gånger.

För att söka väcka medlemmarnas intresse för samhällliga frågor ha broschyrer behandlande dylika ämnen ibland förelästs, varjämte ett social-politiskt föreningsbibliotek börjat grundas, dels genom inköp och dels genom gåvor av lämpliga böcker.

En arbetsstuga, där två gånger i veckan några av samhällets obemedlade barn under 3 å 4 av årets vintermånader erhållit undervisning och bespisning, har även i år underhållits genom föreningens försorg.

Lokalpressen har icke visat någon sympati för föreningen och dess strävanden, utom med avseende på dess arbetsstuga, om vilken en av ortens tidningar ibland yttrat sig välvilligt.

99. Varberg.

Bildad 20 april 1903. Medlemsantal 83.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Elin Linder*.
Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Wilhelmina Malmström*.

Under året ha hållits 10 styrelse- och 2 föreningssammanträden samt 1 offentligt möte. Vid det sistnämnda talade med. d:r fru Thora Wigardh från Göteborg över »Den kvinnliga rösträtten.» Dessutom var till 23 oktober ett opinionsmöte beslutat, vid vilket stadens riksdagsman lovat hålla föredrag. I sista stund blev han emellertid hindrad, och det offentliga opinionsmötet måste inställas. Dock inbjödos utomstående kvinnor jämte föreningens medlemmar till ett möte sagda dag. Efter föredrag av

fröken Wilhelmina Malmström över »Den kvinnliga rösträttsfrågan inför svenska riksdagen» antogs enhälligt följande resolution:

»Kvinnor i Varberg, talrikt samlade till möte, uttala enhälligt som sin åsikt, att, då kvinnans likställande med mannen i politiskt hänseende vore den enklaste rättvisa gent emot en tillbakasatt kategori av samhällsmedlemmar, och, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöver kvinnans insats i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt med männen komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter.»

Ett samkväm med uppläsning och enkel tesupé avslöt mötet.

För att fira femte årsdagen av föreningens bildande anordnades 20 april ett festligt samkväm med musik, sång, deklamation och föredrag samt supé. Till detta samkväm, som stod öppet för alla kvinnor, hade särskilt inbjudits ordförandena i övriga halländska F. K. P. R. samt kvinnliga representanter för stadens nykterhetsföreningar och socialdemokratiska ungdomsklubb.

Genom upprop i stadens tidningar har styrelsen sökt hos kvinnorna väcka allmänna intresse och ansvarskänsla för de kommunala angelägenheterna.

Lokalpressen har ställt sig särdeles välvillig till föreningens verksamhet.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii och söker vid alla möten sprida det internationella rösträttsmärket.

100. Vaxholm.

Bildad 26 november 1905. Medlemsantal 44.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: överstinnan fru *Axeline Virgin*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Alma Lénström*.

Under året ha hållits 9 styrelsemöten och 3 föreningsmöten.

5 offentliga möten ha anordnats, varvid föredrag ha hållits av fil. d:r fröken Lydia Wahlström om »E. G. Geijer», av fröken Ina Rogberg om »Intryck från Amerika», av fru Frigga Carlberg om »Politik och lagstiftning för kvinnan», av med. d:r fru Julia Kindberg om »Personlig hälsovård» samt av fru Emma Wretling om »Sedlighet och nykterhet.»

2 samkväm ha hållits under året.

Ett vandringsbibliotek har rekviderats från Folkbildningsförbundet.

Föreningen har anordnat »syaftnar», under vilka kläder ha förfärdigats åt fattiga barn.

Föreningen har börjat rikta sitt intresse på att få in åtminstone någon kvinna i skolråd och fattigvård.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii och Kvinnan och Samhället.

101. Visby.

Bildad 17 september 1906. Medlemsantal 96.

Ordförande: fröken *Kerstin Wall*.

Centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Olga Andersson*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskollärarinnan fröken *Jenny Hallin*.

Under året ha 6 styrelsesammanträden hållits och föreningen har sammanträtt 4 gånger. Ett av föreningens möten hade form av samkväm. Härvid förekom hälsningstal av ordföranden, redogörelse för centralstyrelsens årsmöte av centralstyrelsemedlemmen samt såväl unison som solosång, pianomusik och deklamation. Vid ett annat möte förekom diskussion över ämnet: »Ett kvinnoår.» Efter inledningsföredrag av ordföranden vidtog en livlig diskussion, i vilken ett stort antal av föreningens medlemmar deltog.

Vid det ordinarie aprilsammanträdet höll lärarinnan fröken Clara Broander ett föredrag om »Den svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter.» Efter det ordinarie november-sammanträdet var ett samkväm med musik, deklamation och en enkel supé anordnat. I början av året ingingo svar från alla länets riksdagsmän på styrelsens förfrågan angående deras ställning till kvinnans politiska rösträtt, och de flesta förklarade sig vilja medverka till frågans lösning redan vid 1908 års riksdag.

I december blev med. lic. fru Sigrid Engström vald till ledamot av Visby domkyrkoförsamlings skolråd.

Föreningen har under året prenumererat på Dagny och Jus Suffragii.

Lokalpressen har i allmänhet ställt sig välvillig till föreningens verksamhet och mål.

102. Vänersborg.

Bildad 6 december 1904. Medlemsantal 41.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: rektorskan fru *Anna Lindskog*.

Föreningen har haft 3 föreningsmöten samt 1 offentligt möte med föredrag av fru Frigga Carlberg från Göteborg, varefter ett samkväm var ordnat.

103. **Värnamo.**

Bildad 24 augusti 1907. Medlemsantal 39.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Constance Ström*.

104. **Västervik.**

Bildad 28 november 1904. Medlemsantal 52.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Gerda Assarsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Öhman*.

Under år 1907 ha hållits 3 styrelsesammanträden och 6 föreningsmöten. Av dessa senare har ett varit diskussionsmöte med ämne: »Om kommunal rösträtt och valbarhet för kvinnor» och »Social kunskap för flickor» samt ett samkväm med tillträde för utomstående. Ett offentligt möte har hållits med föredrag av fru Ellen Hagen. I likhet med föregående år har föreningen arbetat på åstadkommande av ett skolkök.

I stadens fattigvårdsstyrelse ha invalts 4 kvinnliga medlemmar. Föreningen har prenumererat på Jus Suffragii.

Lokalpressen har på det hela taget visat sig vänligt sinnad angående föreningens verksamhet.

Alla föreningsmedlemmar ha skaffat sig det internationella rösträttsmärket.

105. **Västerås.**

Bildad 13 oktober 1906. Medlemsantal 100.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Maja Strandberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Rut Edström*.

Föreningen har under det gångna året haft 3 sammanträden, varjämte 3 offentliga möten hållits. Ett av dessa var förenat med samkväm, vartill allmänheten hade tillträde. Styrelsen har sammanträtt 6 gånger.

Vid de offentliga mötena ha föredrag hållits av fil. d:r fröken Lydia Wahlström över ämnet: "Bör det offentliga livet längre undvara kvinnan?", av pastor H. Isberg om "De ogifta mödrarna och deras barn" samt av fru Frigga Carlberg om "Kvinnan och fattigvården". Vid förenings-sammanträdena ha referat lämnats av ordföranden från centralstyrelsemötet i Karlstad och av andra föreningsmedlemmar av rektor Natanael Beskow's föredrag "Social

kunskap en medborgarplikt" samt fru Agda Montelius' "Kvinnan i kommunens tjänst", efter vilket sistnämnda följde en livlig diskussion.

Redan i slutet av föregående år utsändes förfrågan till länets riksdagsmän angående deras ställning till kvinnans rösträtt. Svar ingick från 9; av dessa förklarade sig 7 vara i princip för saken.

En uppmaning om understödjande av de vid årets riksdag väckta motionerna om kommunal valbarhet för kvinnan har ställts till länets representanter i riksdagen.

På det kommunala området har föreningen vid flera tillfällen bevakat kvinnornas intressen. Så igångsattes, när det gällde att uppföra ett stadens varmbadhus, en petition till stadsfullmäktige om en särskild avdelning för kvinnor inom detta, lika tillgodosedd i avseende på tider, utrymme o. d. som den manliga, och uppmanades övriga kvinnoföreningar att intressera sig för saken. Petitionen, som fick över 500 namnunderskrifter, har beaktats av stadsfullmäktige. Sedan stadsfullmäktige beslutat tillsätta en särskild fosterbarnsnämnd, framhöll föreningen lämpligheten av att även kvinnor invaldes i denna samt föreslog trenne för ändamålet kvalificerade kandidater, vilka också av fullmäktige invaldes. För att kunna beräkna kvinnornas inflytande vid de kommunala valen har en förteckning över de kommunalt röstberättigade kvinnorna upprättats.

Upplysningslitteratur i olika frågor, däribland 500 ex. av broschyren "Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt?" har genom föreningens försorg spritts bland stadens kvinnor. Till styrelsen för Västerås Arbetarinstitutets föreläsningförening har ställts en anhållan att vid uppgörande av dess program, där måtte beredas plats även för föreläsningar i hygien och barnavård. Efter inledningsföredrag av ordföranden rörande studiecirklar har föreningen beslutat igångsätta sådana efter Landsföreningens program.

Föreningen prenumererar på Jus Suffragii och flera ex. av Social tidskrift. En del medlemmar ha förenat sig om prenumeration på tidskriften Dagny, som sedan skänkes till föreningen.

Ett större opinionsmöte för kvinnans politiska rösträtt har planerats, men på grund av mellankommande hinder, måst uppskjutas till nästa år. Vid ett av härvarande socialdemokratiska kvinnoklubb anordnat opinionsmöte i frågan, vilket var besökt av omkring 500 personer, antogs efter föredrag av fruarna Maja Strandberg och Agda Östlund en resolution till förmån för kvinnans politiska rösträtt.

106. Växjö.

Bildad 23 mars 1903. Medlemsantal 85.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fil. d:r fru *Gulli Petrini*.
Centralstyrelsesuppleant: stadsbarnmorskan fröken *Stina Åkersten*.

Under året ha 5 styrelsemöten och 4 föreningsmöten hållits, 2 av de senare i förening med diskussion, därav ett i "Fattigvårdsfrågan" och ett med föredrag om "Proportionella val" av fil. d:r fru Gulli Petrini. Föreningen har, representerad av ordföranden, deltagit i opinionsmötet i Jönköping under sistlidne december månad, och dessutom har fru Petrini på anmodan av Liberala Valmansföreningen i december hållit föredrag i Växjö om "Kvinnans politiska rösträtt".

I samband med ett av föreningsmötena har anordnats underhållning med sång och uppläsning samt tesupé.

Fru Ellen Hagen från Uppsala har vid offentligt möte på föreningens kallelse hållit föredrag om "Kvinnans politiska rösträtt".

Ordföranden prenumererar på Jus Suffragii, vilken tillhandahålles de medlemmar, som önska taga del av dess innehåll.

Båda stadens tidningar, och i synnerhet Smålandsposten, ha visat sin välvilja medelst införande av notiser angående föreningens verksamhet och har även lämnat rabatt å annonser och annat tryck.

107. Ystad.

Bildad 7 december 1907. Medlemsantal 22.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Maria Munthe*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Judith Winther*.

108. Åmål.

Bildad 5 oktober 1906. Medlemsantal 47.

Ordförande: skolföreståndarinnan fröken *Louise Heurlin*.

Centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan fröken *Emma Beckman*.

Centralstyrelsesuppleant: telegrafföreståndarinnan fröken *Hulda Jordell*.

4 föreningsmöten ha under året hållits. I mars månad höll fru Frigga Carlberg på anmodan av styrelsen vid ett talrikt besökt möte ett med stort bifall mottaget föredrag, efter vars slut ett enkelt samkväm med uppläsning, musik m. m. var anordnat. I

detta deltogo även utom föreningen stående. Flera nya medlemmar anmälades vid samma tillfälle.

Lokalpressen har i allmänhet ställt sig välvillig till föreningens verksamhet.

109. Örebro.

Bildad 13 maj 1903. Medlemsantal 157.

Ordförande: fröken *Ella Löwegren*.

Centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Vienna Mesterton*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Ella Löwegren*.

Styrelsen har under året haft 9 sammanträden och föreningen 10. Vid de senare ha, utom direkta föreningsangelägenheter, förekommit diskussion om "Bildandet av en förening för fattiga späda barns vård" med föreningens ordförande som inledare samt föredragits Natanael Beskows "Social kunskap, en medborgarplikt" och Anna Whitlocks "Moderna klassutjämningsförsök", det senare belyst av skioptikonbilder, redogörelse för Karlstadsmötet av centralstyrelsemedlemmen samt "De kvinnliga rösträttsföreningarnas uppgift" av fröken Anna Borgström.

Tre av föreningens möten ha varit offentliga. Vid det första av dessa höll fru Frigga Carlberg från Göteborg föredrag över ämnet: "Angå politik och lagstiftning kvinnan?"

Det sista offentliga mötet, anordnat som opinionsmöte, hölls 29 november, då Örebro stadsfullmäktiges ordförande v. häradshövdingen E. B. Tersmeden välvilligt åtog sig ordförandeskapet. Fröken Anna Borgström samt fil. d:r fru Gulli Petri från Växjö betonade kraftigt i sina respektive föredrag den svenska kvinnans krav på medbestämmanderätt i lagstiftningen och de samhällseliga fördelar, som denna rättvisa skulle medföra. Mötet, som var besökt av cirka 300 personer, antog följande resolution:

"Män och kvinnor, samlade till offentligt möte i Örebro, uttala som sin åsikt, att, då fäderneslandet på mångfaldigt sätt behöfver kvinnans medverkan i det offentliga livet, 1908 års riksdag bör besluta att tilldela svenska kvinnor rösträtt och valbarhet på samma villkor som svenska män, så att de samtidigt komma i åtnjutande av fulla medborgerliga rättigheter."

För allmänheten ha under året anordnats samkväm med supé, musik, sång m. m. samt en utfärd pr ångbåt till Espenäs, fru Stina Svarlings kvinnliga trädgårds- och hönsskötarskola. Till att deltaga i denna utfärd voro länets övriga lokalföreningar sär-

skildt inbjudna, men var det endast Kumla F. K. P. R., som representerades genom sin sekreterare. Den 6 november hade föreningen i likhet med föregående år anordnat en av 850 personer besökt fosterländsk fest. Vid densamma, som hölls i Örebro kyrka, talade utnämnde kyrkoherden W. Gulda i Örebro och kyrkoherden Olof Bergdahl från Lekaryd.

I början av året blev var och en av länets riksdagsmän tillsänd en skriftlig anhållan, att de måtte understödja de av årets riksdagsmotioner, vilka åsyfta rösträtt åt kvinnor.

Å föreningens senaste möte tillsattes en kommitté för anordnande av föredrag och uppläsningar i socialpolitiskt upplysningssyfte.

Genom att i fattigvårdsstyrelsen invälja 2 kvinnliga suppleanter, har Örebro kommun i år tagit sitt första steg på detta område.

Lokaltidningarna ha i allmänhet välvilligt berett rum för mötesreferat, men någon bestämd hållning till föreningens verksamhet och mål har ej markerats av något utav de politiska partiernas respektive organ.

110. Öregrund.

Bildad 12 augusti 1907. Medlemsantal 154.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskollärarinnan
fröken *Elna Nilsson*.

Föreningen bildades efter föredrag av fröken Anna Ljungberg från Stockholm, vid vilket tillfälle 30 medlemmar antecknade sig.

Föreningen vann snabb tillväxt, ty under de närmast följande dagarna hade ett nittiotial antecknat sig som medlemmar, och innan september månads utgång var numrären 147.

2 styrelsemöten och 1 föreningsmöte ha hållits.

Lokalpressen har omfattat föreningens verksamhet med mycken välvilja.

Rösträttslitteratur samt det internationella rösträttsmärket ha rekviderats samt försålts till flera av medlemmarna.

111. Örnsköldsvik.

Bildad 30 november 1907. Medlemsantal 14.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Marie Louise Åkerblom*.

Föreningen bildades på initiativ av Umeå F. K. P. R. efter föredrag av fil. kand. fröken Anna Grönfeldt.

112. Östersund.

Bildad 14 december 1903. Medlemsantal 60.

Ordförande: fru *Hildur Kramer-Hallström*.

Centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan fröken *Alma Renborg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Hildur Kramer-Hallström*.

Styrelsen har sammanträtt 6 gånger och föreningen 2 gånger; dessutom har ett offentligt möte hållits.

Vid styrelsens sammanträden har en livlig diskussion ägt rum om de möjligheter, som förefinnas för att åstadkomma större livaktighet för tillvaratagandet av kvinnans intressen såväl i politiskt som kommunalt hänseende. Vid det offentliga mötet, som var anordnat som diskussionsmöte, upplästes av fröken *Alma Renborg* "Kvinnan i kommunens tjänst" av fru *Agda Montelius*; en livlig diskussion i frågan följde.

2 offentliga föredrag hava hållits, det ena i februari av fröken *Lydia Wahlström*, som blivit anmodad därtill av styrelsen, men ingick föreläsningen senare i en serie anordnad av Arbetareinstitutet över ämnet: "Svensk kvinna inför svensk lag", och det andra i april av fru *Frida Stéenhoff* om "Kvinnans medborgarrätt" — båda under livlig tillslutning av en stor och intresserad åhörarskara. Efter båda föredragen voro samkväm anordnade.

Något opinionsmöte har ej ännu kunnat komma till stånd, då det hittills visat sig omöjligt att få lämpliga talare.

Såväl genom samtal som genom upprop i tidningarna hava rösträttsberättigade kvinnor uppmanats att deltaga i val av skolråd, vilket också hade den lyckliga följden, att 2 kvinnor nu äro invalda.

Föreningen prenumererar på *Jus Suffragii*.

Lokalpressen har i allmänhet visat sig rätt likgiltig dock ej avog, och den börjar visa tendens till att oftare relatera de viktigaste händelserna i kvinnofrågan, om än i något korta drag.

Mycket återstår ännu att göra i länet, men de dåliga kommunikationerna lägga hinder i vägen för vidlyftigare resor och även för bildandet av lokalföreningar, som föreningen dock genom skrivelser sökt få till stånd.

Gott vore om resetalare oftare än hittills besökte de mera lätt tillgängliga orterna i Norrland.

Centralstyrelsens medlemmar 1908.

Alvesta	Fröken Carolina Bondeson. ¹
»	Fröken Edith Andersson. ²
Arboga	Fröken Carolina Falk. ¹
»	Fru Maria Blidberg. ²
Arvidsjaur	Fröken Anna Lidström. ³
»	Fröken Ida Landell. ²
Arvika	Fru Anna Wretman-Lindström. ¹
»	Fru Ida Nordström. ²
Boden	Fru Anna Geijer. ¹
»	Fröken Anna Högström. ²
Borgholm	Fru Cecilia Jansson f. Lindroth. ¹
»	Fru Hanna Kjellberg. ²
Broby	Fru Hilda Schartau. ¹
Edsvalla	Fru Ida Johansson. ¹
»	Fru M. Spik. ²
Eksjö	Fröken Hilda Löfgren. ¹
»	Fröken Emma Lambère. ²
Elmhult	Fru Agda Wiberg-Söderberg. ³
Engelholm	Fru Sofi Lindstedt. ¹
»	Fröken Ellen Wester. ²
Enköping	Fröken Anna Molin. ¹
Eskiltuna	Fru Emma Robbert. ¹
Eslöv	Fröken Emilia Lindquist. ¹
»	Fröken Tyra Lundblad. ²
Falkenberg	Fru Eliza Björck. ³
Falun	Fröken Valborg Olander. ¹
»	Fröken Elin Lundevall. ²
Filipstad	Fröken Ottilia Marin. ¹
»	Fröken Alma Rundberg. ²
Gellivare-Malmberget	Fru Anna Hellborn. ¹
»	Fru Hilma Borin. ²
Gislaved	Fröken Sofie Johnsson. ¹
»	Fru Elin Strandberg. ²
Gnesta	Fröken Elin Pålman. ¹
»	Fröken Olga Standberg. ²
Gräbbestad	Fröken Annie Busck. ¹
»	Fröken Elise Hansson. ²
Grängesberg	Fru Emma Giliusson. ¹
Gräna	Fru Berta Bergin. ¹
»	Fru Jeanie Lundegård. ²
Gudmundrå	Fröken Maja Lindberg. ³
Gävle	Fru Anna Björck. ¹
»	Fru Klara Lindh. ²

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

³ Ordförande se sid. 97.

Göteborg	Fru Frigga Carlberg. ¹
»	Fru Helen Sjöstedt. ²
Halmstad	Fröken Anna Ljungberg. ¹
»	Fröken Frida Billing. ²
Haparanda	Fru Angelika Forsberg. ³
Hedemora	Fru Maria Bergendal. ¹
»	Fröken Mina Lemke. ²
Hessleholm	Fröken Maria Follin. ¹
»	Fröken Olga Rasmusson. ²
Hudiksvall	Fröken Alma Persson.
»	Fru Stina Rodenstam. ^{1,2}
Hvetlanda	Fru Elin Sundell. ¹
»	Fru Anna Nylén. ²
Hälsingborg	Fru Kristina Borg. ¹
»	Fröken Nanny Palmkvist. ²
Härnösand	Fru Linnéa Bucht. ¹
»	Fröken Augusta Olson. ²
Hörby	Fru Karen Langenheim. ³
»	Fru Elna Persson. ²
Jönköping	Fru Ragnhild Spånberg. ¹
»	Fröken Ada Höglund. ²
Kalmar	Fru Hilma Runbäck. ¹
»	Fru Elin Lind. ²
Karlshamn	Fröken Olga Tengström. ¹
»	Fröken Thekla Schmidt. ²
Karlskoga	Fru Helena Larsson. ¹
»	Fru Elin Stark. ²
Karlskrona	Fröken Sigrid Kruse. ¹
»	Fru Valborg Falck. ²
Karlstad	Fru Gerda Hellberg. ¹
»	Fröken Anna Ljungkvist. ²
Kil	Fröken Ottie Fryklind. ¹
»	Fru Adèle Melén. ²
Kiruna	Fröken Ester Kriström. ¹
Kisa	Fröken Ingeborg Sjögren. ¹
Kopparberg	Fröken Maja Forsslund. ¹
»	Fröken Maria Fogelqvist. ²
Kristianstad	Fröken Anna Möller. ¹
»	Fru Ella Billing. ²
Kumla	Fröken Kerstin Andersson. ¹
»	Fröken Elisabet Nilsson. ²
Landskrona	Fröken Gunhild Linder. ³
»	Fröken Ester Nennes. ²
Leksand	Fröken Ingrid Claëson. ¹
»	Fröken Margreta Asplund. ²
Lidköping	Fröken Maria Eriks-son. ¹
»	Fröken Nanni Wendt. ²
Liljeholmen	Fru Hilma Kjellberg. ³
»	Fröken Anna Sofia Carlsson. ²
Lindesberg	Fröken Agnes Zetterström. ¹

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

³ Ordförande se sid. 97.

Linköping	Fröken Jenny Wallerstedt. ¹
»	Fru Willy Sjödin. ²
Ljungby	Fru Signild Johansson. ¹
Ljusdal	Fru Anna Thunborg. ¹
»	Fru Maria Hagander. ²
Ludvika	Fru Fejan Forsslund. ¹
Luleå	Fru Hulda Uddenberg. ¹
»	Fru Julia Fernlund. ²
Lund	Fröken Hilma Borelius. ¹
»	Fru Anna Wicksell. ²
Lyckeby	Fröken Hildegard Larsson. ¹
»	Fröken Adèle Wiebe. ²
Lysekil	Fru Esther Malm. ¹
»	Fru Ebba Lagerwall. ²
Malmö	Fröken Naëmi Uddenberg. ³
»	Doktor Sofia Holmgren. ²
Mariefred	Fröken A. G. Indebetou. ¹
»	Fröken Signe Ericsson. ²
Mariestad	Fru Andriette Florén. ¹
»	Fru Jenny Lindberger. ²
Markaryd	Fru Rina Frick. ¹
»	Fru Anna Holmgren. ²
Mölnbo	Fröken Anna Lindgren. ¹
»	Fröken Mina Lundberg. ²
Neder-Kalix	Fröken Ester Taubé. ¹
Nöra	Fröken Alfhild Cnattingius.
»	Fru Anna Pettersson f. Sandvall. ^{1,2}
Norrahammar	Fru Alma Andersson. ¹
»	Fru Gerda Holmqvist. ²
Norrköping	Fru Frida Danielsson. ¹
»	Fru Maria Nordenson. ²
Norrälje	Fru Anna Humble. ¹
»	Fröken Maria v. Zweigbergk. ²
Nyköping	Fru Sophie Boström. ³
»	Fröken Ingrid Örström. ²
Oskarshamn	Fru Helfrid Högbom.
»	Fröken Eva Linnell. ^{1,2}
Piteå	Fröken Selma Jacobson. ¹
»	Fröken Hulda Aberg. ²
Ronneby	Fru Augusta Tonning. ¹
»	Fru Karin Norrman. ²
Rättvik	Fröken Elisabeth Forsslin. ¹
Sandviken	Fröken Mia Ljungqvist. ¹
»	Fru Maria Pihl. ²
Sigtuna	Fröken Kerstin Larsson. ¹
Simrishamn	Fröken Anna Lundgren. ¹
»	Fru Agnes Osterman. ²
Skara	Fru Jenny Velander. ¹
»	Fru Emma Stenbeck. ²
Skellefteå	Fru Anna Stenson. ¹

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

³ Ordförande se sid. 97.

Skutskär	Fröken Adolfina Erikson. ¹
»	Fröken Augusta Hammarström. ²
Sollefteå	Fröken Anna Akerberg. ¹
»	Fru Agnes Westin. ²
Stockholm	Fröken Anna Whitlock.
»	Fröken Signe Bergman.
»	Doktor Lydia Wahlström. ¹
Storvik	Fröken Edith Kindvall. ¹
»	Fröken Alma Stålnacke. ²
Strängnäs	Fru Augusta Widebeck. ¹
»	Fröken Ninni Huldt. ²
Strömstad	Fröken Maria Almén. ¹
Sundbyberg	Fröken Agda Johansson. ¹
»	Fröken Greta Ödman. ²
Sundsvall	Fröken Elin Wahlqvist. ¹
»	Fröken Anna Lörgren. ²
Säffle	Fru Hanna Hesselbom. ¹
»	Fröken Elise Ahlfvengren. ²
Söderhamn	Fröken Maria Larsson. ¹
»	Fru Ellen Sonesson. ²
Söderköping	Fru Judit Kämpe. ¹
»	Fröken Julia Helander. ²
Södertelje	Fru Ebba Pettersson. ¹
Sösåla	Fröken Emma Holm. ¹
Tidaholm	Fru Emilia Nyman. ¹
»	Fröken Brita Löf. ²
Tingsryd	Fru Ellen Macintosh. ¹
»	Fröken Anna Donnér. ²
Trelleborg	Fru Lida Lundgren. ¹
»	Fru Hilma Swaitichin. ²
Trollhättan	Fröken Signe Wollter. ¹
»	Fru Tekla Wassberg. ²
Uddevalla	Fru Gertrud Zachau. ¹
»	Fru Tyra Berghman. ²
Umeå	Fröken Ingeborg Öquist. ¹
»	Fröken Elin Sundelius. ²
Uppsala	Fru Ellen Hagen. ¹
»	Fröken Elisabeth von Post. ²
Ursviken	Fru Selma Landström. ¹
Vadstena	Fröken Ebba de Laval. ¹
Varberg	Fru Elin Linder. ¹
»	Fröken Astrid Nyberg. ²
Vaxholm	Fru Axeline Virgin. ¹
»	Fru Alma Lénström. ²
Vimmerby	Fröken Ester Boman. ¹
Visby	Fröken Kerstin Wall. ¹
»	Fröken Jenny Hallin. ²
Vänersborg	Fru Anna Lindskog. ¹
Värnamo	Fru Constance Ström. ¹

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

³ Ordförande se sid. 97.

Västervi	Fru Gerda Assarsson. ¹
»	Fru Anna Ohman. ²
Västerås	Fru Maja Strandberg. ¹
»	Fru Rut Edström. ²
Växjö	Doktor Gulli Petrini. ¹
»	Fröken Stina Åkerstén. ²
Ystad	Fröken Maria Munthe. ¹
»	Fru Judith Winther. ²
Åmål	Fröken Lilli Georgii.*
»	Fröken Hulda Jordell. ²
Örebro	Fröken Vienna Mesterton.*
»	Fru Siri Forsell. ²
Öregrund	Fröken Elna Nilsson. ¹
Örnsköldsvik	Fröken Marie Louise Åkerblom. ¹
Östersund	Fru Hildur Kramer-Hallström. ¹
»	Friherrinnan Dina Leijonhufvud. ²
Östhammar	Fru Lotten Törnqvist.*

Landsföreningens resetalare:

Fru Ann Margret Holmgren, Stockholm.

Arvidsjaur, ordförande:	Fru Signe Tjäder.
Elmhult, »	Fru Sofia Österberg.
Falkenberg, »	Fru Signe Elwing.
Gudmundrå, »	Fröken Beda Buræus.
Haparanda, »	Fröken Maria Grape.
Hörby, »	Vakant
Landskrona, »	Fröken Anna Linder.
Liljeholmen, »	Fröken Eine Pettersson.
Malmö, »	Doktor Malin Wester-Hallberg.
Nyköping, »	Fru Elna Cullberg.
* Åmål, »	Fröken Louise Heurlin.
* Örebro, »	Fröken Anna Borgström.
* Östhammar, »	Fru Hildegard Deland.

¹ Även föreningsordförande.

² Suppleant.

Litteratur:

Skrifter utgivna av Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till Regeringen från svenska kvinnor ingivna skrivelser i Rösträttsfrågan 1905—1906	—: 50
» II, Gustaf A. Aldén: Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.)	6:—
» III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
» IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn	—: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
» 2, Anna Whitlock: Bör den Svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
» 3, Hilma Borelius: Varför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigat?	—: 10
» 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
» 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten?	—: 05
» 6, Lydia Wahlström: Lärdomar av den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
» 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan	—: 15
Minneslista	—: 03
Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning	(—: 75) —: 60
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	—: 10
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen	—: 45
Frida Stéenhoff: Varför skola kvinnorna vänta?	—: 10
S. Dahlbäck: Allmän rösträtt för män och kvinnor enligt herr Lindhagens förslag	—: 10
Sigfrid Wieselgren: Om kvinnans politiska rösträtt	—: —
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre	—: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren	—: 25

Ovanstående flygblad och broschyrer kunna rekvideras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen varje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7— $\frac{1}{2}$ 9 e. m.

Vid rekvisition av minst 100 ex. av flygbladen n:r:is 1—7 lämnas 25 % rabatt.

